

١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠

٢٧٨٤٥

صُوْرَةٌ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 خَطُّ الْمُؤَلِّفِ
 كِتَابُ هَدْيَةِ الْأَحْبَابِ فِي ذِكْرِ الْمَعْرُوفِينَ بِالْكُتُبِ وَالْأَلْفَابِ
 الْأَنْشَابِ لِخَادِمِ أَهْلِ الْعِلْمِ وَالْحَدِيثِ كِتَابِ بْنِ مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 وَقَدْ طُبِعَ بِحِجَالِ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ مَوْلُفَاتِي مَا يُزِيدُ عَلَى الْعِشْرِينَ وَهَذِهِ أَسْمَاءُ الشُّهُورَاتِ مِنْهَا
 الْفَوَائِدُ الرَّجِيَّةُ ^١ الدَّرَةُ الْبَيْمَةُ ^٢ مَخْصَرُ الْأَبْوَابِ فِي السَّنَنِ وَالْأَدَابِ ^٣ هَدْيُ الزَّائِرِينَ ^٤
 نَزْهَةُ النَّوَاطِرِ فِي تَرْجُمَةِ مَعْدِنِ الْجَوَاهِرِ ^٥ سَبِيلُ الرَّشَادِ ^٦ دُخْرُ الْأَنْوَارِ فِي تَلْخِيصِ نَيْلِ الْبَحَارِ ^٧
 رَسَائِلُ الصَّغَائِرِ وَالْكَبَائِرِ ^٨ الْفُصُولُ الْعَلِيَّةُ فِي الْمَنَاقِبِ الْمَرْضُوقَةِ ^٩ حِكْمَةُ الْغُرَى وَمَاةُ كَلِمَةِ جَامِعَةِ
 اللَّسَالِي الْمَشْتُورَةِ فِي الْأَحْزَانِ وَالْأَذْكَارِ الْمَأْتُورَةِ ^{١٠} دَسْتُورُ الْعِلِّ ^{١١} نَقْصُ الْمَهْمُورَةِ مَقْصِلُ الْحُسَيْنِ ^{١٢}
 نَقْشَةُ الْمَصْدُورِ ^{١٣} الْأَنْوَارُ الْبَهِيَّةُ فِي نَوَائِجِ الْحُجَجِ الْأَلَهِيَّةِ ^{١٤} تَحْقِيقُ طُوسِيَّةِ ^{١٥} نَقْشَةُ قَدْسِيَّةِ ^{١٦}
 الْمَقَامَاتِ الْعَلِيَّةِ ^{١٧} مَفَاتِيحُ الْجَنَانِ ^{١٨} الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتِ ^{١٩} مِنْهَى الْأُمَالِ ^{٢٠}
 فِي ذِكْرِ مَضَى النَّبِيِّ وَالْأَلِّ ^{٢١} مَنَازِلُ الْأَخْوَةِ ^{٢٢} تَوْجِيهُ مَصْبَاحِ الْمَلْجِدِ ^{٢٣} تَوْجِيهُ جَمَالِ الْأَسْبُوعِ ^{٢٤}
 الْكَلِمَاتُ الطَّرِيفَةُ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ ^{٢٥} وَأَمَّا غَيْرُ الْمَصْبُوعِ مِنْ كُتُبِي فَكَثِيرٌ مِنْهَا سَفِينَةُ نَجَاتِ الْأَنْوَارِ ^{٢٦}
 وَخَيْرَةُ الْعَقَبَى ^{٢٧} وَتَحْقِيقُ الْأَحْبَابِ ^{٢٨} وَالْفَوَائِدُ الرَّضْوِيَّةُ فِي أَحْوَالِ أَعْلَاءِ الْأُمَمَةِ ^{٢٩}
 وَغَايَةُ الْمُنَى فِي الْمَعْرُوفِينَ بِالْأَلْفَابِ الْكُنَى ^{٣٠} وَنَمَّةُ الْمُنْتَهَى فِي وَقَائِعِ أَبَامِ الْخُلَفَاءِ وَكُلُّ
 الْبَصْرِ فِي سِيرَةِ سَيِّدِ الْبَشَرَةِ ^{٣١} وَبَيْتُ الْأَحْزَانِ فِي مَضَامِيرِ الشُّوَانِ ^{٣٢} وَنَقْدُ الْوَسَائِلِ ^{٣٣}
 وَغَايَةُ الْمَرَامِ فِي تَلْخِيصِ دَارِ السَّلَامِ ^{٣٤} وَشَرْحُ الْوَجِيزَةِ ^{٣٥} وَفُضْلُ الْغَدِّ فِي مَا يَنْعَلِقُ بَحْدَ الْعَدْلِ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ ^{٣٦}

هُوَ الْمَالِكُ
 صَارَ لِي بَعْدَ مَا
 كَانَتْ لِقَاءِي بِهِ
 شَهْرَ رَجَبِ الْإِسْلَامِ
 ١٣٤٩
 وَأَنَا الْحَاجُّ إِلَى مُحَمَّدٍ
 بْنِ مَهْدِيٍّ الْحَمْدِيُّ
 الْقَوَاتِي

٣٤٤
 ١٣٢٧ هـ
 ٣٧٧ م
 بَيْتُ الْمُنَى مَارِي

٢٥٧٨٤٥

صُوْرَةٌ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ خَطُّ الْمُؤَلِّفِ

كِتَابُ هَدَايَةِ الْأَحْبَابِ فِي ذِكْرِ الْمَعْرُوفِينَ بِالْكَمِّ وَالْأَلْفَابِ
الْأَنْشَابِ لِخَادِمِ أَهْلِ الْعِلْمِ وَالْحَدِيثِ كِتَابِشَ مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

وَقَدْ طُبِعَ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ مَوْثِقَاتِي مَا يَزِيدُ عَلَى الْعِشْرِينَ وَهَذِهِ أَسْمَاءُ الْمَشْهُورَاتِ مِنْهَا
الْفَوَائِدُ الرَّجِيَّةُ ^١ الدَّرَةُ الْبَيْتِيَّةُ ^٢ مَحْضَرُ الْأَبْوَابِ السَّنَنِ بِالْأَدَابِ ^٣ هَدْيُ الزَّائِرِينَ ^٤

زُهْرَةُ النَّوَاطِرِ فِي تَرْجُمَةِ مَعْدِنِ الْجَوَاهِرِ ^٥ سَبِيلُ الرَّشَادِ ^٦ دُخْرُ الْأَبْرَارِ فِي تَلْخِيصِ نَجْمِ الْجَادِ ^٧
رِسَالَتُ الصَّغَائِرِ وَالْكِبَارِ ^٨ الْفُصُولُ الْعَلِيَّةُ فِي الْمُنَاقِبِ الْمَرْضُوقَةِ ^٩ حِكْمَةُ الْغُرَرِ وَمَاةُ كَلِمَةِ جَامِعَةِ ^{١٠}

الْمَنَاقِبِ الْمَشْهُورَةِ فِي الْأَحْزَانِ وَالْأَذْكَارِ الْمَأْنُونِ ^{١١} دُسُورُ الْعِلِّ ^{١٢} نَفْسُ الْمَهْمُومِ فِي مَقْصِلِ الْحَسَنِ ^{١٣}
نَقْشَةُ الْمَصْدُورِ ^{١٤} الْأَنْوَارُ الْبَهِيَّةُ فِي نَوَائِجِ الْحُجَجِ الْأَلْهِيَّةِ ^{١٥} مُحَقَّقَةُ طُوسِيَّةٍ ^{١٦} نَقْشَةُ قَدْسِيَّةٍ ^{١٧}

الْمَقَامَاتُ الْعَلِيَّةُ ^{١٨} مَفَاتِيحُ الْجَنَانِ ^{١٩} الْبَاقِيَّاتُ الصَّالِحَاتِ مِنْهُي الْأَمَالِ ^{٢٠}
فِي ذِكْرِ مَصْنُوعِ النَّبِيِّ وَالْأَلِّ ^{٢١} مَنَازِلُ الْأَخْوَةِ ^{٢٢} تَرْجُمَةُ مَصْبَاحِ الْمُتَجَدِّ ^{٢٣} تَرْجُمَةُ جَمَالِ الْأَسْبُوعِ ^{٢٤}

الْكَلِمَاتُ الطَّرِيفَةُ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ ^{٢٥} وَأَقَامَ غَيْرُ الْمَصْبُوعِ مِنْ كُنْيَى فَكَثُرَ مِنْهَا سَفِينَةُ نَجْمِ الْأَنْوَارِ ^{٢٦}
ذُخْرُ الْعَقَبَى ^{٢٧} وَتَحْقِيقُ الْأَحْبَابِ ^{٢٨} وَالْفَوَائِدُ الرُّضْوِيَّةُ فِي أَحْوَالِ الْعُلَمَاءِ الْأَمَامِيَّةِ ^{٢٩}

وَعَايِذُ الْمُتَعَمِّقِ فِي الْمَعْرُوفِينَ بِالْأَلْفَابِ الْكُنْيِ ^{٣٠} وَنُقُطَةُ الْمُنْتَهَى فِي وَقَائِعِ أَبْنَامِ الْخُلَفَاءِ وَكُلِّ ^{٣١}
الْبَصْرِ فِي سِيرَةِ سَيِّدِ الْبَشَرِ ^{٣٢} وَبَيِّنَاتُ الْأَحْزَانِ فِي مَصْنُوعَةِ النُّوَانِ ^{٣٣} وَنَقْلُ الْوَسَائِلِ ^{٣٤}

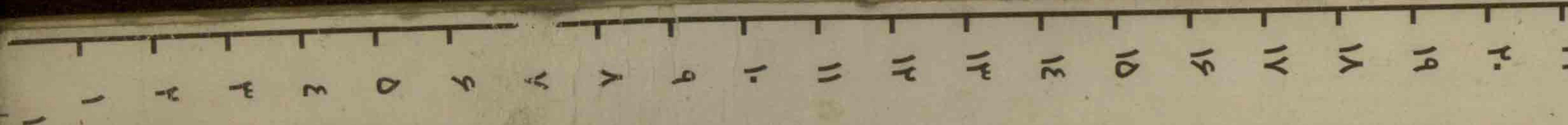
وَعَايِذُ الْمَرَامِ فِي تَلْخِيصِ دَارِ السَّلَامِ ^{٣٥} وَشَرْحُ الْوَجِيْزَةِ ^{٣٦} وَفَيْضُ الْغَدِّ فِي مَا يَتَعَلَّقُ بِجَدِّ الْعَدْلِ الْغَدِّ ^{٣٧} وَالْغَدِّ ^{٣٨}

هو المالك
صار له بعد ما
كان لغرضه
شهره في محلة
١٣٤٩
والمالك في عهد
من مهلك في عهد
السلطان

٣٤٤
١٣٢٧ هـ
محرم ٣٧٧

بخط منبج ماري

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محمد بن عبد الله بن الحسين والصلوة على محمد وآله الطاهرين واللعنة المواترة على اعدائهم
ويجعل جنين كويلا برقيق رضاء مقلد انبال اكله علم خلد ووليت عتبات محمد
 الصقي لاوارو يباير كاهل بيت الرضا صلوات الله عليهم اجمعين كابر رسالايست وركو
 بالغايب كني اذ علموا في عين النجاة ائمة هكلمهم لعلنا متعجب كرم ان الزكاة في الميز وكتاب
 فوائد الرضا خود وناميدان ابرهت **الاحسان** في ذكر العرفين ولكن الا انفا لانا
 ومرتبه كوايد ان ارسايست فكل باين وني الحرف مله انصواب

البَابُ الْأَوَّلُ فِي مَا ضَلَّ بَابُ

ابو اسامة زيد بن يحيى الكوفي ثقة جليل راضي اصغر شوق كاظم عليه السلام

تاثير
بقدره المشافه
على المحتاج اصله
تاثيرا باق من قرع
بوسطن من اعمال
صراة
منه

قال بعض الاكابر ان فوت لوقت شدة عندنا حتى الحق فممن فوت لوقت كان فوت الروح
 انقطاع عن الخلق وفوت لوقت انقطاع عن الحق **ابو بكر** التبريزي بيادبعوا
 خطيب تبريزي **ابو زيد** الانصار سعيد بن اوس بن ثابت بن زيد الحنظلي البصري
 القوي المشهور كلما نهى عن القوم كان من اشد الادب غلب عليه الغزو والتواضع والغريب
 قبل كل الاصلح يحفظ تلك الغزو وابو زيد ثقي الغزو انه قد جاء الاصلح في حلقه فقبل بالبر
 حلقه بيلده وقال له انت رئيسنا وسيدنا منتهى سيرة نوقى بالبر في سنة وقد كرت شيئا
 من كل العمل في حقه كانه لموسى بن فضال الغديري سأل عن الغديري وبعلم انه غديري
 البجلي الفاضل صاحب المصنف المذكور في فهرست ابن المديم فان اسم احمد بن سهل **ابو**
ساسان الرقاشي صاحب السند صاحب ابي امير المؤمنين عليه السلام فان هفت نفر
 كرفت اخذ من امير المؤمنين عليه السلام امرا **ابو سعيد** ابو الحنفية فضل الله نادر
 عصره قيل حاله بادد كذا دكر كذا شدم دابجا بحد باعي رند دلكا راد اقتصا ميكم
 قوله اني نوكر حاله لان باي احواله شكست يا كان باي كخواست نسيه
 شوي وردم زنه زبان لان باي ولس الله بفرايم ميكنس لطف كرم
 يار من ميكنس هر كس بكمي حضرت عي ناند جز حضرت توند رابن ميكنس
 ولس يامن بك حاجتي وندوحي بيديك اعرضت عن الغيرة اقبلت اليك ماله
 عمل صالح استظهر به قد جئتك رايجاتو كلك عليك ولس مشهور وحق

چهارم دقيانوسم سيد و نغان چهر شعله و فاقوسم القصه راين چهر سيد مجنون
 مي يالم ددو تره معكوسم كونا قش در شب چهارم شعبان سنة ثمان مائة تقضى كفت قبرش در
 عهد راست نزد اين **ابو سعيد** الحنظلي سعيد بن مالك الحنظلي منسوب
 است بخديش خدرة ابن عوف وابو سعيد مذكوذا صاحب الكبار واز كشاف است كه رجعي كرت
 با مير المؤمنين عليه السلام مستقيم بود و بر او انا صفياء شمره و در فواشها تهنيت بياد
 مدح و تبريز و انتم لم يكن من هذا الصنف الا من ابي سعيد و عن ابي عبد الله قال كان ابو
 سعيد من الحفاظ للكثيرين والعلم والفضل والعقل والعبادة واخباره تشهد له بصحة هذه الجمل وقا
 ابن قتيبة في ذكره في القصة في كتاب الامامة والسياسة و ابو سعيد الحنظلي في بيته فدخل
 عليه نفر من اهل الكوفة فقالوا اليها الشيخ من انت فقال انا ابو سعيد الحنظلي صاحب رسول الله
 صلى الله عليه وآله فقالوا لانا نسمع عنك فحطيت احد في تركك وانا نكفك عنا وكره
 بينك ولكن اخرج الينا ما عندك قال والله ما عندك قال فتنفوا الحجة وضروه ضرا ثم
 اخذوا كل واحد في يده حتى اثم وحق مما كان له **ابو سعيد** ابو الحنفية بن عبد
 المطلب قبل اسم كنية وقبل اسم العرق كان ابن عم رسول الله صلى الله عليه وآله واخاه من
 الرضا راضعتهما حليمة السعدية اما ما كان ربيب رسول الله صلى الله عليه وآله ليرافقها
 قبل النبوة فلما بعث صلى الله عليه وآله لعازله وهما وهما احمدا وكان شاعرا واسلم هو وولد
 جعفر غلام الفصح قبل ان ترفع راسه الى رسول الله صلى الله عليه وآله حيا منة وقال علي

لأنه سئل الله صلى الله عليه وسلم قبل وجهه فقال لا فقال اخوة يوسف عليه السلام
 لأنه فقد رآه الله علينا وان كنا خاطئين فإنه لا يرضى أن يكون احدا من قولنا فعل
 ذلك يوسف فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ترضى عليكم اليوسف الله لكم وهو ارحم
 الراحمين كان يوسف هذا شير رسول الله صلى الله عليه وسلم في المدينة بآبام خلافة عمر
 الخطاب سنة ثمان ودفن في دار عقيل بن ابي طالب **ابو سفيان** صحابي من بني امية
 حال ودونفاق ومعاذات بن رسول الله صلى الله عليه وسلم واخوه اذ انتكح كانت شوق
 پوسته ودره وداخت و اجلاب و روث سوق جنوبه و اخضر كوشش داشت و بهج
 دورقش برانند مكرانك و برادر و قد في راسخ و سعي بالغ بود تا انك در عام الف و عشرين
 اسلام و در و بانفاق بر دست تادر ستر لا باجتم كور و قلب عي از دنباد دكشت و ابر
 و نادر كابر كبر شاهان و است جرد و الحقيقه فصل شجره ملعونه است **ابو سهل** النخعي
 اسمعيل بن علي بن اسحق بن ابي سهل نوبخت كان شيخ المتكلمين من اصحابنا ابعداد و وجههم مقفله
 النوبختين في زمانه جلالة في الدين و الدنيا جري مجري لوز و اصف كذا كثيرة جملة منها في
 الرد على ارباب المقاتلات الفاسدة و منها كتاب الاوارق في تواريج الاثمة لاظهار علمهم و راي
 مولانا الحجة عليه السلام عنده فانت ابي الحسن بن علي بن ابي عبد الله بن محمد الحسن بن موسى النوبختي
 المتكلم الفيلسوف صاحب كتاب الفرق قال بن المديم كان يجمع اليه جماعة من العقلة لكتب الفيلسفة
 مثل ابي عثمان المشقة و اسحق و ثابت و غيرهم و كانت المعتزلة تدعيه الشيعة تدعيه و لكنه

الشيعة الشيعة ما هو لا نوبخت معروفون بولايت علي و ولد عليهم السلام و كان جماعة الكتب قد
 نسخ بحضرة شيئا كثيرا و لم يصنفوا في الفاتح الكلام و الفيلسفة و غيرهما و علي بن سهل بن
 الحسن النوبختي بن ابي محمد بن بشر بن جعفر بن الجهم بن عمرو بن ابي محمد بن ابي الحسن بن ابي
 الانقاد في الكوفة **ابو الصباح** كذا في الكافي و كسر الكاف ابراهيم بن يعقوب
 ثقف جليل الزاهي صاحب كتابين علمهما لم است و كنهه شه كنهه بن جواد عليه السلام و ذكره و
 دلت شه كنهه بن جواد عليه السلام و اذ في ان ناصبه و في مودة است ميزان لا عين فيه **ابو**
الصلاح نقي بن القيم الحلبي شيخ اقدم عالم فاضل فقيه محدث از بن زكاري بن شيوخ
 و علي بن شيعه و معاصي شيخ طوسي است از مصنفات و است في علم الفقه و كنهه بن جواد عليه السلام
 مجلد هشم جبار جملته از مطايع علماء الله و ازان نقل كنهه قال الشهيد الثاني في حقته الشيخ
 السيد خليفة بن محمد في البلاد الحليية **ابو الصلت** الهروي عبد السلام بن صالح
 يحيى زرقاة حضرت امام رضا عليه السلام بكه خادم اخضر است و اخضر شيئا از اخضر
 نقل كنهه و ثقف و صحيح الحديث في شيعه مذ هب عجلان سول است لا انك باعل عاتقها
 داشته و از ابن جهم است كنهه كنهه علما و در حق و مختلف شه و ما در كتاب فتنه الجاد
 اشار باحوال و نوديم و كلات علماي سيرة و ادب و صحيح بل شيع او نقل كنهه بن جواد عليه السلام
 رجوع نمايند **ابو الصمصا** هو السيد الجليل عماد الدين و الفقيه بن معبد الحسين
 المروزي عالم دين فقيه متكلم و روعن الشيخ ابي جعفر الطوسي و الشيخ النجاشي و السيد المرقضي

ويروى عنه ابن شهر آشوب السيد فضل الله الرازي قال الشيخ منجيب الدين قد صانفه
 وكان ابن مائة سنة وخمسة عشر سنة **ابو طالب** قيل اسمه كنية وقيل اسمه عبد مناف
 كان سيدا لطلحاء وشيخ قريش ورئيس مكة وكان يحمد الله شخا جديا وبسماعه لعلها الملك
 وقال الحكماء قيل لا كنتم بن حبيبة حكيم العرب من تعلت الحكمة والرياسة والحلم والشفاعة
 من طريف الحلم والادب سيد الفهم والعرب ابو طالب عبد المطلب في ذوات كبرياء
 يكرم ايمانه مخافة علي بن هاشم وان مثله مثل الصحاحهف انه كان مستودعا لوطيا قدما
 الى رسول الله صلى الله عليه وآله وان يوم القيمة يطعم انا والخلق الاخرة انا
 وانه لو وضع ايمان في كفة ميزان وايمان هذا الخلق في كفة ميزان لرح ايمان على ايمانهم
 وكان امير المؤمنين عليه السلام يمجده ويوسعه ليه طالبان يدون وقال تعالى وعلووا
 اولادكم فانما كان علي بن الله وفيه علم كبر اقول ولما ورد في بضرة ابي طالب صلى الله
 عليه وآله صلى الله عليه وآله في الرواية عنه فهو اكثر من ان يذكر ولقد جاء ابن الخلد في قوله
 ونولا ابو طالب ابنه لما مثل الذين شخص فقاما فذلك بمكة ادى حامي
 وذلك بئر بجرس الحما ما توتج رحمة الله في رجب في احوال العاشرة من
 شعبان النبي صلى الله عليه وآله قال النبي صلى الله عليه وآله ما زالت قريش كاعة عتي حتى ما
 ابو طالب لكاعة جمع كابع وهو الحجاب كابع وباعة وبرك بالشهد بربية انهم كانوا
 يخبون عن اذاه في جوة ابي طالب فلما اجترأ عليه رثا امير المؤمنين عليه السلام

خاص
 غل

بقوله يا ابا طالب عني الشيخ وعنه الحول ونور الظلم لقد هددت فقد ل
 اهل الحفاظ فصل عليك ولي النعم ولقاءك ربك رضوانه فقد كنت
 المظهر من خيرهم **ابو طالب** المكي محمد بن علي بن عطية العجمي شيخ المكي المشوفي
 سنة ٣٨٤ شقوا صاحبه توارثوا في معاملة الحبيب في النصرة قبل انه كان يستعمل
 الرياسة كثيرا حتى قيل انه هجر الحما كثيرا وقصر على كل الحشاش فكان طعاما لاصنف
 قور القلوب عروق البري حتى انه اخضر جلده من كثرة شتاها اقدم بعدا دفع عظم الناس
 فخلط في كلامه فذكره وهجره وامتنع عن الكلام بعد ذلك وحفظ عليه من خلطه قوله
 العيا بالله وليس على المخلوقين اضرار من الخالق **ابو الطفيل** عامر بن وائله انا صحابي
 حضر رسول الله صلى الله عليه وآله است كهت لك ان ازع اخضر رادك كبر ودرسله
 في وفات كبر وبواو ختم سدحا چا راخر كبر ودار صد چهارده هزار نفر از صحابه
 از دنیا رفت ودا از خواص امير المؤمنين عليه السلام واز جبا اصحابه اخضر شمره اندر
 كبر كبرته اند ودر تحفة المقال است وعامر بن وائله حفيص بن يحيى وخاتم الا
 قبضة على ١١ وهو ابو طفيل الخليل والرحمن بالنكليس الغليل قال
 ابو الفرج في الاغانى ما لم تحصى ابو الطفيل كان مع امير المؤمنين علي بن ابي طالب عليه
 وروى عنه انه كان من وجوه شيعة ولم منه محل خاص يستغني به عن ذكره
 ثم خرج طالبا ليد الحكيمين على عليهما السلام مع المختارين ابي عبيد وكان معه حتى قتل

در بصره شد گویند کسی بخانه اش حاضر نشد و بجهت آنکه میخواست مائل بخوار بود و بجهت
 و هوامر آنکه میخواست مائل بخوار بود و بجهت آنکه میخواست مائل بخوار بود و بجهت
 قریب بدو نیست تصنیف بوده و کان بقول ما التفرقة فی جاهلیة و اسلام لا عرفها
 فارسیها ابو عبید الله **ترجیح** اسمش علم و از اصحاب صحیفه است اهل ستودار و عشر
 مقبره شمرده اند و او را امیر خوانده اند و زمان عمر شمره در مملکت شام در دیوبای
 غواری هلاک شد ابو عبید الله **حدیث** و زیاده بن عیینه کوفی نقل جلیل القدر از اصحاب
 صادقین علیه السلام است در سفوفهم عمل امام محمد باقر علیه السلام بوده و در زمان حضرت
 علیه السلام در مدینه معظمه وفات کرد آنجا بصره را و شریف بود و او را عاکر بن ککات
 اللهم برّد علی ابي عبیدة اللهم تورّبه اللهم الحقر بقیة ابو العتاهیه
 بالتحقیف ابو اسحق اسمعيل القاسم العینه الشاعر حیدر متاویف و از خود بوده در طلاق
 طبع و رشاق نظم خصوصاً در هذیان و مذمت دنیا و طبقة دینار و ابونواس بوده و در حد
 شمره قل بعین التمر فرب لم یمنون و ممولد شده و در بغداد سکونت داشته قبل کان الشعر
 سهل جداً حتى انه قال يومنا و شتان اجل کلابی کل شعر القلت و من شعره الا اننا
 کلنا باند و ای بنی آدم خالد و بدو هم کان من دهم و کل الی نبه غانم و فبا
 تجنا کیف یغض الاله ام کیف یجحد المجاهد و فی کل شیء لایزید تداعی ابو عبد
 و من شعره الی فاشته الرضا علیه السلام قوله کلنا نامل مدافی الاجل و المنايا

العینی
 له
 من

من اوقات لامل لا تغفلک باطیل الحفی و الزم القصود عنك العلل انما الدنیا
 کلّ داخل حل فیها زاکب ثم دحل و لایضاً اذا المرء یعق من المال نفسه
 تملک المال الذی هو مالک و الا انما مال الذی لا یمنق و لیس المال الذی انما مالک
 اذا کنت غافل فایدر الذی یحی و لا استه لکنه مالک و ذکرنا لارجوزة حکیمه
 سماها ذات کمال فی بضعة الاف یلت منها قوله حبک مما تقبل القوت منا
 اکثر القوت لمن یوت الفقر فیما جاوز الکفا من اتقى الله رجاء خاف ما انتفع
 المرء یثقله و غیره من المرء حسن فعله ان الشباب الفراع و الجدة مفصلة المرء
 ای مفصلة بما تطلع الشمس لا تعیب الا لامرأة عجیب و هو طویل و جعداً
 حکیمه انشد عند الحاجة هذه الارجوزة حتى ان علی قوله و الشباب لم یج
 دواح الخیر فی الشباب قال الحاجة للشدق ثم قال انظر الی قوله و ارج
 فی الشباب ان لم یمنع کفی القرب الذی لا یقدر علی معرفته الا القلوب تعجز عن ترجمه
 الالسنه الا بعد انظر الی دامة التفکی و خبر المعانی ما کان القلب الی قوله اسرع من النسا
 الی صفر قوت السردیا بعد و بقره علی علیهم و اوصی ان یکتب علی قبره ان عباد الله
 الموت لعدیث یجعل التعمیر ابو العلاء المعری بیاید و المعری ابو علی
 الجعفی بیاید و الجعفی ابو علی الجعفی الجعفی الجعفی الجعفی الجعفی الجعفی الجعفی الجعفی
 صاحب منی المقال شدیش منتهی مشهور بدیش الزبیر ابو علی سنا اصلش از طبرستان

و میلادش در کربلا بعمل واقع شده در سنه و نبره در انص مقدس و قانوده ۱۲۱۵
عمره و وزارت کارکنان محقق بنی هاشمید صدارت انص است و بنبره انصفا و است انقض
الروافض کرد در نهایت جودت نوشت و کتاب جلالش اگر کمال اخیلا بسقط کرده و از این جهت
نقصان دادن پدید بیاورد لکن تعاقبات نشاء و مشرکات ملا محمد امین کاظمی را در ان برج کوه و
از این جهت این کتاب وفایده شاه ابو علی بن سینا باید دانست سینا ابو علی القادر
بنیاد در لغاری ابو عمر از اهد باید در الحزن ابو عمر بن احمد الاندلسی
اسمیتان کلان من اشرف العرب و وجهها مدحه الفزدق و غیره و کان اعلم الناس بالقریات
والعربیه و ابام العرب حکیمان دفاظه کانت الی السقف ثم تنزل فاحرقها و کان ارشع
بالروایة و جمع علوم العرب استعارهم و غایة اشخاص العرب باید در کوا النجاهلین و عند اخذ
ابو بلا نصر و ابو عبیده و الاصحیح و اکثر حجة ذلك العصر قال ابن خلکان کل اعلم الناس
بالقریان لکرم و العربیه و الشعر و هو فی النجوم الطبقة الرابعة بن علی بن ابطال انتهی
و حکم عنده قال قرأت و مانی لا اعد الدی فی طریقه فاخترت عربیة لیا هی هنا لان السکو
ضرب من الوقف فلو سکت لیا اکت کالدی بند و قال لا اعد الدی فی طریقه فاخترت
عربیة لیا و هنا من ضرب الوقف و هذا من ابدی عن غایة الدی و انظر فی المعانی اللطیفه
از ابو عمرو و مذکور است که وقتی تجار جمیع یوسف پدر را بخواست پدر را زمین سوط
او کربخت و بطریقین رفت من بنبره باوردان سفر همراه بودم و در کربلا و حجاز بن سیر

عشاء
بالقلم اندره
و بلا درختی
منه

که شخصی را الحاق شده این آیات نشاندود بِشَهِيدِ النَّفْسِ عِنْدَ كُلِّ مَرْتَبَةٍ إِنَّهَا الصَّخِيحَةُ
الْحَقَالَةُ لَا تَصِفُنَّ بِالْأَنْوَاعِ فَقَدْ كَشَفَ غَاوَاهَا بِغَيْرِ حَتِيلٍ زَيْبًا خَرَجَ
النَّفْسُ مِنَ الْأَمْرِ لَمْ تَرْجِعْ كَلَّ الْقِيَالِ يَدْرُسُ وَيُزِيدُ پرسید که آیا چه
فاصله دو داده گفت مَا تَحْتَاجُ ابْنُ عَرَبٍ گوید امر فرج بر بفتح فاقرا ت کرد و
مراد که عِنْدَ الْأَمْرِ اعتراف غرت بخلاف معنی بود و برای این اخبار شاهد میجویم
چون با نشان دادن علم مطلوب و بنیاد بر با تم چندان مسرود شدیم که سر و سر بد
ان کلمه فرست بود از سر دم بخیر نه حجاج انگاه گفت فرج بر بفتح بین الامر بین با تم
بین الجملین گوید نقوی ابوعرو بر تیره بود که چون ماه مبارکند مضامیر سبدا نقل
اشعاع و انشا آیات بسفر بسته بودند اما بیضا بر سر فتنه فاش درست شد و
عدفتش كُوفَةُ مَبْرُكٍ ابْنِ الْعَمِيْنِ عَلَى بَنِي قَاسِمٍ الْأَعْوَاذِي الْبَصْرَاءِ وَاللَّامِعَةِ أَبُو
وَاصِعٍ وَالْبُزْجِي وَعَبْدُ اللَّهِ أَبْنُ دُرَّةٍ وَالْبَنِي شَعْرُ فَضْلَتٍ بَنَاتُ زُرَّكَارٍ وَدُرَّةٍ
عَلَدُ ظُرَّافٍ وَالزَّكَاةُ بِشَمَارِ مِرْفَتِهِ بِجَمْعِ حَاضِرٍ وَالْبُخَيْرِ مُحَمَّدٍ بُورِ وَسَبَّ أَزْوَاجِ مَطَالِبِ
أَزَابَاتِ شَرِيفَةِ قُرْبَانِ جَوَابِ مِيلِدِ دُوبَانِ شَاهِدِ مِيَاوَرِدِ كُوَيْدِ رَحَدِ دُجْهَلِ سَاكِكِ كُو
كُتِّ دَقِيقِ زَوِيِّ بِرِسْیَدِ كِرَا عَرَا ضَعِ كُوِي چَر زَبَانِ دِيكِ كَهْتِ يَكِي بِسَقْتِ سَلَامِ كِر
وَدِيكِرِ كَدِكِرِ دَقْمَقَابِ خَرَا خَرَا شُو كَر مُخَاطَبِ رُكُو تَر شُعُو دِ مِرَاعِ عَرَضِ فَايِدِ دُرَّ حَسَمِ
اَظْهَرَ كَرَاهَتِ كُنْدِ مِنْ بِوَاَسَطَةِ كُوِي بِدَلَانِ حُكْمَتِ مَطْعَمِ نَشُومِ تَاطْعَمِ كَلَامِ غَمَامِ

فاسد شد و کتی و غلو نوشت و مذهب محمدرضا هرگز دو فاش نشد شنبه
در کرمی نزدیک فال زال محال شیراز کتب دبانا لیف کرده و از کتابها او است
فی مدح التلک کتب ثبت و معجزات انبیاء جمیع علیهم السلام و اثبات نبوت ایشان
شیخ حسین بن عبد الوفا معاصر سید مرتضی حلی الله عنهما اتبعی از برای تسلیت نوشته
موسوی یحیی بن الخجرات در معجزات حضرت زهرا و اثبات نبوت علیهم السلام **ابو القاسم**
بن الولی محمد حسن الحلی و بن المیزان القتی عطر الله مرقدہ لوطی فد و ادا کایمان
حرمه لا یمد علیهم السلام هم الحریه عن حق الدوله العالم الکامل الغافل المحقق المدقق
در باب العلماء و اعلام و مولد فضلا الاسلام شیخ الفقهاء المتبحرین و ملاذ العلماء و
المجتهدین محمد الاسلام و المسلمین الذی شأنه اجل من ان یوصف بالبيان و التقیر و اوردن
من ان بعض بالبيان و التقیر کان بحمد الله و دعا علیہ و بارع ان یولد کثیر الخشوع غزیر
الدعوع دائم الاتین بالکی العین مصنفات رفیعہ انجذاب باب است جمله از انما
در جمع و ملاذ العلماء است مانند قوانین و غنائم و مناہج و کتاب سوال و جواب که از طبع
فادیات است محل حاجت هر مجتهد فقیر است که سیکر خواهد مطلع شود بر نفقات
ان مرحوم و حسن بلیق و تأیید اهل انجمن امر جبر کدای کتاب مستطاحکایه غیری
از کثرت اشغال او بعلم نقل کرده اند که کافاقتش نیست در هر بهشتی اما در هر موده و در
اسلامه غلک و وفات فرموده و قریشین در مدینه و در وسط قبرستان شهر در میان حایرین

من
 التخليص عن الحيرة
 لشهره يستدل أن
 سلطان الفاروق قد رتب
 وجماعه اباؤهم وجمعهم
 الضمير هم الموكفون بصلح
 العالم تعالى على مدحهم
 فقلت عتوا كبيرا
 منه

باقية عليه خير من رجل يذو شمع ويحياغ استى دناظر انسان قبره يشارك واقع شده قبور بغيره
 بسبب اذ اعلى عظام وقبر كونا ابا آدم وابو يحيى ذكر ابا ابي اديس وقيل ادم بن اسحق كرا
 ثقات ويزو كان ذلك اصحها ائمة هك سلام الله عليه جميع مياشتدلى غير ذلك
ابو قتاد قال انصار كان يبتاع يعبث بفارس السبي صلى الله عليه في الراسمة المحرقة
 وبيعوا النما او غير ذلك روى عنه ابي عبد الله وابن السنيات بالدينه شهره تدو
 قيل انقات الكوفة صلى عليه من المؤمنين عليه السلام **ابو لؤلؤ** هو غلام العنبر بن
 شعبه واسمه فخر القادسي اصل من بخارا فاسرته الرواسر المسجون من الروم ولذلك
 لما قدم سبي فخلو ندى الدينه سلك ابا لؤلؤ لا يلقى منهم صغير الا يصيح راسر
 بكى قال المالك عركي وذلك لان عروض عليه من الخراج كل يوم درهمين فقال عركي
 فاق الى عرق قال لعمر ليس بكثير فحققت فحق سمعت عنك انك لو اردت ان تدبروا
 بالرجل لقد رعى ذلك فقال ابا لؤلؤ لا ديرين لك روى لا تنك الى يوم القيمة فقال
 عمر ابن العبد قد وعد ولو كنت اقل الحد بالتمه تغفلت وفي خبر اخر قال ابو لؤلؤ لما
 ذكر له روى لا عمل لك روى محدثه يمان بالشرق والغرب ثم ان ابا لؤلؤ قتل بعد ذلك
 كما ذكر تفصيل ذلك في كتابه خبر العقبه في مثال ابا عبد الله الزهراء روى البرقي في مشا
 الا نوار عن محمد بن سنان قال مير المؤمنين عليه السلام مع با معز وداي ابي في الدنيا
 قيل لا خير احسن من عبد الله مع محمد عليه السلام فاق بقلك تو فبقا دخل بذلك المحنة على روى

انشد له بالقياسات هو قال اللهم نعم فاعلمته عروكي ثم اجلسني بين يدي بكر وقال الحمد
 الذي لم يمتني حتى رايته رجلا من امر محمد فعل بك ما فعل بالراهم الخليل ^{توفى سنة}
 ودفن في دار بقرية كير من قرى دمشق بها قبره في سبل الدار في هذا ما رو عن العامة ^{حقه}
 واما هو عندنا فله عود وشمس الفضل من شاذان انه قال عند ذكره للزهادة القمازية واما ابو
 قاتر كان فاجرا لرايا وكان صاحب غيرة وهو الذي كان يحث الناس على قتال علي عليه السلام
 فقال لعلي عليه السلام ارفع لنا المهاجرين والافاض حتى تقتلهم به ثم انا في علي عليه السلام لك
 فقال يومئذ انا لجلاب نصر ايتنا كان ضح ثنا وعصيدة ابو له غلام ابن عامر الزباني
 الولي الحاج محمد را هم لكونا في علم فاضل سجد بوق فلو كثر النجس حسن النجس كذا التصديف
 كثير الا حيا شد بلورع كامل النقص منقطع الى العلم والاهل لم يصنفوا في الفقهاء الاصول
 والرجال ودر الشافعي اصول الشافعي في حكم التكاليف والمكروهات في زيادة عاشور واوله
 شرح الخطبة الشافعية في بعض من الرسائل الكبرية توفى في كركم سنة ٣١٥ غيبة وقبره
 باصبيه في نخند في بلاد مازندران هو ابو محسن النجاشي حفيظ محمد بن عمر الطوسي صاحب
 دريغ ودر علم نجوم كونه في نجم الوقوف الله بوجه واحكام غير ليا وديده ميثقه ^{بواسطه}
 كثرت تسلطه ودر نجوم قال ابن النديم انه كان في من اصحاب الحديث وكان يضاغف الكندي
 ويمر به العامة يزد شمع عليه وهو الفلاس قدس عليه الكندي من حسن النظر في علوم
 والهند فدل على ذلك انه لم يكن له فضل في علم احكام النجوم وانقطع شروعه عن الكندي بنظره في

هذا العلم لا ترمي من جسد علوم الكندي يقال انه تعلم الفقه بعد سبع واربعين سنين عمره
 وكان فاضلا حصل له صاحبته وصلة المستعملين واما كذا تراصا في شيء بكونه قبل وفاته
 فكان يقول صبت فحوت في وفاته واولاده بواسطه الليثين بقيتا من شهر رمضان
 سنة اثنى عشر مائة من اهل البيت في الكندي هو ابو يوسف يعقوب بن اسحق فاضل وهو ^{حد}
 عمو في معرفة العلو القديمة راسها في فيلثو العرب له كتب في علوه مختلفة ذكر ابن النكا
 جميع ما تصنف في الفقه **ابو الكاظم** بن زهر بن ابي ربه ابو ^{سنة}
 الاشعري عبد الله بن قيس هذا سكر انجابه عن الحسن الخطا وعنه احكام من يصرفه
 ودر زمان خلافت حضرت امير المؤمنين عليه السلام في كركم كوفه انجاده در حداثه حضرت
 باصحا اجل مقامه فيتقوا واولي اهل حكم است در اسناد اوابا عواص معروفات
 وروايت شده كه حضرت امير المؤمنين عليه السلام دار در قنوت فافرض لعل من فموده
ابو النجاشي الفضل بن قدامة هو من تبارك الاسلام وهو الذي يقول انا النجاشي
 وشيخي جري لله ذكر ما يحيى صدره كان من شغل رعا الامور ومثاقا في اهل
 ايام دولتهم حكمه ان طلبه هشا ليل ليحدث عن بيانه فكان مالح من هذا السقا
 ظلمة هذا الشعر كان ظلامه اخذ شيطان يفتروا الله اها حقا والوا
 قل كذا وصيبتا وادب في السائق الا حيان تلك التي تفرغ منها الشبهات
 فضحك هشا حتى ضحكك للسواد كن من وراءه ستر بوق فامر هشا ليلته اذ ديار وقال

من يمشي
 به يمشي
 به

اجعلها في رجل طامه مكان الخطيب **ابو نصر** فراهي مستوحى ان يكون حسن بن
 جعفر الا قد صاحب نصاب الصبيان افضل من شريعتهم وشهدوا بفعل شدة كبريت
 شريف بن علقمة بنوشة شاذ است حفظان بكتاب البعير بيت وادب **ابو نعيم**
 الأصم الحافظ احمد بن عبد الله بن احمد بن مشايخ محدثين في رواية واذا كان حقا
 صاحب جلية الاوليا ورجل مجلي بيت است فاقش شدة في قبرش دراصفها **ابو نوال**
 حسن بن هاني الشاع المعروف قيل اتوا من توسع في وصف الخمر والنقل بالظلم وله
 اشعار كثيرة فمدح مولانا الرضا عليه السلام قال ابن النديم في الفهرست توفي ابو نواس في
 قبل قتل والمامون من خراسان سنة مائة انتهى وحكي عن بعض اصحابه ان نواس اتيه كان عند
 قبل موته وقال لهم توصيتنا بالاعلى قال لا تشربوا الخمر فانها اقرب اليكم ثم اخذ ورقة فكتب فيها
 بعد البسملة هذا ما وصي به المشر على نفسه الخمر باجله المعترف به في يوم الحسن هاني
 هو نيهل ان لا الا الله وان محمد صلى الله عليه وسلم الرسول الله وان ما جابه كل حق و
 على ذلك غلظ عليه يومئذ لا يبرح الخلاط في شفاعته ولا اعتراف به في يوم النقرة ^{بعضه}
 ربه قال شيخنا البهائي في كشور دكا ابو نواس في المنام بعد موته فقبل ما فعل الله بك فقال
 عفرني ونجاؤني لبين قلما ما قبل موته وهما من ناعند الله حتى اذا اذنبت
 لا يتغير في ديني العفو مني من يجادهم فكيف لا ارجوه من ديني وفي منهي
 المفالحة ذكره نواس قال فلما الحكايات المنقصة لانه وكثيره لكن غير مسند الى كتاب

يستند الى نوافل **ابو نصر** عليه السلام في كل من جلس الحبيب لهم عليهم السلام والمادحين اياه
ابو هاشم الجعفي بن ابي داود الحنظلي **ابو هاشم** الجعفي بن ابي داود بن الفاسم
 اسحق بن عبد الله بن جعفر بن ابي طالب رضي الله عنهم ثقة جليل الشأن خلية عظيم القدر
 وبذلك منزلة شاذ است في علمهم السلام وان حضرت امام رضا انا امام زماننا حضرت
 الامام عليهم السلام زادك كبريه در راء رسا وفات كبريه مسعود في موته كبريه في قبرش
 مشهور است ظاهر امر ايش در بغداد باشد في الجعفي اهل بغداد وعقول در انجا
 بوده ومرتصا صاحب عرو وهدى في علم وعقل وكثير الرواية بوده ودر ان زمان معلوم
 نسبه در بيت ال ابي طالب كسي نويد يدش قاسم مير في مرتك جليل بوده وما ناد
 ام حكيم وخرق قاسم بن محمد بن ابي بكر است في قاسم بن اسحق بن ابراهيم حضرت صفاء عليه السلام
 مبدوا **ابو احمد نيل** بالهلال في محمد بن الهذيل بن عبد الله بن محمد بن النضر
 شيخ البصريين في الاغترال من اكر علمهم حصا القلائد في مذهبه كان معاصر الا
 الحنظلي المشتمل الامامي توفي في قبر من داني سنة ركر **ابو هاشم** بن محمد بن
 اسمعيل بن محمد بن ابي بكر بن ابي طالب رضي الله عنه في القدر في القدر في القدر
 لكثرة روايته وقال انه كذب قال لا نذكر الحديث عن رسول الله ولا الحديث عن علي
 دوسر كانت اعانتهم في موضع الحديث وتروى ما رواها وقد كثر من في ذلك صاحب
 العمدة في حديثه ونقلتنا في بعض القدير فينا لعل في الحديث القدير وكان

عجبي ان كتم بود در محمد مأمون معلوم و دانش و متوكل در بغداد مرجع بود و قضا و آ
 و در اخر عمر متلاشد بموضع فوج و فوت پسر محمد دجله ز پسر بفاصله بيست و زود
 بعد از وفات كرد پس در ششده بود و شايد پس نيك بياوريم تران بود كه متعا كرد
 در قتل حضرت امام محمد جواد عليه السلام نزد معصم كند عتبه افعال ماى ليع رب نفس
 افعالها افعالها ابن ابى نيك شيخ اجل محمد ابراهيم بن جعفر النعماني القمي
 شريفنا المنزلة كثر الجدل صاحب كتاب غيبته معروف است و ثابت ميكند از شيخ كليني ابن
 عقده و معروف است ابن ابى الشوارب احمد بن محمد بن عبد الله الاموي كان قاضي بغداد
 من محمد المتوكل الى من المقتدر و توفي سنة ثمان مائة ابن ابى العزاقير تاليد النعماني
 ابن ابى عقيق شيخ اجل الحسن بن علي العاصي ملقب بمحمد شيخ متكلم فقيه معاصر
 شيخ كليني است له كتاب التمسك بحبل الاله في الفقه و ما انفقه به القول بعد افعالها
 الفليل ابن ابى مكي محمد بن يار بن علي و ثقاتنا من عند الخاصة و العامة و او
 و اعبد هم كان من اصحاب الاجماع جليل القدر ادركنا بالحق و هو في الاما من بعد علي بن
 و اصحابنا يسكنون في مرسلة و في سنة و زود الشيخ الصدوق في غير عن ابراهيم بن هاشم
 ان محمد بن ابى عمير كان رجلا زاندا و فقه و كان له على رجل عشرة الاف درهم كان
 دار له كان فيكمنا عشرة الاف درهم و حمل المال الى ابى مخرج اليه محمد بن ابى عمير فقال ما
 هذا قال هذا مال الذي لك على قال و رثته قال لا قال و هي لك قال لا قال فانفوت

صغيرة بينهما قال لا قال فانفوت قال بعثت الى التي اسكنها القصة و هي فقال محمد بن ابى عمير
 حدثني زهير الخزاز عن ابى عبد الله عليه السلام قال لا يخرج الرجل عن مسقط رأسه الا
 ارضها فلا حاصري فيمنا و الله اني محتاج في ذوق هذا الى درهم و ما يدخل اليك منها درهم
 ابن ابى العزاقير محمد بن عبد الكريم است و ابو بكر زنادقة زنا حضرت صادق عليه السلام
 است و الخوي معن بن ابي اسات طحايت بشا و ارد شده و احتياج اخضر با و كرجله
 و انما و در كتاب بخارا و انوار است ابو جعفر محمد بن مسلم طاعا منسود و كوفه و اكره و زود
 بنابر انجوز تاريخ ابو محمد افضل شه ابن ابى ليلى محمد بن عبد الرحمن اصفهاني و اخي
 كوفه است و ما بين او و ابو حنيفة منافق است و خاشش شمره في يد پسر زانكا و تاجين
 كوفه و جعفر ابو ليلى از حقا است و در محل حاضر بوده قال ابن النديم في الفهرست اسم ابى
 بللى و ينامن له اخيه بن الجلاح و قال و ابن ابى ليلى الفضالي امير و ولد لعباس و كان
 بقى الراى قبل ابى حنيفة ابن ابى نصر بن علي بن ابيد و الزبني ابن ابى عفيف
 عبد الله ثقة جليل القدر زنا حضرت صادق عليه السلام و فاته كرد و لوها است كه خدمت
 حضرت عرض كرد كه هرگاه انار و ارد و نصف كنى و بكون نصفش حرام است نصفه يكوش حلال
 من شهادت ميدم كه انچه را كه گفته حلال است حلال و انچه را كه گفته حرام است حرام حضرت
 فرمود حلت الله و حلت الله ابن لا تشي و بفرست اول و ما بين ابى الكرم و ابي
 محمد بن حنيفة و جامع الاصول و فاته كرد بموصل عشرة خود و دم برادش و است و حقا

اسماء اقدار مكيه

۵۴

بكرى جنلى مفرجه و اعظم صاحب تاليف معروفه وفاتش بدعند ۱۲ شهر رمضان
 ۵۹۷ شمس ركنه وصيته كرمه و بنويستد بر قبرش يا اكبر الصلح عن كثر الدنبله
 جانتك انك نبي خواتم عن قوم يديك انا صيف و بنوا الصيف احسان اليه
 و في الجوار قال الشيخ العلامة محمد بن مكا انشد في السيد ابو محمد عبد الله بن محمد الحلي
 اذام الله فضله و قاله لابن الجوزي شعر اتممت بالله و الا نير اليه القى يار ديه
 انك من اهل طالع ايام اهل الشرق و الغرب من لم يكن مذهبه مذهبه فاه
 انفس من كلب و قال سبط ابن الجوزي في الذكوة سمعت محمد بنك في مجالس وعظه
 بغيره ۵۹۸ و من ذكرها في كتاب صفة المسجد وها هو عليا و ايمان محبة كم
 شير ليد من سيف و كفا ان كنت و حنك لم تمنع فضاله فامنع منافع من هل
 اتى و كفى ابن الحاجب عثمان بن عمر بن بكر الكندي الاستاذ المالك النحوي
 صاحب الكافي و الثاني و مختصر الاصول و غير ذلك توفي ۶۲۰ شوال ۵۲۸ و هو الاكند
 و له اشعار نافعة منها قصيدة في الموتى التماعية و له في اسماء اقدار الميراث ثلثة ابيات
 هي قد و قوام و رقيب ثم جلس و فاض ثم مبل و العلى و الوعد ثم فتح
 و منج و ذي الثلثة تمل و ليكن ما عاها نصيب و ملان نقد اول اول
 اى للمعذهم و للوأم سمان و هكذا الى السابع و هو المجلد فله سبعة اسماء ابن الجليل
 ابو عبد الله الحسين احمد النيلي البغدادي كاتب فاضل شاعر شرف اهل بيت عليهم السلام

بنو كلب

بسم الله
 بغيره
 كرمه
 اى صاحب الثلثة

ابو جعفر ابو جندب

۵۵

شمره مشهور و او است صاحب قصيدة يا صاحب القبة البيضاء على الخلف وفاتش ۶۲۷
 جماد الاخرة سنة ثمان و ثمانين و ايام بني عباس حضرت موسى بن جعفر عليه السلام است
 وصيته كرمه و كبر لوج قبرش بنويستد و كليمم بارطه ذرا عير يا نو سيد بن حجر برد
 نقران على شافعية اطلاق ميشود و كرمه و اسم احمد است و از ابن هجته هم مشبه
 ميشوند اول حافظ احمد بن محمد بن حجر عسقلاني ملقب شيخ الاسلام صاحب كتاب نقران
 و اصحاب و فتح الباري است وفاتش در قاهره سنة صنف در قاهره احمد بن محمد بن علي
 حجاز صاحب طواعين محقرة است كه قاضي نور الله ذكره و اولاد بصوام مهر قمر وفاتش
 ۹۷۳ طبع ابن حجر دوفتر لا و لا احمد بن علي عليه السلام صاحب مجمع بين صحيحين
 وفاتش سنة صنف در قاهره ابو بكر بن علي بن عبد الله حموي صاحب ثمرات الاوراق في الحقا
 وفاتش ۳۷۷ صنف ابو جعفر علي بن احمد الاندلسي صاحب الملل النحل وفاتش
 سنة ثمان و ثمانين و بنو ابو عبد الله الكاتب احمد بن ابراهيم بن اسمعيل شيخ
 الغر و وجههم است ابا العباس شريك كل خصيصا باني محمد الحسن على العسكري و ابيه
 علي بن محمد كاتب ابن جعفر الطوسي ابو جعفر محمد بن علي شيخ فقيه عالم فاضل و اعظم
 و سيرة و رابع و ثانيا قبله شايخ ابن شهر اشوب است ابو جندب ابو عبد الله
 احمد بن محمد بن حنبل الشيباني المروزي الاصل ولد سنة ثمان و ثمانين و كان من اصحاب الشافعي توفي بدعند
 سنة ثمان و ثمانين و في مقبرة بابي جمل و حضر جنازه من الرجال ثمانمائة الف من الناس

سقوط

دعوى شعره
 ابو علي ابراهيم بن محمد
 ابو جعفر محمد بن علي
 و لد اول و دامه خطي
 و لد الثاني و بنو هبه
 و لد ابو جندب
 يوم النجف
 احمد

ابن خاتون و ابن خالون

۵۶

ستون لغا و الی یسب هذه الخبايا و بان في محي الدين ما يتعلق به **ابن خاتون**
 چند نفرند اول احمد بن محمد بن علی بن محمد بن محمد بن خاتون العالی عالم جلیل که روایت
 میکند از شهیدان و اولاد محقق کریم و در جملة الدین احمد بن محمد بن علی بن احمد بن
 محمد بن خاتون صاحب نقل الحسین علیه السلام سیم محمد بن علی بن خاتون ابن شهر آشوب
 است و او است عالم فاضل و صاحب شرح اوش و او شرح کتاب ربیع بن شیخ عیسی و او صاحب
 است غار و حیدر آباد هند سکند داشت و نسخ از او و شاعرا علامه محط و نیز در علم است و فاضل
 کتابان نیم محقق و مؤلف است **ابن الخاتون** ابو الحسن الدین علی بن الخاتون الحائری
 شیخ فقیه فاضل کامل الشهابی فهد حلی و تلمیذ شیخ شهید است و شیخ شهید بود او خاتون
 و اولاد حازه دادند حازه را که برای ابن فهد نوشته بود و او در هر که طالب است بجمع کند
 بکتاب اجازات بخاری و کاهی اطلاق میشود ابن خاتون بر ابو الفضل احمد بن محمد بن الفضل العبدی
 کاتب شاعر که وفات کرده شش شرح بابش و کاهی اطلاق میشود بر معاصران ابو القوا
 حسین بن علی که وفات کرده شش شرح **ابن خالون** ابو عبد الله حسین بن احمد
 خاتونیه همدانی البغدادی الحلی شیخ جلیل نحوی لغز و ادیب شاعر از فضلا و امامیه عارفین
 بمریاتی است گفته شده که اطلاق عشر و لغز عرب بمرتب بوده که در ویت اسم از برای او
 و یا ضد اسم از برای شهرت کرده است خاقان در حلیت که شمع و خاتون به فتح لام و واد
 و سکون با و هاء است ابن شیخ غازی علی بن محمد بن یوسف بن محمد ابو الحسن بن یوسف

ابن خانبه و ابن خالون

۵۷

بابین خالون است که یکبار از مشایخ حدیث است و ثقة و صاحب کتاب است شیخ نجاشی و
 علامه و دیگران و ذکر در کتب جالبه ذکر کرده اند **ابن خانبه** بنقدیم النون الکوفی
 علی الملاء الوحده ابو جعفر احمد بن محمد بن مهران الکوفی کان من اصحاب الثقات له
 کتاب التادیب هو کتاب یوم و لیل حسن حدیث صحیح و کان احد ثقات یونس بن عبد الرحمن و
 کان من الهم قال العلامة المحلی فی البحار و فی السید بن طاووس فی فلاح السائل بسند صحیح
 عن سقند عبد الله انه قال عرض احمد بن محمد بن خانبه کتابه علی مولانا ابی محمد الحسن بن علی
 العسكري علیه السلام فقرأه و قال صحیح فاعلموا به **ابن الخانبه** الوصلی احمد بن الحسن بن
 اللغوی صاحب شرح الفیثان معط و غیره و فاضل شاعر خازن **ابن خروف** ابو
 الحسن بن محمد بن علی اندلسی است که از علمای خوشمره میشود شرح کرده الکتاب بنو
 و فاضل بعد از سنه ششصد است بیخ سال با نیک **ابن الخانبه** عبد الله بن
 احمد بغدادی لغوی نحوی ادیب مفسر شاعر صاحب تاریخ موالید و کتاب اهل بیت علیهم السلام
 تلمیذ جالب القوی و ابن الشجری است فاضل بعد از سنه ششصد قمری بنزدیک قریب خازن
ابن خلدون عبد الرحمن بن محمد بن خلدون شیلی فاضل مورخ صاحب تاریخ
 المعروف الذي قال بعضهم مقداره خلدون و خاندن و لغز و اجتماعیه و سب و ادبیه و توفی
 شش صغ **ابن خلدون** احمد بن محمد بن ابراهیم بن ابی بکر بن خلکان دبلوی شافعی
 مورخ صاحب کتاب الاغانی المعروف بتاريخ ابن خلکان از ابرامه است فاضل و فاضل

۱۱ شد خفا گویند و جگر تملک کان است که در راقان خود مفاخره کرد بمقام
 ال برکت باو گفتند چنانچه که آنسی که او هکذا یعنی بکذا که نام مفاخره جگر
 نب خود بلکه مفاخره خود را بگویند انرا قل بقیه عالم العالی لا یالیم البالیله چونه
 بخود سپید شکر باش فرزند خطا خویش باش العالم العاقل ابن نفسیه
 اغناه جسر علمه عن جنبه که من مکره ایمنه و بین من مکره نفسیه ابن
 داود شیخ حسن علی بن داود حلی شیخ فقیه عالم فاضل محقق متبحر از شاکر استبد
 اجل احمد طلاس و جتا محقق است و او است صاحب کتاب الجامع معروف و فیه الفهم و غیره
 و لا دش بجهت شمس خرو و اقصیه و کاهی ابن داود خلاق میثو بر ابو الحسن محمد بن
 داود قتی صاحب کتاب عزاد و غیره و کان رحمه الله شیخ هذه الطائفة و عالمها و شیخ القیین
 فی وقتد و فقیههم حکما اعضا نری آنم بر احد حافظ منبر و لا افتد و لا اعرف بالحدیث
 برو عنه المفید احمد بن عبد الله الغضائری و اما شیخ شیخ یعقوب دوکا
 مقیمانها و فی بمقابر قریش ابو کریم ابوبکر محمد بن الحسن دبد بصر
 عالم فاضل ادیب لغوی حافظ شاعر صاحب کتاب جمهر و مقصوده مشهوره است ابن شمس
 او را از شعراء اهل بیت علیهم السلام و مشهوره او را قائم مقام خلیل بن احمد کوفی و از
 شعرا است اهووی ابی محمد و وصیه و ابی بکر و ابی النور الطاهر
 اهل النعابة فابنی یولا یهیم ارجو السلامة و النجاة فی الاخرة

فادی محمّد من بقول یفضلهم سببا یجوز السبیل الجاروة ارجو بدلا
 رضی الله عنهم و حله يوم الوقوف علی ظهور الشاة و فاقش یغذده است
 شد کا ابن الدهلان چند نفرند مشهوران اهل سعید مبارک نحوی بغداد
 شاعر است که منسوب است بکعب انصاری شیخ عصر خود بوده شرح کرده تکلم و ابصاح
 و مع و فاقش شیخ فاضل بموصل و دیگر وجه الدین مبارک بن سعید اسطی نحوی
 حنبلی حنفی شافعی است و فاقش شیخ یغذا ابن الزرقانی احمد یحیی و
 ساکن بغداد از متکلمین معتزله بوده لکن گفته اند که استقرار بدهی نداشته این ندیم نقل
 کرده که اول مرش خوش سیر و جمیل المذهب که کثیر الحجا بوده پس از ان ابن صفا شریف
 از خود در درجه استیجا که برای او غرض شد و هم بسبب آنکه علش بدش از عقلش بود
 و مثلش چنان بود که شاعر گفته و من یطیق من عنده عبوتی و من یقول یستوی
 اذ اختلفا و جماعتی حکایت کرده اند که منور بود در وقت مردنش آنهمی و فاقش شد
 دن و بقوله ۲۵ ابن الهیثمی استخنی بن ابراهیم مروی محمد فقیه سقا
 بخاری و مسلم و ترمذی است که در حق او گفته اند ما عبر الجرافة من استخنی و حکم عن
 انقال احفظ سبعین الف حدیث و اذ اکرمها الف حدیث و ما سمعت شیئا الا
 و لا حفظ شیئا فنفیسته و در زمانه که حضرت امام رضا علیه السلام از نسا و عی
 میفرمود این راه و بر و جماعتی از انحضرت استغفار کردند که جید برای ایتا بفرما

سلسل بابا و زكوان خود عليهم السلام حضرت مسند ایشان را قبول نمود و
 حديث مشهور را اعلا فرمود و فرمود که من اخبار اربع و عشرون الفا سؤا الدنو
 و فائز است ذر بن بشار و ابان بن زكري ابو الحسن علي بن عباس بن عبد الله شاعر
 مشهور و بکثرة تقصير صاحب اشعار و نوادر معروفه است فائز است و من شعره
 رأيت الله رفع كل غند و يخفض كل ذي شيم رصينه كمثل الجربق في برقي
 ولا تفك تطفوفه جفنه و اليزان يخفض كل فاف و يرفع كل ذي ندر جفنه
 و لا يرفع كفي سراج الشيب لراس هادبا من قد ضلنا للناس اليالياء و كان
 كراي الليل يرحم لا يبري فلما اضنا الشيب شخصه رمانيا جعل الشيبا كاللبن الثقا
 على الانسان الخافي بينه و بين من اذا رمى ظلمه و الشيب ثاقبا لقائه هادبا الى الضا
 لصوته و بياضه هذا في نهايت حسن المعصا ابان بن زكري عبد الله بن زكري
 السهمي و هو احد شعراء قريش كان يهجو المسلمين و يحرض عليهم كفار قريش في شعره و هو
 الذي يقول في غزوة احد يا غراب ليكن اسمعت قتل اما شديب شيئا قد فعل
 الابيات و رواه ان كان يهجو النبي صلى الله عليه و آله و يعظم القول فيه فمهر يوم القم
 ثم رجع الى رسول الله صلى الله عليه و آله و اعادته فقبله و عنده فقال حين اسلم
 ابي لعن ذاك من الذي اسديت له انا في الضلال اهيهم فاعفوا
 لك و الذي كلفها زلفا بك رايم مرحوم ابان بن زكري

مصنف موقر فاضل صاحب كتاب غصن مصر و تاريخ و فائق شرف ابن زهري
 ابو الكارم حمزة بن زهري الحنبلية عالم فاضل جليل فقيه حجة صنف اكثر ما استدر
 كلام و امامت و زهد و فلاسفة و فقه و نحو و جملة غنية الترفع الى على الاصول و الفروع و آو
 يد و جليل و زهد و عبد الله و و زاده اش محمد بن عبد الله انكار فقهاء امامية اند
 بيتايشان بيت جليلي است در حلقه ما بنو زهري كه علامه رحمه الله تعالى زاده ايشان
 با جاذبه كبر معروفه كرد و مجلد اخي بخارمذكو است فقام علماء الدين على برايهيهم و محمد
 ابان بن زهري الحنبلية وابنه ابو عبد الله الحنبلية و اخوه محمد بن ابان اهيهم و ابان اخيه حمد
 و حسن ابان محمد رحمهم الله توفى ابو الكارم بن زهري سنة ثمان و قير مجلد في حبل
 جوش و عنه مشهور السقطه و هو حسن الحنبلية على برايهيهم و زهري بن زهري شاذان
 جليل و الشيخ محمد بن ادرين الشيخ معين الدين المصري و اخيه السيد زهري العالم اعظم
 محي المذا و الدين ابو حامد نجم الاسلام محمد بن ابي القاسم عبد الله بن علي بن زهري صاحب كتاب
 الاربعين في حقوق الاخوان الذي نقل منه في كشف رتبة رسامولا نا الصادق عليه السلام
 الى القاضي و الى الاهواز و زهري ابو الكارم عن والده و غيره من جملة كثره منهم السيد
 العالم الفقيه ابو منصور محمد بن الحسن منصور نقاش عن ابي علي بن شيخ الطائفة و منهم
 الشيخ الفقيه ابو عبد الله الحنبلية بن ظاهر بن الحسن بن الشيخ ابي الفرج ابن زهري
 كذا شد و را كذا بن زهري ابو عبد الله محمد بن سعد الزهري كاتب الواقف

له كتاب طبقات الصحابة والتابعين ينقل منه السبط ابن الجوزي في الذكر في سنة ٢٣٠ و
 وأما ابن سعد الذي قتل الحسين بن علي صلوات الله عليه فهو عمر بن سعد بن ابجر وقاص
 الملك بن ابيسين بن عبد مناف بن زهير بن كلاب الفزاري قتل الخناد سنة خمس وستين او
 بعد هاتين اربعين سنة وهم من ذكر في الطبقات فذكر ابن معين بلان ولد ابو مرثد عن ابن الخطيب
 ابن سعيد الحلي ابو بكر بن يحيى بن احمد بن يحيى بن الحسين بن سعيد الحلي في عالم فاضل
 فقيه ورع زاهد معروف بشيخ حبيب الدين بن عمر بن محقق حله وسط صاحب شراست
 وارضاة اوست شرايع وزهر رواية يمكن ان او علاه حلي وسيد عبد الكريم
 طابوس ابن داود ورقي واكثره كراوست شيخ ما دام علامه ورع فله جامع فنون علم
 ادب وفقه واصول وادب وفضل زمان واهل ايشان اعظمي ولا تشك في شدة خا
 وفاتن شيعه في سنة ٢١٩ حفظ وفبرش بجله است و ابن سعيد المجرشي هو
 ابو الحسن علي بن موسى الغزالي تلميذ ابي علي الشلوبن اركبت اشعا كثيرة ومن وصيلة لا
 قول استمع الى ما خلاصه لما صوب بعد محمد بن قيس من الاقوال فانها خلاصة عمرهم و
 تجاربهم ولا تشكل على عقلك فان النظر فيما تعبره الناس طول اعمارهم واتباعوه غالبا
 يتجاهلهم برجلت ويقع عليك رخصا وان ايت من ابي عقل ومرتق وخبيرة فاستفد منه
 ولا تضع قول ولا فعلة واقل من ذبارة الناس ما استطعت ولا تجهم بالحق ولا تكن
 ذلك بحيث لا يلحق منه مل ولا حيف ولا جفا و احرص على ما جمع قول القائل ثلثة شقة

للتلو في صدأ أخيك ان شدة بالسلام وتوسع له في المجلس وتدعو باحسانه انما الاله
توفي ٤٨٥ هـ خضاب بن سكران محمد بن عبد الله بن محمد الهاشمي بغدادى زاحفا هذا
عباسى است شاعرى است به باله معاصر بن حجاج شاعر شجى است معاصر بن ايشان منافرت
است مثل منافرت بين فرزند و جبر و فاش ٢٨٥ هـ شمس نضر و له البيت المتهورا في
كافات الشاء ابن السكيت بن شيخ علي بن محمد الحلي عالم فاضل عابد ريع نحوي
نقوى شاعر فبلز نفاذ علامه است و كان له حسن القلم جيد النقل و بصائر على الكمال
و عنده كتاب مالى الصدق و بنظره از شيخ مائه نقل است كه فاضل حد شاد و له صحيحه و بنظره
على منشاها الا فى السلام ابن سكون است فاش و محدثه و بنظره ابن السكيت
يعقوب بن اسحق ابو اسحق شيخ يكنى ابي اسحق و صاحب الواء علم عربيت و ادب شعر صاحب
اصلاح المنطق و له خواص امام محمد بن يحيى و امام علي بن عيسى عليه السلام است و نقد و جعل است و
٢٨٥ هـ رعد متوكل و را بقل سنانيد سيبان بود كه او مؤيد و لا دموكل بود و دوش
ان ملغوا زوى و رسيد كه دو پسر و معتز و مؤيد بنزد و بنظره است با حسن و صبر ابن السكيت
كره بقل فاضل حسن بن علي التميمي متوكل امر كه و بغلامان ترك خود تا او را زبانه خود نكند
و شكش با ما اليند پس او را بخاندانش بر دنده و رفتارى از روز وفات كره و يقول و رجواب
متوكل كره كره خادم على عليه السلام است از نو و ديشان او متوكل امر كه و تاز بانوش
از قضائش بيرون كشيدند و از ابن السكيت ميگفتند هيچ كس ترك سكوت و ممل الغر

ع
کافات
ايشاء کن و
کيس و کانون و کاس
ظله بعد الظلم و کس
ک و کشفه اعدا من
يعلمون کافات ايشاء
کيفه دمان لما حذر
مغري اذا صح کات
کيس فالک و کسر
لک و کسر
يوجد الف
منه

و تصنیف کردیم قانون طلوس و بن شازده سال که بودم تا آنکه کنج چون بس پیست بجهان رسید
فکر کردیم با خود بنویسیم و بچیز علم که من شناسم از او فایده نایب حاصل شود و در مدتی استغفار
بنیم لایق واحد بکارها و لا اشتغال فی التهاویس المألمة و کان اذا شکلت علی مسئلة نوصا
و قصد المجدل الجامع و صلی و دعا الله عزوجل ان یسهلها علی و یفیع مغلقتها لایته و من
تضایف غیر الفنون الشفا و الاشارات و غیرها و من شعر و القصید المروفة و هبط الیک
من المحل الاربع و رقانات تغز و تمتع و دلایضا اجمع جمیع و صلی و اعلی بها
فالطیب یجوز عظیم کلامی < اطل جماعتک ما استطعت فایة ما الفیوة یثبت
فی الارحام > و اجعل غدا نیک کل یوم مرة و احذر طعاما قبل هضم طعام
و فاقش غرغره مضان ۲۲ و قمره و دهان است در سال هزار و سیصد و سی و هشت که
افتراسان بجزایر عرب سفر کردیم از همدان بمن کرم و بر سر کارشون قدم بروج مرادش نشین
بود < ترجمه الحقی ابوعلی سینا در جمیع الملهذم بوجود در شکار که بکماله طوع
در ۲۲ و ذکر کرباب جهان بدود < ابن شازان محمد بن احمد بن علی الفقیه
نیز و فاضل جلیل السرازمی این قولیه فی است و اوست صاحب صد متنبات الیه المؤمنین
علیه السلام که از طرق عامه اخذ کرده و تلخیص و تلخیص کرده و بر او ان کتاب در جمیع
الکتابهای رسد و در فقه ابن الشری الترفیع و التعلات هبت الله بن علی بن
محمد الحنفی البغدادی التقیب از اکابر علمای امامیه و زانامه خود و فقه استغفار است

کلیش منتهی میشود و بجانب امام حسن مجتبی را و یکبار از او نقل کرد و اوست صاحب شرح
لمع و کتاب الفایده حاشیه فاش ۲۲ و یکبار و مدون شد و در خانه خودش و در کتب بغداد
ابن شهر آشوب حاشیه حاشیه علی بن شهر آشوب فاضل حدیث فقیر از اجلاء علماء اما
رضوان الله علیهم صاحب کتاب تحف العقول تمجیل است عصاره و مقتدر شیخ مفید که اند
و در تحف علی بن ابی طالب و ابی هاشم و ابی کریم که در فاش ۲۲ و شایسته است ابن شهر آشوب
محمد بن علی بن شهر آشوب التقی المازندرانی الشریعة محی الشریع قطب المحدثین و شیخ
مشایخهم صاحب مناقب معالم و الاستیارات و غیر ذلك و در شعبه ۲۲ و شایسته است
شیخ وفات کرد و در ربیع و در حلب بجزایر خوش بزرگ قبر حسن سقط شد و در حضر تافا
حسن علی بن محمد بن الشافعی و ابن شیخ معظم طایای عامه بنیر تحلیل و تحلیل کرده اند و بکرت
علم و عبادت و خشوع و توحید و اوست ده اند و گفتند اندیشه با طهارت بوده و روایت میکند
از جدش شهر آشوب را شیخ طوسی < ابن الصانع در علمای امامیه سید عالم
فاضل عالم فقیه محقق سید علی بن سید حسن صانع حسی موسوی بنی تلخیص شهید ثانی
و از محققین و اوست شرح کرده شرایع و ارشاد و شیخ حسن صاحب عالم و سید حسن
مذکر ابن بزرگوار تلخیص کرده اند و اقا ابن الصانع در علمای عامه جماعتی میباشد
از جمله محمد بن عبد الرحمن جنف نحوی است که شرح کرده القی و قصیده بوده و فاش حدیث
۲۲ و دعوی و من شعرم لا تغتر بما اولیت من نعم علی سواک و خض من کسر حیار

ابن عقدة

نقل كره ولم يبعث كتابا سماه الزخايل الذين رووا عن الصادق عليه السلام بعد الف جرح
 في كل رجل الحديث الذي رواه بلائكة الذين عقده نقل شهده كنه من صدق
 هذا حديث وحفظه ولم يذكره في جواب مدهم سيدهم هذا حديثا وفاز ^{قطعة}
 كنهه كراجماع اهل كوفه زعموا من مسعود تاز ما بن عقده احفظ از اوده نشده
 نقل است كتابهاى او بار شصده مشر مشده وفاز شمس شمس وبنهم حاف
 محمدا و اجلا شيعه امامية شمس العلي بن **ابن عقيل** قاضي القضاة عبد الله بن
 عبد الرحمن الهاشمي البجلي الامم المصرا القاضي الفقيه الاصولي الحنفي ومقراد شيوخ
 فيهم والفتن من مال الدنيا بنسج سراج الدين بليغيه اس وفاز شمس سطر باهر
 وقبرش زديك قبر شافعي است **ابن العلاف** ابو بكر حسن بن علي بن محمد القزويني
 الفاضل الشاعر نديم العنصر المني في شمس شيخ صاحب القصيدة المعروفة في راء هجر
 المشتهر على الحكم والنواظ منها قوله باهر فارقتا ولم تعد وكنت عندك بمنزلة
 تطردنا الاذي في محرمنا بالغيب من جهة ومن جود وتخرج الفارس من مكانها
 ما بن مغنوها الى السدة لا زعمنا تصيف عندها جوة ولا نهاب لثافي المحم
 وكان مجرى كلاسدهم امر في بيتنا على سدة حتى اعتقدت الاذي لمجربنا
 ولم تكن الاذي بعقدت وسمت حول الردي اظلمهم ومن هم حول حوضه
 صادول غبطا عليه فاشقوا منك وفادوا ومن يصيد يصيد فلم تر للحم

مرشيد

مرشدا حتى سقيت الحمام بالروصد عشت حوضا بقوده طمع ومثاقا قاتل
 بلقود يامن ليد الفراع لوقعه وبلك هذا وقعت العدة الم تحف وشبهه
 كما وثبت في البرج وشبهه الاسد عاقبة الظلم لا تمان وان تاحوت مئة من
 لا بارك الله في الطعام اذا كان هلاك النفوس في العدة كدخلت لمة حشا
 شمره فلو حجت وحرم المحم بعضه كنهه انك ابن قصيدة در مشرب ابن محم
 از ترس مقتله خليفه عباسي نسبت بكبريه وادعوا بالانكرايش انهم محسن الفرات
 كد باهام محنت ونكت ديشا كنهه **ابن علاء** محمد بن علي بن محمد الصبيح البكري
 از جمله علماء عالم است در مكره معتد وتولد شده در انجاشو وغا كره وانه خصا او
 كرمه عابرو الزاغازنا انجام در مينا كنهه مكره ورويت كرمه وفاز شمس غزالي
التعليق هو الوزير ابو طالب مؤيد الدين محمد بن محمد بن علي العلوي البعلبكي
 وزير السعدي خليفه بن عباسي كان كبا خبير ائمة بن الملك الناصر احمدا توفي في
 شمس خون وكان امانا في المذهب صحيح الاعتقاد ربيع الحزب عجا العلماء والزهاد كثير
 الما لا جلا صنفه عز الدين عبد الحميد في الحديث شرح الحج في عشر مجلدات والسبع العلوي
ابن العميد ابو الفضل محمد بن الحسين العميد القمي العالم الفاضل الاديب كان يذم
 الجاحظ الاخر ولا سنا والربيع بن ربيعة في المثل في البلاغة ويتهى اليه الاشارة بالقضا
 والبراهمة در علم فلسفه ونجوم وادب واحد عصره بدوده وزارت ركن الدولة ويلي باو

يوده وصاحبين عباداً بلا حظ مصاحبين ابن العبد صاحب يفتقد وحفا شعاد
ببأدملح ويكفند الخ قصيدة ذاليرة واستكه مطلعش اينست من لعلب خيم
فكل راد وقيل المحبين غير راد منها لودك الدهر من يديه لارزدى
قد ساروا الاولاد لوداى الناس كيف يحتر المحو ولما عددوه في الخطايد
انما الاولون خطايرها برفيع العباد وادى ثوابه فيهم وان حادص حاتم
طوى وهوان قال قل قس ابادى ان خبر المذبح من مدحه شعر اليلاد
فى كل نادى توفى شته شس بعدا قيل كان وشله القولج نارة والنقرس اخرى فبلمه
هذا الى هذا وسأل سائلهما اصعب عليك واشق فقال اذا عارضنى النقرس فكأنه
بين فكى سبع يمضيه واذا عارضنى القولج ددت لو استبدلت النقرس عندو حكة انركا
اكارا في بستانا كل خير اصل وابن وقد اجمع منه فقال وددت لو كنت هذا الاكار
اكل ما اشتهى ابن عياش شيخ احمد بن محمد بن عبد الله بن حسين عياش الجوهري
معاصر صدره وصاحب كتاب غلبا ومقتضبا في الفص على الاثر الاثني عشر است
وناقش شته تا كان من اهل العلم والادب لقوى وطيب الشعر حسن الخط قال الشيخ انه سمع
الحديث واكثر ما غلبه في اخر عمره وكان جده وابوه وجهين بعدا وقال النجاشي رايه هذا
وكان صد يقا في الولد الى ابن خيمك سقا الكوفة الكنايعي النابغين
من بعض الروايات ما خر افردع مولانا الصادق عليه السلام الا انما اودع من مولانا ابراهيم بن محمد

منها قول الله
الارض في يده
لو كان مشاك كل
ام يرة على البين
جاء من الاله
عنه

طاج ابن
العبد

[illegible]

طوسی علماء و رجال قول او را در رجال ذکر میکنند و بیایند ذکر والدش در الغضائیر بفتح
الفین قضاء المحدثین جمع غضاة و هی الایة الممهولة من الحرف و ما قد صنع لدفع العین
ابن فارس احمد بن فارس القریبی البصری فارس میدان علم نحو و لغت را در علم
دیگر صاحب کتب جمهره و جبل و مقدّمه و نحو سیرة النبی صلی الله علیه و آله و کتب المحرر
ابن همان کتاب است که برلی صاحب بن عبّاس فاذا داشت چون صاحب بن عبّاس بود
و قول العجّاز حشاه خطیب تبریزی و صاحب بن عبّاس و شیخ صدوق از او روایت میکنند
بعضی احتمال داده اند قشع او را و تأیید میکند قشع او را آنکه کتاب چلی اسامی کتب او را
در کشف القنون ذکر کرده و هم آنکه شیخ صدوق سب قشع بنی باشد و حکایت قشع
جدشان را بملاقات امام زمان علیه السلام از ابن شیخ نقل کرده **ابن الفارض** عن
الفاضل الحموی المصنف العارف لشکون و الشاعر المشهور جمعی تصدیق او نموده اند
ابن اشعار را که بر عاصم بن موسی نسبت داده اند **بالب** محمّد بن عیسی بن القوی
و فی آیاتهم تزل الکتاب و هم یحیی الاله علی الابرار بهم و یجید هم لا یسترب
و لا یسمی ابو حسن علی له فی الحرب مرثیه ثهاب طعام سوزن فیه کاف
و فیض دم الرقاب لها شراب و ضربت کبیرة یحیی معاندها من القوم الوفا
علی الدرداء الذهب المصفا و بانی الناس کلهم تراب هو البکاء فی الحزن الی
هو الفحاح اذا اشتد الصرب هو التبا العظیم و فلک فوج و باب الله

و انقطع الخطاب و قبل کان اذا مشی فی المذیبة ازاد هم الناس علیه یقیمون من لک و لا تغا
و کان و قور اذا حضر مجلسا استولی استکون علی اهله باور و عکرمنا و کان یسبح فی اوده
مکرمه الجاه و استادن بالوحش لیل و نهارا و قال فی هذا بلی بعد اوطافی سکون ای
افلا و بالوحش انبی از من الا فی خفتی و فی شکر حلب **ابن فضال** الفاهرة
علی بن الحسن بن علی بن فضال نقیست کا می اطلاق مدشو در حسن بن علی والدش که در
از حضرت امام رضا علیه السلام است و امر از در کثرت عباد و دانست مشهور است مصلحتی
در جامع کون در دنیای ستون هفتم که افضل مقامهای آن مسجد شریف است بوده از فضل
شایدان منقول است که شنیدم مسجد را ترجیح از جماعتی که در حق حسن بن فضال اقام میکنند
که ابن فضال عبد من داینا و سمعنا است هانا برون میر و بصری و سر سجده میکند
و چندان سجده او طوکل و با سکنند است که مرغ بر شو می شنیدند بحال آنکه جامه یا خرقه
و جزالت و حش بر در او چرا میکنند و از وی نمی کنند بجهت آنکه کمال او گرفته اند
ابن فوارس ابو بکر محمد بن الحسن الاصفهانی المتکلم العارف الفاضل قریب کد کما
تصفیه کرده و فاش شکر نموده و در بنش او بخاندن و من کمال از شغل دنیا بلیغ
متابعه التهوره بالجلال فاطنک بقصبة شهوة الخمر **ابن فهد** ابو العباس محمد
محمد بن فهد الحلی الا سکن شیخ فقه فقیه صالح از هاد عالم در عجمال الساکین
صاحب مقامات عالی و در علم و عمل صاحب محمد بن البارع شرح مختصرنا فیرمته الدلی

ابن فضال
و عبّاسی

ابن فهد

عبدالله بن كثر است كه بكي از قراوس بسلامت فاقش بكم معظمه ستمه قتل و كان شجاعا
 كبير البصير والراس والجد طويلا حيا وادرك اسمعيل بن عمر في صاحب كتاب مختصر علقو الخ
 ونفي قيل ان است فاقش في عدة ابن الكلبه سياليد بعنوان الكلبه ابن كنياسه
 ابو محمد عبدالله بن يحيى الكوفي الشاعر اعلم اخا ابراهيم بن ادهم الزاهد توفي بالكوفة سنة
 وله من الكتب كتاب سرق الكلبه من اقراره غزو ابن الكوفه عبدالله بن الكوفه ان اخطاب
 امير المؤمنين عليه السلام في خارجي ملعون است سوا الانبياء ان اخضر كرهه وصدما
 زناي وديبا باجتهاره جملنا زنا دها او اد بعضه از كتب خود ذكر كره ام ابن كنياسه
 ابو الحسن محمد بن احمد بن ابراهيم البغدادي تلميذ مريد ثعلب كويند مجلس پر فائده بوده واهنا
 علوم در آن گفتگو ميشده وگاهي ميشده كه قريب صد اس دواب بر درختها بوده كه در آن
 و اشرف سوار شده بودند مجلس امده بودند و فاقش ستمه رصط ابن طهيمعنا
 ابو عبد الرحمن عبدالله الحنظلي المصبر در حد و اخيا كثر الواسر بوده منصوب او افاض و
 مصر را بود و فاقش عصر ستمه قعدا بن فاجحه محمد بن يزيد بن ماجة القزويني
 حافظ مشهور صاحب كتاب من است كريكاز صحاح ست معدود ميشود و فاقش
 شهر رمضان ستمه رنج ابن ماسويه بويضا طبيب مشهور است كه ملازمه
 كرده مأمون و معصم و هاني و متوكل و فاقش ستمه رنج حكيم ابن التميمي ابنه عثمان بن
 بابن ماسويه بن عصفه المتوكل فقال له ابن ماسويه لو ان مكان ما فيك من الجهل عقل ثم قسم علي

فائدة طيبة

حقه لكانت كل واحدة منهن لعقل من اسطاليس بلانك در اوانل ماه ستمه هجري چها ابيب
 ماهر بود ستمه بابن ماسويه لکن اكل و اشهر در شان بويضا بوده و بعد عليه و ديكر بويضا ميل
 و چها مرمي بن ماسويه و در تراكيه ادهم بن حرقان است از جمله انكه چون فند قبا
 چند خط قبل از طعنا بخوندا كود و بزمه دران طعنا باشد وضع ضرر از انما يد و انك ما
 بيهنجا و حشر و صور كلف از امير و انك كود با ستمه البراي طفل را خايندند و هر دو
 مكر و نمايند چشم طفل ملاز حله و ضرر ان حفظ نمايند ابن ماسويه الامير سعد الملك
 علي بن هبة الله الجعفي نيش منهي ميشود باجه دلف عجلي و بويضا فضلده مشهور بن
 و محمد بن معروف و پدرش در زمان مامره الله است فاقش ستمه نقود اليه قوض
 خيامك عن اخيرهم و خاييل لذل ان الذل يجنب و وارحل اذا كان في
 الاوطان مقتصرة فالتدال الرطب في اوطان حطب ابن مالك محمد بن
 عبدالله الاندلسي الشافعي القوي القوي القرني الاديب ناظم القصر كه ستمه انرا شرح
 كرده اند و فاقش ستمه خصميد مشق كه ان كان كبر الطافه مريم المرحمة لا يكت ستمه
 محفوظه ستمه راجعه علمه ولا يروى الا وهو تلو او بصله و يصنفه و يقري ابن ماهيل
 محمد بن عباس بن علي بن موان بن ماهيتا ابو عبدالله بن معروف بابن حجام مجيم مضروب و
 مهلا از اجله علماء اماميه و ثقه و كثر الحديث از مشايخ اناجنا لعمري است و كنيه نصيفه
 فرموده از جمله كتاب مازول من القرآن في اهل البيت عليهم السلام است كه هزار و دوق بوده

اشعاعا من رضاء عليته في عفت

وعلى افرموده اند که مثل آن تصنیف نشده است این متوجه که ابو الحسن علی بن محمد بن
 الاشعری بقی الفردایه کتاب نوادر کبری و کبری عن الشیخ الاجل النعمه الفقیر ابو جعفر محمد بن
 الحسن الویلد البغی الموفی بن شهاب بن المزیج بن یونس بن الرقع بن یونس بن الجحر الشافعی
 له یلم و نوادر و کان لا یعود مرضا خوفا من ان یطرح باسمه و یقوله شیخ شهاب بن
 المبالر عبد الله المروزی عالم زاهد عالم کان من تابعی التابعین بمع جملة
 العلماء و کان یقول اربع کلمات تخص من ارید ان حدیث لا یفنی بامرأة ولا
 تغیرت بمال ولا یحل فعلک ما لا ینطق و تعلم من العلم ما یفعل فقط و یروى
 له فی قد حو استر حاتم غدر و وفاج و اتصال بامیر و وزیر و بیاح و بعضا
 و کفاف و قوی و صلاح و جعلنا الیاس مفتاحا لا بواب النجاح قلت ما کفیر
 هذه الابیات ذکر متذکر مولانا ابو الحسن الرضاء علیه السلام فی ذلك فاحیث ان رقیب
 به الکتاب قال صلوات الله علیه لبس بالعقد و بالفتی و صرت امیر شافع الرا
 لالی الناس متافنا لکنی ادر الناس اذ ادایت الیه من ذی الغنی
 نهت علی النایه بالیاس ما ان تفاوت علی معک فلا تضعفت لا فلاس
 نوقی بهت الله قفا بن متوجه احمد بن عبد الله بن سعید الجعفی عالم فاضل
 فقیه و مفسر ادیب شاعر صاحب مؤلفات بسیار لایذخر المحققین فی مناقج ابن فهد
 اشعار و درایه اعمیه لم السلام گفته که شیخ طبری بعضی اشعار او را در منتخب ابرار کرده

اشعاعا من رضاء عليته في عفت

ابن مسکونی

قبرش در جنوب اکل است که از بلاد بحرین میباشد بن مکرر و بن الحافظ احمد بن
 الاصبغی محدث مفسر از طراز محدثین و از عظمای اعلام و جمهرات و فاضل با سکان شمس
 شهاب بن مسعود عبد الله است که شمس بن ابی عبد الله بن مسکان
 کتبنا عبد الله از اصحاب حضرت صادق علیه السلام است که نقل شده که خدمت حضرت یزید از
 توس انکه ما با او اذ حق جلالت شان انجا با بنی نایک لاجر از اصحاب انجناب و است بنوی
 باین ملاحظه حضرت صادق علیه السلام که شمس بن مسکونی بن ابی عبد الله بن محمد
 علی الرازی الاصل الاصفهانی السکری الشافعی و حکیم ماهر معاصر و زهدی و عسقلانی و در
 دینی و ابن عبد صاحب صفاتی است در علم منطق و ادب و احکام و در ریاض و تاریخ و غیره از
 جمله کتب و است طهارة الاعراق و اخلاق و کتب اخلاص و تفسیر الدین طوسی ان با مدح
 که در زمره و بنی کاتب احادیث و تفسیر و رسائل التکامل البریه رضائا مؤلفه قد برز
 الحق خالصا بتالیف من بعد ما کان کائنات و و ستم باسم الطهارة فاضلا برحق
 معاد و یکن مایا لعد بیدل المجر و لله در فاما کان فی نفع الخلائق خائفا از بهر
 داماد و غیره نیز شمس و نقل شده سال و فاضل و اندک شمس که قبرش در اصفهان در محله
 خاجواست ابن المعتز عبد الله بن العزیز النوکر القاسمی ادیب شاعر و در علم مؤ
 ماهر و نصیب عتبا اهل البیت علیهم السلام شمس حدیث و مؤکل و عفاخر موهب و یزدان و
 متوسل عاقبت بمقاد حدیث شریف بن یونس عبد المطلب ما عاذا انما بدت الا و قد حارب

عبد
 بن
 اراک

ابن مسکونی

بعض
 کلان کتاب
 سوزان استفاده
 که شعری
 او را و
 ح

ابن المقلد عبد الله القاسمي مشهور ادیب کونید در اصل بر ملت مجوس بوده و اسم
 او روزی بود و بدست علی بن علی عوی منصور بحسب ظاهر اسلام آورد لکن مانند ابن ابی
 الصوفی و ابن الاغشی در طریق زندق بودند و او یک از اشخاصی است که عالم ببلغت عربی
 فارسی بوده و کتب را از فارس به عربی نقل کرده که از جمله کتب بزرگ و کتب کبکله و منه
 است در حدیث و فقه و شعر و تاریخ و نحو و کتب دیگر که به دست ابن مقلد و از او
 و استخفاف میفرمود و از او معتمد کشت و در کتب او از علم طلبید و امر که نوکران بدار کرد
 کردند نگاه اعضا او را یک یار برید و در جلو چشمش در افتادند تا آنکه تمامی جسد او را
 در تنور افکند و تنور را به باد و کشت لیس علی و هذه المسئلة خرج لك زندق فافند
 الناس و بقولی ویراد و چنانکه گفت و سرانجام او را **ابن مقلد محمد بن علی بن**
 و زیارت که در علم فقه و تفسیر و فرائد و افشاء ماهر و خط او مانند فصاحت
 کتب حاضر باشد است شاعر گفته خط ابن مقلد من عامه مقلد و در جوارحه و او صحت
 مقلد و او استاد و کسی که خط را از قلم کوفه باین صورت منعطف در آورده و از برای او
 حکایاتی است از عزل و نصب و قطع دست و پا فاش در ۱۰ سوال و ۱۰ شمس و شمس
 و برادش حسن نیز خط و کمال حسن و شبیه خط و کرده **ابن مقلد ابو جعفر محمد**
 بصیر شاعر فصیح و ملاح ابن برمک و خواهر عبد المجید که عبد الوهّاب تفتی است قبل کان ابن
 منذر مستور است باجمیل الاصل فایم حیوة عبد المجید فایمات عبد المجید عبد الله

و حیا الناس من حیا لک فذ فاعراض اهل البصرة فیه الى الحجاز فمات هناك و من قسح
 حکایت از اهل عدل عن شکریه و دخول السجده فیه هم و کان باخذ الدواب للبل و فی حرم مطهر
 فاذنوا و ابرو و دوجو هم و شباههم و لفر کثره مجید عبد المجید حکایات اما مات عبد
 المجید شاه بقیة الدلیة المشهورة منها قوله کلّی لا فی الحمام خود مالم یومل من
 خلود لا تنهاب النون شباه لا یبقی علی و ولد و لا مولود ان عبد المجید یوتی
 هد و کما کان بالهدی مادی و غش و لا حاملوه ماعلی انفس من عفاف خود
 بحکم الله ما یضی لیس حکم الا لاله بالهدی و **ابن مقلد** بر وزن بند است
 الاصله معلوم باشد که بنی منده جماعتی باشند از ذوات اثار و علمای اخراج که خاندان ایشان
 بلیت علم و حدیث بوده و تا از ان سلسله نام و نشان بوده عالمی از ایشان مشهور بوده و او را
 ابن منده میگویند و در طبقه متأخرین ایشان عالم رفیع ملخام جمیع ابو کریم عیسی بن عبد
 الوهاب ابن ابی عبد الله محمد بن الحسن بن محمد بن عیسی بن منده است که خود پدانش از حدیث
 بوده اند و در حق وی گفته اند بلیت ابن منده بلی عیسی و حتم عیسی ابن منده دره اشوال
 منده نلد و اصنفها متولد شد و چون مقام رفیع رسید به بغداد رفت و در جامع
 منصور مجلس افلا تشکیل نمود شیخ بغداد نیز در ان جامع اجتماع کردند و از وی روایت
 اخذ میکردند و فاش بوم خمر منده باصفهان و بدانکه عوی بن عبد الرحمن بن محمد بن عیسی
 نیز در علم حدیث علم اشبه افر اخذ و او نیز معروف با بن منده است و او از اخطی حسن تصوف

ان نسبت الیهیم فی الصلح المقدس ولا یخف ان علیهم السلام الکوثر علی بن علی و صاحب الفتح المعرف فاته
بالشأن المثلث کل من اذ فی الکتاب فله من مبر و ما کبر الا **عش** ابو محمد سلیمان بن محمد بن علی
شیعی مذهب است لکن علما جمیع او را تحلیل نموده اند و از اقسام و زهری کفره اند و او
بیان از او نقل کرده اند و این طولیون عشا کجا در نواد او و فاشد موسو با اثره الا نفس فی
نوادر الا عشر و فاشد عشر بدین شرح از اهل مال و نداشت و واقعه کربلا حضور داشته
الاعا الله فی الموضع بقرین محمد اهل استا اکبر و قریح ملامه سید البشر بن الطائفة
عاده ها و اربع شاها و عباد ها و الدما جدر از فضلاء اهل علم و تلیذ ملامه بن علی بن محمد
و علامه مجلیه شیخ جعفر قاضی است و والدش زین العابدین بن محمد بن علی بن محمد
مازنی بن زعالمه جلیله من سبک بد مجلیه اول است لهذا اشاکبر بد کوزان مجلیه اول
و از ثانی بن محمد العبد بن علی بن سبک است کتاب تصنیف فرموده در کربلا علیه علیه توفیق
داشت و در سلسله عجم باشد و وفات فرموده در محطه قرام حکیم علیه علیه یا بن یای
شهادت مدفون گشت حکمی عجمه از سبک سبک بلغت ما بلغت من العلم و العز و الشرف و القدر
فی الدنیا و الاخرة فکتب فی الجواب الا اهل من نفسی شیء ابدا و لا اجعلها فی عذاب الموتی
و لم ال محمد فی عظیم العلماء و المحمد علی اسمائهم و لم انزلک استعا بحصول العلم بها
و قد علم علی کل حله ابدا اما **احل** الحمرین ابوالفتح عبد الله بن عبد الله بن محمد
الشافعی شافعی و غیره مدینه سال او در کتب معتبره درس میگفت و فتوی میلاد لاجرم

تجلیات

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ
وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ
وَالسَّحَابِ إِذَا تَكَرَّرَ
فَوْقَ الْغُبَىٰ
وَالْأَرْضِ إِذَا أَكْثَرَتِ
بُخَارَىٰ
وَالْجِبَالِ إِذَا تَلَفَتْ
أَكْبَرُ الْآفَاتِ
وَالْهَرَمِ إِذَا تَمَرَّدَتْ
وَالْمَوْتِ إِذَا أَهْبَطَتْ
وَالْجَنَّةِ إِذَا تَنَبَّهَتْ
وَالْجَهَنَّمَ إِذَا تَنَبَّهَتْ
وَالْجَنَّةِ إِذَا تَنَبَّهَتْ
وَالْجَهَنَّمَ إِذَا تَنَبَّهَتْ

الأمدى

او از امام الحرمین گفتند در سنه ۷۸۰ قمری در نیشابور وفات کرد و کوفه و خوست و بزار را
 بسته شد و عزیزان و سجد جامع شکستند و شاکردان و کرب چاه صدف فرمودند
 دولت و قلم خود را شکستند و یک در در عزیزی او شکستند اما **فاخر الموفقی** بنیای را در
الأملی السیاحی الذی ابوالفتح عبدالواحد محمد القیمی الامتدانی صاحب حکم
 و در الکلم در کلمات حکمت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام که عالم محقق انما جمال الذین
 خوشتر از انبیا می شرح کرده روایت میکند از شیخ اجل ابن شهر آشوب الامدنی بلاد
 الخیرة بین دجله و الفرات من دیار کرب و قد یطالع الامدنی علی الباقم الحسن بشیر من یحیی
 البصر الفاسد کما ان الله به صاحب الصفات الملهمة المحمّدية التي منها انجاب شجرة الامانة
 التي ان يعرف نفسه قد یطالع علی بن محمد بن سفيان الذی الحنبلی الشافعی العبد المکرم
 الذی شیخ الموفقی بدو من سنه خلا **الأملی** اطلاق میشود در شیخ غفر الذین شیخ رشید
 محقق کرک در دروس الحنبلی شیخ غفر الله و رشید حنبلی اطلاق میشود و رشید
 محمد بن محمود صاحب فایده الفنون دکانی اطلاق میشود بر سید حیدر امیر معاصر الحنفیة
 صاحب کقول فیما یقول علی الازلی **الأوثری** و حیدر بن حکیم فاهر بن یحیی شیخ
 اشعار کتب بود و هند که کمال بر شیخ او دارد و فاش در سنه ۸۴۷ قمری **الأوثری**
 عبدالرحمن بن عمر امام اهل الشام و کان شیخ کبریا و برت و فی سنه ۸۷۰ قمری و قمری و فی سنه ۸۷۰
 بهر **الأوثری** محمد بن محمد بن محمد بن زید بن الداعی الحنبلی الاوی المرعی النقیب

رضی اللہ تعالیٰ عنہ

رضی اللہ تعالیٰ عنہ

رضی اللہ تعالیٰ عنہ سیدنا جلیل المصالح اھل بیتنا صاحب مقامات عالیہ کلمات اھم و عظیم
 سبلین طلاس صدقہ و بابت اھمیت و سبلین طلاس و غیرہ یکند از او در کتب خود
 بیاد رسالہ و این سید بزرگوار داشت کہ بعضی از استخارات او منہی میشود بر کسی
 ایا ازلہ بعد عن السید الشیخ و سلا و ولو البتاراج و لایہ الصلاح جمیع ماصنفوہ توفی بہ
 خندہ و لاوی نسبتہ الی اوقہ کسولہ و بقال طاب التبرکات و قد لایہ وھی بلد من توابع رتبا
 الذکور و اھل بیتہ من مملکۃ الاسلام و کلنا البلدین من توابع دلا الایمان
 المبارکہ بابا بزرگ لادین مشغور عبد اللہ انصار طارف مشہور و فاضل
 فسط و قشر در تخت فو لا داصفہاں مزاری است معروف بقعقہ عالیہ دارد و بیاد
 در احوال شیعہ بہائی چیر یکد لانت بر جلالت او در البخاری ابو الحسن بن
 الحسن شاعر مشہور تلمذ امام الحرمین صاحب کتاب مینہ القصر و عصور اھل العصر تفسیر
 الہدیہ و مشہور بقول سید الباقلا فی الفاضل بوکر محمد بن الطیب البکر البکر
 ناصر طریق ابو الحسن شریعی معروف بنظر است فاضل شیعہ با فلا فی منسوب است
 بیافلا و سیران و در اینجا طریقی است کہ مناسبت ذکرش فلان نیست کہ فاضل نور اللہ
 مجالس کند کہ از جملہ علم اھل ضلالہ کہ در دست شیعہ مفیدہ حمد اللہ علیہ و بہ و بیاد
 بودند فاضل ابو بکر با فلا فی مشہور است کہ در گردن ناظر شیعہ چون مرغ ریدہ از بیاد
 میرید و معانت غریب تجل سیدہ از حیث شیعہ پیش منبتہ و متوسل میگردید و چون

کفایت

بحار العلوم و جلالہ

الجامع
 و جلالہ
 اف

دہ پروان از ادب و مسائل او از ادب شکست با فلا فی خواست کہ شیخ زین العابدین کوید
 کہ موجب تکیب شیخ شدہ و از انام مبالغہ و استقصا نماید و از او نظر حاضرین شرمندہ و
 دسواندن از لاجرم اعراض بقدر شیخ و دفن و علم عموہ کفت اللہ فی کل فیل و غیرہ
 یعنی ابا ترادہ و یک کہ کبری است شیخ و دیجا بکفت نعم ما تمکنت باذواتیک یعنی
 کہوی کہ بدید کہ فکر کہ از او ان بد با فلا فی است تمثیل نموی با فلا فی ملزم شدہ
 کہ بد اھل مجلس را و بخندیدند البخاری ابو عبادہ الولید عیسیٰ الطائفہ الشاعر المعروف
 و لایہ من جمیع اعمال الشام و تخرج بہا ثم خرج الی العراق و مدح جماعۃ من الخلفاء و اہل المتو
 و صلفا کثیرا من اکا و الر و شاونہ بالکتابہ عین شہدہ و قد بحار العلوم البکر
 سید علما بالاعلام و مولیٰ فضلہ الاسلہ علامہ دھر و رق و حید عصر و از انہ العالم
 الریاضہ اید اللہ محمد محمد بن محمد الطباطبائی البرجی و الغری جلالہ شان و اعظم
 از ان کہ شکہ مثل من بیوانہ مدح او کوید بچہ بکرم دخی کسیکہ با نمر تبہ رسیدہ کہ شیخ
 جناب جامع شیخ جعفر با ن فقاہتہ زیاست جلالہ بان کہ کد خاک تعلیم او را بخل غافلہ
 خود و بتواتر رسیدہ باشد شرف او و بلافا تا امام عصر علی اللہ فخرہ و عکر رفا شدہ باشد
 کہ اصات اھم از او محمد بک شیخ اعظم صاحب خزائن رضی و فاضل صاحب الکرامات الباہرہ
 المعجزہ الفاہرہ و لانت شرفش در کربلا میل ۵۵۰ شلہ عقہ و وفاتش در رجب شریف ۱۲۱۲
 غریبہ شرفش در مسجد طوسی نزدیک قبر شیخ طوسی البخاری محمد اسماعیل

تبرستان مملو از علماء

۱۰۶

تبرستان مملو از علماء

میباشد و من مکرر با بخار تمام با الحاح حکم محمدرضا در تبرستان وفات کرد و آنجا تدفین
 علی بن شیخ و دیگر فقیه بود با سرکار هندی قبیح حازه او که در تبرستان در زمان
 معلوم نیست چنانکه قبور مبارکه بجز از علماء و محدثین شعبه مدفون بان ارض طبرستان
 زمان ما معلوم نیست علامه مجلسی در درج از بخار میفرماید و قبر نظام مملو است از افاض
 و محققین و تعظیم و اکرام ایشان مانند کرامی داشت و ائمه طاهرین صلوات الله علیه
 است البتة ابو بکر محمد بن عمر البصری الحافظ صاحب المستدرک لکبری علماء العامة الذ
 یشهرونه بان جنل فی زهد و ورع و تقوی شریف و صاحب بار علم من الشام و الزبیدی ع
 برز الکان ای ذینه البرنطی احمد بن محمد بن ابی نصر ثقة جلیل من اصحاب الکرام و کان
 له منزله عنده و لا نا الرضا علیه السلام البرنطی نسبت الی بنی بطن ففتح الموحدة و الزی موضع
 من الشایب البرنطیة البرنطیة شیخ ثقة جلیل ابو عبد الله حسین بن علی بن سفيان
 صاحب کتب است و ایت میکند از او نقل کردی و لو لدی محمد است که در کتاب معروفه
 در کتاب خود او در فرموده البتة احمد بن محمد بن ابی الحسن علیه السلام البغدادی المعروف
 بابن شهاب ایضا کان شاعرا معروفا فاجادا و هو الذی قال فی هذه الموقلة الحجة علیه السلام
 الکاتب المعروف تالله کانکانت امیة قتلت قتل ابن بنت بلیها مظلوما فلقد نا
 بنو اسیر بثلها هذا العرقه مهده و ما اسفوا علی ان لا یکنوا شادکوا و قتله
 فقتله و دمیما توتی سترت البتة ابو الفتح علی بن محمد شاعر کاتب

معرف

اشعار نسبی

۱۰۷

اشعار نسبی

معروف بخود شعر و کلمات شریفه و قصیده نوبه که مشتمل است بر حکم و مواظ
 و در دم و حفظان اهتمامی داشتند و اطفال را علم میکردند که از انرا بر نایند و دیگر و حیو
 الحیوان در لغت ثعلبان از ان ذکر کرده اند شعر از انرا و اینها ذکر میکنیم قال زبانی الموه
 و دیماه نقصا و یجبر غیر محض الخیر خیران و کل یجذل حظ لا ثبات فان معنا
 فی التحقیق فقلین باع امر الخیر بالقرحی هذا بالله هل الخیر بالذهر عران یا خا
 الجسم کم فی الخدمه فاند بالنفس لا بالجذل انشاء من باقی الرقی فی کل الامور فلم
 یندم علیه ولم یندم انشاء و ذوالقناعة راضی معیشت و صاحب الحرص ان ازی
 فقضا هار ضعا بالان حکم و تقی و ساکن اوطس مال و طعنا و بدو الذین
 جالس فی شاعر که مدح خواجده شمس الدین محمد جوینی صاحب دیوان است از اشعار
 ترجمه کرده به خط دیوبندی و من یحیی نموده شعر از انرا که ترجمه شده شعر اول است
 ذکر میبایم و ان نیست هر کالی کرد نبی است همه نقصا است سود کن هر که بود
 نبود خیر است تو هر که به هر که بایه جبر شافش بود کم شمران و معنی حقیقت
 ان است میکی خانه و بران تو بعد جهل باد خانه عمر غارت کن کان و بران است
 و فاش در بخار از حد دست نبرد و بخت کفیل مدینه است بین سحر و غریب و
 هرات البغوی ابوالقاسم عبدالله بن محمد بن عبدالعزیز صاحب مجمع کبر و صغر
 و فاش الله و کاهی اطلاق میثقی بر ابو محمد محی السید حسین معشوق شاعر شیخ محدث

معرف

اشعراجای حنفی

ابوحنیفه قال بن المباله كان يضع مائة سنة في الجامع الباقي ابو الحسن
علي بن الحسين القمي بن الخوي صاحب المجلد الجوهري من علماء المائة الشادسة الجاهلي
المولود عبد الرحمن بن محمد بن محمد الدمشقي الفارسي القمي الصوفي الشافعي الحنفية الا شعري
المنهني نسب الى محمد بن الحسن الشيباني الملقب بالشيخ جليل صاحب الفاتحة كثيرة ما ندرت فحات و شرح
نصوص و شرح كافيه غيرها مشهوره و انشدته او از معصيين اهل سنت است و لكن از بعض
حكايات و پاره از اشعار و تشيع و اظهار شود و از اشعار او است اي مغيره در پاره جا
ميم كامله و نواع سنه و شعبه قيم كويدي كه جاما چاه مذهب ادبي صد شاكه
سك سنه و خوشه بنيم و ظاهر اين رباعي از او است انكه ناكس بود باصل شرت
بقا اليه هر كس نشود سك مكن يا كونه مقلوب قلبا و غير يك مكن نشود
و اين اشعار از او نقل شده و دستلد رسول و ال و هم دشمن خصم بدخطايم
جوهر من زكوان ايشان است رخت من از دكان ايشان است هجده سلطان شدم ز اهل
البيت كشت و دشمن چراغ من زان زيت چون بود عشق صادق در دم كي
ز قيد منافقان روم اين نرفض است محض ايمان است رسم معروف اهل عرفا
است رفض اكرهت حبس ال نبي رفض فرض است بوز كعبه و لا اذ و الله
جاي اينكه در ديوانها غزل از هيبهت همدگر كني طبع ياك تو راست كوي چنين
كوه را و فدا در مرنه و فاقش ۹۹۸ صفحه كويديت در هرات است و كاهي

شعرها خواجه طوسي

الطالق في وجامي برا بونصر احمد بن ابى الحسن محمد بن جويون بن عبد الله بن ابي شيبه بن
جويون بن عبد الله الجلي الشافعي النشيري معروف بزند و ميل احمد جاكيه از ائمه صوفيه و مشايخ
و فاضل ظاهر در سنه ۳۲۰ قلو و از اشعار او است اي من هر چيدم هر خطره در دل صد صفا

از بچه حيد حسن ملا و امام و ده صفا است	هجره كلبا فدا ده ام بر خاك درگاه حسن
خانقاه بن حسن اند دق شمع و نبال است	عابد بن تاج سر باقر و چشم روشن است
دي جعفر و حق است و ده موي زينت	اموال و صف سلطان خراسان را شنو
درة خاك قبرش در معكاد او است	پيشو كه موصفا استاي مسلمانان تقى
كرتقى را دوست دارم در هر هفتاد و نيت	عسكى نورد و چشم عالم و آدم بود
همچو محمد يك پياله در درميه كجاست	قلم خبير كز قند از شه نشاه عرب
زانكند با تو حيد و نام را ز كافراست	شاعرانان بمر سيم و ز رخسار كند اند

احمد جاي غلام خاص شاه اوليا است

و هم از شعرها او است كه منظر افلاك شود منزل تو و ز كوز كو سر شد باشد كل تو
چون مهر مرط نباشد در دل تو مسكن تو و سبكه باي حاصل تو فقير كويديت
همين مضمون است شعرها خواجه نصير الدين ابي الطوسي كه در اطراف دريدن و
حرم امام رضا عليه السلام كاشي نوشتند و ان عبد الله بن الصالحات غدا بود كل
تو مرسل و ده و صفا امام صوفى بلا ملل و قام صفا امام قوام بلا كسل

وعاش في الدهر الأمام مؤلفه عاونه الذنب معصوب لا ذل في قلبه المحترق باليقين
 الأشجيت أمير المؤمنين علي بن أبي طالب معرف بلاميرنا جابا يدور في راجع الجرجاني
 ابو علي محمد بن عبد الوهاب بن سلام وديرش ابو هاشم عبد السلام بن محمد است جبايان
 دو نفرند که از بزرگان معتزله اند در کتب کلامیه عقائد مذاهب ایشان مذکور است و ابو
 هاشم دیرش بود ابو علی که از علمای مبره بود و به نام پد افکار کرده بود و قی دار شد
 بر مجلس صاحب عبا که منبع فضائل و مجمع افاضل بود صاحب کمال اینکرا و نیز مانند پد
 و جندادای علم است و او در صد مجلس نشانی که از او مسئله علی پرسید ابو علی مسئله
 در جواب گفت لا اعرف نصف العلم یعنی نصف آن است صاحب فرمود صد با و پد
 الا ان ابان تقدم بالنصف الاخر یعنی از دست گفته و پد بیجهت دان نمیدید که بر
 معتز که در صد محافل نشست فات ابو علی است شیخ ابو هاشم در مسئله و قبره
 در بغداد است لکن در فهرست ابن ندیم است که وفات کرد ابو علی است و وصیت کرد که
 ابو هاشم دیرش او را در عسکر دفن کند پس بن و ظاهر حمل کرد و در جبا دفن کرد و جبا اقم
 جیم و نشاندید و حقه یکی انقرا بصره است الجرجانی ابو بکر عبد القاهر بن عبد الله
 النحوی المتقوی مؤسس علم النیاض صاحب سراج البلاغة و نهال الانجاء و العواهل الماء و فاق
 له ما قاله الجرجانی ابو عمر صالح بن اسحق البصری القوی القوی تلیذا خفش و پوش
 ابو عبد الله ابو زید و فاقش در مسئله که جرجانی بفتح جیم و سکون ذاء نسبت است به جرجانی

بدر قیله از غیاث بن الجرجانی هوابن کاثر صاحب التمهات و قد نقده ذکر و قد
 يطلق على محمد بن محمد الجرجاني المشافه المنوفي سنة ٢٣٠ هـ صاحب حله المقدمة للجرجاني في التوفيق
 الجرجاني مشقو الى جزيرة ابن عمر قبل المولود الجرجاني ابو موسى صاحب حله المنوفي
 المراكشي القوي امثال شلو بين ذابن معط صاحب جزلة مقنة متخوذة و فاقش سنة ٢٣٠ هـ
 بلخي است از بزرگان الجرجانی ابو بکر احمد بن الرازي الحنفی المنوفي سنة ٢٣٠ هـ صاحب حله
 الله الحنفی الجرجانی که در شهر بغداد ابن الجرجانی الحجفی عمر بن احمد بن ابراهيم الحجفی
 المعروف بالصاوي في الكوفة ثم المصركان من افاضل قدما صاحبنا الامامية من ولدنا
 بر عنده الشيخ و النجاشي بواسطتين ابن قولويه بلا واسطة و عنه السيد ابن طار من اصحابنا
 الفارسي يعلم النحو و ذكر عنه العلامة الطائفة البحر العلو في رجا الجرجاني
 المحقق حمزة بن محمد بن جرجان فاقه في الطب هو من صغار النعم و غير انهم مأخوذ من لقانون
 جلال الدين الدواني بياد و الدواني الجلبی بياد بعنوان صاحب
 الجالوري ابو احمد عبد العزيز بن محمد البصري شيخ نقه رحيل از اكار شهيد امامية حقا
 تصانيف كثره است که از جمله كتاب مجمع ذراير اهل المؤمنين على ابن الجالب عليه السلام كتاب
 معتز اخاف في حله لها و فاقش سنة ٢٣٠ هـ جلود كجف فنام قير ايت در جرجان و زاد كفتي
 جلود كفتي قير ايت و دانلس الجرجاني ابو محمد عبد القاهر بن عبد الله و فاقش
 صاحب الكافي معرزة الرجال لدخول الجرجاني قير تاليس و فاقش بالظاهر و شمس

فصل في البلاغة على غير

١٢٢

والجامع النصف فاقش ثلثا في عقد وقبر شريح ومعه خمسة ايام رضا عليه السلام زيد
 مدرسه ميرزا جعفر است **الحرف في** الشيخ الاجل منا العالم الشامي وملازم كعبه الفضل
 وديكته الشامي شيخ محمد بن علي بن احمد لعالم الشامي شارح قواعد شهاب واجرميه معتد
 وزيده وغيرها وفاقش **وهذه غط الحرفي** ابو محمد القاسم بن علي بن محمد بن عثمان
 البصري صاحب مقامات عدة الغواص في فاش در بصيرت وشفاعة مقامات كتابت
 كبريوسه اهل فضل بان عنانيه فاشند وشرحي بران كاشند اند وحقير غير حجة كجها
 ومطالعنا كتاب الهفامى فاشند انك بافهم كه مطالعنا امثال ابن كباها دل زاسيا ميكند
 بايودن كتاب مستظا نبع البلاغة كه مشرع فضاحت بلاغت است چه حاجت كه افشا بطا
 مقامات بهر فادوا وطلاي بعش فاشند فافع شود چه مقامات فاشند كه ما بين حضرت اهل المؤمنين
 عليه السلام مردم است مقامات ما بين كلام انجاء كلام سار بن است على الدرد والذ
 الصفا وياق الناس كلام **ابن** **الحصفي** ^{السلطاني} بن سلام بن الحسن الطائفي
 الشاعر الخطيب الناجي الشيعي الامامي الاذيب عني است بحسن كفاك فلعنه عني است
 بر وجه ما بين امت برة ابن عمر بن دينار وكره او فاشند انك ما بين الامام عليهم السلام
 ذكر كره ووسط ابن الجودي ورتك كره ودر حال الامام ثابث عشر صلوات الله عليه وذاكر كره و
 مستخاضه متاين شيخ رسيده در عشره واستخاضه كره او وواجبه شريفه خود لوز انجا
 داره يجمع مسموعا خود ولا فاش در حد و عشره وفاقش بمنا فارقين در عشره شفا

الحلاج وفاقش كره ابن التيمي

٢٥

باسم **شيخ الحطيمية** اسم **الحلاج** وفاقش كره ابن التيمي
 حكي انما حضرت عبد الله بن شاذان الوفا اوصى ابنه محمد وقال يا بني ليكن اولك الامور انك
 الله في السر والعلانية والشكر لله وحده الحديث وفاقش ان الشكر من الله والتمسوا خيرا
 قال الحطيمية ولست اري السعادة جمع مال ولكن التقوى هو السعيد وتقوى الله
 خير الزاد خيرا وعند الله للذي يفي بوعده وما لا بد ان ياتي قهره ولكن الذي يفي به
الحلاج ابو يعقوب حسن بن منصور البصري الشافعي العارفا المشهور الذي اختلف
 في حق وفي منهج المقال الحسيني منصور الحلاج في فو الفاصلة من الكذبين قال وذكر في
 له انا جيب قول قال ابن التيمي في الفهرست قرأت بخط ابن الحسن عبد الله بن احمد بن طاهر
 الحسيني منصور الحلاج كان يجلس على امسجد ايتاعلى مذهب الصوفي فاشند فاشند فاشند
 يلقى كل علم وكان صغرا من ذلك وكان بهر شي من عيش الكلبا وكجا اهل اهل مقلد فاشند
 جوسا على السلطان من كبا العظام بوم انقلاب الدول ويدعي عند صحت الاطيمية ويقول
 بالاحول ويظهر مذهب الشيعه للملوك ومذهب الصوفية للعامة في تضاعيفه لك يدعي
 ان الاطيمية قد حلت فيه وانه هو تعالى الله جل وقدره عما يقول هؤلاء علوا كبيرا قال
 وكان يتقل على البلدان لما قيل عن علي بن ابي الحسن عمن عليه فاشند فاشند فاشند
 وعلومه من الفقه والحديث والشعر وعلوم العربية فقال علي بن عيسى تملك اهل مولد وفي ضد
 اعتك عليك من مسائل لا تذكرك ما تقول فهاكم كتب وبلك الى الناس يزلون في امور

الذي يجمع بعد شعبة والحوادث الى ادب امره فحصل في الجانب الشرقي بحضرة مجلس
وفي الجانب الغربي ثم حمل الى دار السلطان فجلس فيه ليقرب اليه السيد الهادي فطلبوا ان يلقوا حق
الى ان قال ودفع الى نصر الحاج واستغواه وكان في كنفه في مفرق قوم روح ومهلك فادونوا
فلما شاع امره ذاع وعرفوا السلطان خبره على حقه وقنع بغيره بالف سوط وقطع يده ثم امره
بالنار فاحرقه فسمع وثلاثة انتهى وقت ليلته والله فاطمعت شمس ولا غربت الا
وذكره مقررنا بقايبه ولا جلت له قومه احدهم الا اوانت حجة بين جلاديه
ولا هميت بغيره لما من عطش الا رايت خبالا منك في كاسي الحلي في عرف
اهل الحديث يطلون على جماعة من الاله شعبة الحلي عنهم محمد وعبد الله ابنا علي بن ابي شعبة
وفي اصطلاح لفظها ابو الصلاح تقي الحلي الذي تقدم ذكره وعندنا لعامة يطلون على جماعة
منهم علي بن محمد الذي بن الحلي الشافعي النوف في سنة ثمان مائة كتاب في العيون في سيرة الامام
المأمون المعروف بالسيرة الحلبية والحلي بصفة الله بعبارة عن اصطلاح
السيد زهرة رضي الله عنهم في الحلي هو ابن ادريس المتفكر ذكر الحليان
بصفة الله الحق في العلامة وبصفة الجمع هو لا مع ابن سعيد الحلي رضي الله تعالى
عنهم المحصر شيخ سيد الدين محمود بن علي بن الحسين في قصصكم كشيخ منجب الدين
فرموده كرامه علامه زمايش بود دلاصولين صاحب ريع بود وقصائيف وانا نام برده انكا
فرموده كرامه حاضر شد در درس او چند لحا وشهد ابن كعب ازاوهنكا امير برادر

ميكردند فقهر كريد كفتواي ابن بن كذا ودر مسئله ارشاد بن عم ابو يبي و عم اليه كذا خال الحلي
باشند در كنفه فقهر مقرر فاست و ايت ميكنند او امير و ايت فاسر ك وفات كره
شعبة الحلي باقوت بن عبد الله حموي بغداد كاست ك تصنيف كره معجم اللغات
ومعجم الشعراء ومعجم الادباء و فائق شمس خور و صف الدين بن عبد الحلي منوف في سنة ثمان مائة
مختصر كره معجم البلدان و لؤلؤ اميد بم اصلة الاطلاع على اسماء الامكنة و البقايا الحلي
شيخ الاسلام ابراهيم بن الشيخ سعد الدين محمد بن ابي بكر الحلي صاحب كتاب في كذا السطوح في
فضائل المرتبة و التوليد و السطوح في علم كذا كراست ك فارغ شده ازان حدس كذا و ازان كذا
است كذا و ازان و ايت ميكنند انجا عت ازان كابر على شيعه و ازان العلامة و ازان عت
سعيد ابن طاووس و خواجهر نصير الدين و غيره هم رعون الله عليهم الحلي يطلون على جماعة
اشهرهم ابو القاسم عبد الله بن جعفر الحلي القمي شيخ القميين و هم هم تقدمت في كذا الحلي
عليه السلام صاحب كراست و ازان اهل البيت معجل بن محمد الشاعر المعروف بالسيد الحلي
رحم الله الذي انا في كذا في السيد الحلي و الحلي في كذا كره كره ابو قبيلز بالهون كرا
منهم الملوكة الحوفي ابو الحسن علي بن ابراهيم البلقية عالم مفسر حموي و فائق في سنة ثمان مائة
خوف بهامه مفسر حيدر ايت زواحي مصر حبص بنس ثمان الدين ابو القاسم
سعد محمد بن سعد بن القمي في قصص شعراء و ايت ميكنند كره ازان نلدان كرا
صيفي حكمه عرب مياشاه و ازان شافعي كند اند و بعضه احتمال ازان اند كره شيعه كرا

الحلي والحلي

اشخاص حصن بنجر

۷۳ عقیقه در بغداد و آن خاص شعراست باطالع الرزق في الألفاظ بهذا القدر
عناك قال الرزق مقصور الرزق يصح لمن ليس بطلبة وطالب الرزق يسعى
هو محرم ولا يصح أنفق ولا تحس إلا لا فقد قيمت على العباد من الرحمن
أزاق لا ينفع البخل مع دنيا مولته ولا يصح مع الإقبال إنفاق
الخاجوني عالم نابع حكيم متاله عابد زاهد لا اسمعيل بن محمد حسن المازندراني
متوطن در حله خاجو در اصطفا شاح و صاحب و وفاتش ۷۳ عقیقه مرارش در
تخذه و لا داصفها توبه بیک قبر فاضل هند است الخواجه بطلان علی الخواجه نصیر
المذو والذین القوسی الایة ذکره والخواجه نایب السالط الخافظ الزاهد محمد بن
محمد الخافظی صاحب فصل الخطاب فی الحاضرات الموفیة ۷۳ صکب بالمدينة المنورة
الخواجه حافظ تقدم ذکره والخواجه عبد الله لا نصاد
هو علاؤ الدین صاحب المناجاة الفارسية الموفیة في حدود سنة ثمان مائة في المدفون بمراغة
بقعة كان نكاهه لا بالمذاق بقرب حذیفة الخوازمي کذشته و اخطب خوارزم
و ابو بكر الخوازمي محمد بن القباس پسر خواهر محمد بن جریوطی است و در
و ادب شعر و فضل و افتاء بکانه در شهر ثمان و وفاتش ۷۳ شیخ بن بشاور و من کلا
فی صفة الشعراء ما ظنک بقوم لا مقصدا عمو الامتهم والكذب منه و الامتهم و
اذا مواتلوا و اذا مدحوا سلبوا و اذا رضوا رضوا و اذا غضبوا غضبوا و اذا

ملا شمس بن
خاجو

ابو بكر الخوازمي
محمد بن القباس

جول فرزند از اعراض

و اذا اتوا على انفسهم بالكتاب لم يلزمهم حد ولم يمتد اليهم بذلك و اما في وصفهم في الفقر
الاخرة اشارة الى ما حكى عن الفرزدق ان اشد سلبا من عبد الملك قصيدة التي يقول
فيها فيمن يحاشني مصطفا وبت افض اطلاق الختام فقال له و يحاشني
اقررت عندك بالزنا و لا بد من حد فقال لكتاب الله قسم يدبر عن الحد قال و ابن قال
قوله تعالى و الشعلل بينهم الغاوت ألم قرأهم في كل واديه يومون فانهم يقولون
ما لا يفعلون فحشا و اجازة و عن هذه القصة اخذ في الدين الحق قوله عمل الذين
اتى الكتاب بخيرا و يوفوا انفسا و في الالسن الخافاني افضل الذين حسنا
العلم اراهم بن علي الشرواني الحكيم الفارسي الشهير همان شهنة اقبلت نظم خافاني که
صيت فضل زشرواني و در تادرجين معاصر نظامی و شعر و منصفی عباسی است
ظاهر است که شعر بوده لکن چون در زمان غم بوده غمناک شده ظاهر است که کسب کمال
کند و شاعرا لکن بعنوان قصیده گفته معلوم او خواهد شد مانند معاصرش حکیم نظامی و فانی
شعره شنب و قبرش در سنجاب نر همان ابدل عبرت بین از دیده نظر کن همان ابوا
ملاش را البته عبرت دان بیک و موزده در جله منزل بملان دان و ز دیده روز
بر خال عدلش و ان از اقرش حسرت بین بریان حکم در جله خود اب شنبیست کاش
کندش بریان اذا سبیلاده شور قطع زمین رخ نه زبیر پیلش بین شرمات
شده نعمان هر که بریان اشک از ده لبوان تا آنکه بکوشد باسخ نشوی ز ابوان

اشعخاقانی

۱۳۰

اشعخاقانی

دند نه مهر کیندی و هدت نونو پندس نه دانه بشونو زین د نلرت
کوبد که توا خاک تو بهم اکنون کاوی و سر بر مانراش که دوسر هم بقفا
از ناله جفا نمی مانم بد و دسر وازیده کلاهی کن درد سرها بشان
اری چه عجب آری کاندن چمن کیتی جغلاست چه بلبل نو حاست پر از انجان
ا بر است هرا ایوان کا نقش رخ مردم خاک در او بودی ایوان نگارستان
کوته که ز کون کرم است ایوان فلک شریا حکم فلک گردون با حکم فلک گردان
بروز و به زدیبت کسری و ترنج زد برود که کون که شد ندان گشته که کز کوی
کوی که بخار فشند این تا بخور از بیک زبشان بشکم خاک است این جادوی
خود دل شیرین است این جوی که دهد شاداب کل پرویز است این خم که نه دهد شاد
مست است نهین نه با خورده است بهائی در کاس هر مهر نه خون دل نوش و دان
از خون دل طفلان سرخاب رخ امیزد این زال سفید پرویان فلم سپر پشیا

و هم از قصا شد او است

فلک کج و تر است از خط ترنا ملو رید دارد زاهل سانه تا آنکه میگوید مرزا ز بعد
پیغمبر اسلام ترید چون حلیه بند بریا مرزا سقف محقق تر نشاند
ز یعقوب و ز سلطو و ز طاک مرزا خواند بطلمی و تر ثانی مرزا دانند فیلا قوس را الا

بعضی

الخزانی

۱۳۱

بقسطین بر نواز اول کلکلم حوط طالع و حوت و حجاب فرستم نسخه ثانی ثلاثه سکو
بغلده در سوق القلا ثانی بدستارم عصا که هوسنی برام نان عصا شکل جلیا
نسر کین خر علی بنیدم رغان جانلق نا توانا خواند میر غیاث الدین محمد
همام الدین صاحب کتاب جیب الیه است که ملخص کرده از اروضه الصفا کاتب تاریخ
والدش هر خواند و هم زیاد کرده بران کاتب جلیه گفته که او از کتب متمعه معتبر است
فقیر گوید که او از غیر این کتاب کتب دیگر است مانند آثار الملوك و خلاصه المغیر
که ان نیز مختصر و صند الصفا است که بجهت میر علی شیرین زیور حدیثه نه نه نه
کرده الخباز الیله شیخ عالم فاضل ادیب شاعر نامی محمد بن احمد بن محمد بن علی
موصی از شعر صاحب بن عثمان شیخنا الخ العالمی دامل الا مل بعض اشعار او نقل
کرده الخرقانی گذشت در باب الحسن الخرقانی الخ حافظ ابو عبد جعد
الملك محمد التمس اور الواعظ صاحب کتاب شرف المصطفی و فاضل عشر تو خوش نکته
کبره بنیاد الخزان الخراجات شیخ فقیر جلیل القدر ابو القاسم علی بن محمد بن علی خرا
فتی صاحب کتاب الا فی المناصی علی الا منه الا شیخ عشرت وایت میکند از شیخ صدق
عباس الخطابی ابو سلیمان محمد بن ابی ابراهیم البیضاوی از اولاد زید بن الخطابی
عمر است و او مرکز حد و فقه لغوی و ادیب شیخ ابو عبید القاسم بن سلام است و از
او است غریب الحد و شرح سنن ابوداود و شرح بخاری و من شعره فی المسدا واه

طاعت

تاریخ خطیب بغدادی

۱۳۲

شیخ طاهر
فی المذخر

ما دمت حیفاً لئلا تأس کلهم فإتماأت فی دار المذاریب من بدو ذلک و من یؤتی
سوف یؤتی غنائیل ندیم اللذات و فاقش شمس فخر در بست و فخرت
ابن اندیم الخطای و یکنی ابی محمد و اسم عبد الله بن محمد بن حرب الخطای من الخوین الکوفین
و بعرف الخطای **الخطیب خطیب بغدادی** ابو بکر احمد بن علی بن ثابت
شافعی اشعری حافظ ادیب خطیب جامع بغداد در جماعت طایفه صاحب تاریخ بغداد است که
تذکره کرده از احاطه محمد بن بخاری که او طول از خود تاریخ است و هم تذکره بیان شود
سماع و فوات خطیب بغداد است و قریب شصت شرح حال او است که از تصدیق جمیع
مال و هوای دنیا و قهرها علی ابواب الحسد و الفقه و الفقر و فی مرضه اوصاف و تصد
عنه جمیع ماعلیه من الشایب و قد جمع کتبه علی السلیح لم یکن له عقب کون خطیب بک
مشرق شد و از اب مرمر نوشید و بنیاد نکه تاریخ بغداد در جمع کند و انکه در جامع منصور
اعلاء حدیث نماید و انکه بعد از مرگ خود در درستی و شهادت من شود و هر سه ضدیق
کرد بد بعضی از شعرا در مرثیه او گفته که لا زالت تدبیر القاری جعده حتی بانک
فی التایخ مکنو نا خطیب تبریزی ابو زکریا محمد بن علی النخعی ادیب شایع بود
منفق و معقلان سبع و ربع بر حقه و فخر و فاقش فحاة بغداد است و **خطیب**
دمشقی قاضی القضاة جلال الدین محمد بن عبد الرحمن بن عمر شافعی قزوینی صاحب
القضاة است که تقاضای شرح مطول و مختصر بیان نوشته و فاقش بدمشق و فاقش

دکشت

فاضل خفقی

۱۳۳

و گذشت و این بنیاد که از خطیب مصری کوبید **الحفا جی** ابو محمد عبد الله بن محمد
شاعر معروف باری صاحب تزیین الفصاحه فی اللغة است و ظاهر اشعار من هبت
جر می بدین ترم و محمد و زاد را دایب اللغة العربیه نوشته و فاقش بدمشق و فاقش **الحفا**
ابو بکر بن محمد بن عبد الله الحفا الملقب الخوی صاحب شرح و اوضح در رفع و بر کتاب
و فاقش ۵۶ شعر و ما لقی مشوب است بالقه بیخ لام یکی شهرها اندک **الحفص**
شمر الدین محمد بن احمد فاضل الحکم از نلامه صد الحکامه مصری که از محمد شمس
شهری در عالم زمانه اشاعه شمس است در کاشا و وقف و اشعار و مصفا و است
و نشاد و اشعار و شرح تذکره خواجمر موسی که فارغ شد از ان در عمر ۹۳ و فخر
از بولک شهر است کوبید از آثار قدیمه در ان قریه و نامس حکیم است **الخوینی** قاضی القضاة
شما الدین بن خلیل الخوینی الدمشقی الذی اکل مفاتیح الغیب تفسیر الفخر الرازی و فاقش
خاطر و قد طلق علی او عقیق بن یوسف بن طاهر الخوینی تلخیص المذلل الذی اخصر جمیع کاشا
لاکنت **الحیاه** عن النبیل و حکیم الشاعر الفصح صاحب اشعار و فاقش و فاقش
و باعجام مشهوره معاصر غزالی است و فاقش ۱۳ شعر و فاقش و فاقش و فاقش
اعام زاده محمد بن محمد و فاقش از با شاعر است چون عمری و مدحه بغداد و چه بلخ
پیمانده چهر پر شود چه شبنم و چه تلخ خوش باش که بعد از من و قوماه چه از سلط
بغداد و از غز بلخ **الذرقطنی** ابو الحسن علی بن عمر بن احمد بغدادی شافعی

جامع

توضیح فی الدامنی

۱۳۴

جامع فقیر و حافظ نیر و محدث فاضل و عالم کامل و ایت میگردان و حافظ ابو نعیم و اکثر
 مشایخ قریش نزدیک و معروف که در بغداد و دار قطن محله کبیر ایت و بغداد
الدامنی سید اجل محقق و عالم مطلق و خیر حکم حکم ماهر و عقیق و کامل و در
 نقلیات و محدثان و توفیق محمد الحنفی که استادی معروف و مامور و اندک و الدش فاماد شیخ
 اجل محقق که بود و افتخار میکرده و با عتق آن بزرگوار پس این لقب باریت با و داشت سید
 از حلقه ائمه توفیق و محمد صالح نقل است که میرزا فاماد در تبت نهایت سیده بود و قرآن
 مجید را بجا آورد و میگردید که بعضی از ثقات بر او منقول کرد که در هر شب یا نوبه جزو قرآن
 میخواند و بجا میبرد بود و در شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری
 نقل کرده اند که سید فاماد و اسرار عمر و شریعت خود بهر امر و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری
 عتبات اهلک و در هر اخبار و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری
 گوید که نیز سید فاماد نقل شده که مدت دینش از هر چه سالهای خود را از ریختن سپیدن
 در آن کرد و هم گفتند که مدت بیست سال فعل مناس و انا و شاعری و شاعری و شاعری و شاعری
 جناب سید الحنفی و در آن زمان و در آن زمان و در آن زمان و در آن زمان و در آن زمان و در آن زمان
 عالم او را و از آن که نموده هر کتاب قبض است و جمع کند بقوله الله و حق و حق و حق و حق
 نیز که سید عالم فقیر و صالح و عتق و انبیا فاماد میگردید که اندک و الدش فاماد
 سید علی صاحب پاخن بوده و لکن اطلاق و اماد و ایشان با و است **الدش فاماد**

جناب

اختر از کتب محمد

۱۳۵

جناب اخوند ملا فاماد ابن عابد بن رمضان شیخ فقیر و حکم محقق و مطلق جامع معقول و متفکر
 عارف بقره و اصول و شاکر ان شریع العالم است و در حجاب و ایت و خصوصاً مختصر سید
 التهمید علیه السلام و تبت رفیع داشت و در تعصب و شریعت و مقدس و مقامات و حکما با و در
 تعزیه و فاماد برای امام حسین علیه السلام و توفیق است گویند که از هر چه و از کتب و علم
 ز با و اختر و میگردید که شیخ طوسی و خوان و ظاهر وقت که بر ماست و مانند کلا
 الله محمد میسوسید و با و میگردید که شیخ طوسی و خوان و ظاهر وقت که بر ماست و مانند کلا
 در ۱۲۸۵ هجری و در همان وفات کرد و جنازه را شکر برای و شریعت و کلا و در آن و در آن و در آن
بخاک رفت الدش فاماد ابو علی الحنفی علی الدش فاماد عالم عارف و معتزله و اعطای
 ز و قشیری و است او است و فاضل و شایسته و قشیری و در نیشابور گویند که در وفاتش
 قشیری و از و در خواب دید که زبا و از حلقه قشیری و زبا و در کفای عارف کامل و کلا و کلا
 بدینا و از و مدت گفت و لیکن نه اندک طالبه بنا باشم با اندک و منبر و مده و موعظه و مام
 بلکه از هر چه و از و مدت گفت و لیکن نه اندک طالبه بنا باشم با اندک و منبر و مده و موعظه و مام
 از و زبا و مدت گفت و لیکن نه اندک طالبه بنا باشم با اندک و منبر و مده و موعظه و مام
 ابو الفاسم علی بن عبد الله بن دقاق نحوی صاحب شرح و اوضح و شرح جری و کتاب عربی
 و غیره و فاضل و شایسته **الدش فاماد** ابو الدش فاماد عالم عارف و معتزله و اعطای
 انصاری اما که شاعر نحوی صاحب شرح و اوضح و شرح جری و کتاب عربی و شرح

و عتق

و عتق

لا ابرو حجة خبره وذكر في كتابنا الصبي لعل في رأيه في المنام كما في كل عبادة واستغفار
 بصل فقال هذا علك التور وعلى الصالح الدنيا الله فقال للصبي فاصبر تمام الزمان
 كنت تلحنى وانا الحمد فقال اعزب لعنك الله وقال في المجلد الثاني في الحمد لسادس
 ووقع رجل الى امره ودرهم انما اكتشف ابره واستغفر فامنع فقال الرجل اتمان شتد خلوه
 اتمان شتم معوية فقال الصبي على الاستدخا اهنون من شتم خالي وخال المؤمنين فلما
 ادخله فبرقا الى الجبار في هوى وليك قلبك اللهم ايق قد بذلت نفسي ونشتم
 معوية فصبر في رابع بعد المائة الخامسة **الرافعي** ابو الفاسم عبد الله بن
 محمد القزويني الشافعي عالم فقيه صاحب كتاب تدوين في علماء قزوين شرح وجيز في
 شرح كبير مفتي فقه العز على كتاب الوجيز است كفي في كتابه در لغات تنوشه يصي مصاب
 النبوة فائق شرح **الراوندي** قطب طرند است كني بيايد رقطب كاهي
 اطلاق ميشو بر سيد اجل علامه زما وعيد قزوين واسما ائمة عصره ضياء الدين ابو القاسم
 سيد فضل الله بن علي باوندك صاحب ضوء الشهادة كتاب النوادر كني بيايد ترجمه شرح در
 ضياء الدين باوندك وبذلك اولاد ولاحقا واسما واعلى وافقيه ومن كورد در ايم ميتند
 واز ايشان است فرزندش سيد ابو الحسن عز الدين علي بن ضياء الدين عالم فاضل فقيه
 ادب شاعر صاحب مصنفات كثيرة ذكره السيد علي في الدرر الجارية والرفعة وقال هو شبل اللثا لا
 رسا لك نجيح الا سدا العلم بن العلم ومن يشابه ابره فاضل الى قال له در عظمتها بكا

لا بد

الاسمين
الذين
في
الكتاب

ليس لها نظير في هذه الارض يمكنها من العلم والفضل والزهاد والنجاح خلق كثير قال و
كان السيد المذكور موجودا الى سنة ثمان واربعمائة وثمانين ثم ابرئ السيد المحدث بن
محمد بن علي بن الحسين بن بابويه استكره ان يولد في ربيع الاول سنة ثمان واربعمائة
محمد بن محمد بن عبد الجليل العمري الحلبي فاضل ادب شاعر كاتب سلطان خواندم شاه هند
صاحب خلق التمرود دقاق شعراست فافش بخواندم شاه في ربيع الثاني سنة ثمان واربعمائة
الافاضة في فهو محمد بن الحسن الطوسي العالم الجليل والفاضل التتيل صاحب كتاب التلخيص
وقبله الافاق وتاريخ علماء قزوین وغير ذلك كان تلميذا المولى الخليل القزويني توفي سنة
غصو واذا قيل السيد الرضي فهو السيد الاجل محمد بن الحسين بن موسى
محمد بن موسى بن ابراهيم بن اكرام موسى الكاظم عليه السلام في العلم والفضل والادب
والورع وعفة النفس والوحد والجلالة اشهر من ان يذكر قد خفي علومه مقامه الدنيا
العلية مع ذلك عمره بعد انشاء كبير وقلة نعمها وانما الشايع منها يخرج بصوابه وفضل
على الثقات نعم في هذه الايام انتشر نفعه المجازات النبوة الخاكية عن علومه وقامه في
فوقه لا بد من تصحيح القرآن المستحق التتيل احسن بكل انفسا وكره التتيل
رزقنا الله باراته والعو عليه توفي استخلون من المحرمات سنة ثمان واربعمائة
واذا قيل الشايع الرضي والفاضل الرضي فهو محمد بن الحسن
الاستراية العالم المحقق السيد شارح الكافي والثافية والقصائد السبع

ملامح الدين خلائق

لأنه في الحديث شمر على الكافي هو الذي ناز على مصنفات القميين قال السجستاني
عليها السلام في غالب كتب القوم مثل جماع وتحقيقا في غير ما يفرق بينه في حق نوري في حق

الرفاعي أبو إسحاق إبراهيم بن سعيد القمي النحوي الأديب الشاعر المتوفى سنة ٤٢٠
وسيد احمد فاعى از مشايخ طبرستان شافعية واصحاب اكرام المعتمدات وناقش في مشيخته

قبره درام عبده بفتح عين وان دهى است زيد بن فاطم **المولى رفيعا** الجبلاني

هو العالم العابد الفاضل الحكيم الجليل محمد رفيع بن فرج الجبلاني الريشي الجاوري شهيد

الرضا عليه السلام كان من تلامذة العلامة الجبلاني والسيد لأجل الامير زار فيما الثاني في الحق

على كتاب الشافعي والمدرك وشرح الاعتدال ويصاكو وعلى اصول الكافي وغير ذلك كانت قد

بنت العالم الفير والامير المعالي الكبير ثم زوجه بنت العالم لأجل المولى محمد صالح

من العالم الجبلاني امن بكم بنت الجبلاني لا ولد من العلامة الجبلاني وقدا طال الكلام في

مدحه وعظيم شأنه تصحيح عمل الأمل **والمولى رفيع الدين** القمي

محمد بن فتح الله ياقى ذكره في الواضع القميين **والميرزا رفيع الدين** التاباني

هو السيد لأجل محمد بن حيدر الحسيني الطباطبائي سيد الحكماء والتأليفين قدوة

والمحققين علامة زمانه وواحد من ذوا الغبط القميين است العلامة الجبلاني

وتعليقات على المختلف اصول الكافي وشرح الاشارات والتحقيقات الكاملة ودرر الحكمة

والنجاة الاطرية والقرى الاطرية وغير ذلك من المولى عبد الله الشيرازي

جبلاني

ميرزا رفيع الدين

التميز القميا

توفي ٧٨٢ ش ١٢٠٢ وزاره واصفها مشهور وكتب على قبره بتاريخ فوفش خودمند كفت

مقام رفيع مقام **الرفاعي** الفضل بن عبد القادر الجبلاني كان سهل الشعر مطبوعا

وكان مقطعا الى لربك مستغنياهم عن سواهم وكانوا يصولون على الشعر اوردوه

اولادهم شعارة وبدونهم انصبا والوحفظ الخدم مشهورها باسم فلان بكوا طبا

في حبسهم فاعلم معهم يمشيهم وديارهم حتى ما تواتم زاهم فاكتر من دناهم توفي سنة

٤٢٠ مات **الرفاعي** أبو الحسن بن عيسى الواسطي المعتزلي النحوي المشهور بابي الحسن الواسطي

شاح كتاب سيبويه ومختصر النجاشي المقصود توفي سنة ٤٢٠ شهد بينه وبينه قصر النجاشي

نواحي الواسط وقد تقدم في ابن النديم المراد من الواسطي وفي فهرست ابن النديم انه كان النجاشي

الرفاعي جازا لأجل الحسن بن عيسى الرفاعي جازا في العطش وكان كثيرا ما يجازا بالرماني وهو

جالس على باب ابيه فاستجابه بحادثة يستعجب ان يقول بالاعتراف المكان من يتبع

فلما طال ذلك عليه شدة فاعاد اعلا واليه واليه قرأ غياض البصر عند قراءه

واعلم كل العلم انهم سيجري غدا في العش صاعا عابسا فلا يزال من الامم في

علوه ولا زال من عاذاهم في انصاعه ومعزى دام عزله ولا يبق عن الشرف

العالي هم دارتفاعه فاطاوعنى التقي ان اطبعه ولا اذن القرن في انبا

طبع على جبال الواسط لم يكن ينقل مطبوع الهوى عن طباعة **الرفاعي** الفضل

القمي بن الفرج الجبلاني النحوي المتوفى في ربيع الأول سنة ٤٢٠ في عتبة قلعة خراسان

التحشیر و اشعاع

١٣٤

بأن يرى مد العزم جناحا في ظلم الليل البهيم لا قبل به يرى مناظر عوالمها في
 فخرها والحق في تلك العوالم الفصل اعظم بعد تباين قراطيد ما كان منه في
 الزمان الأول به ونسب لبقوله كثر الشك والخلاف وكل يلقى العوز بالحق
 السوي فاعتصم بالذروة ثم جئنا لا حمد وعلي فازك ببحرنا
 حكيم كيف اشق بغير النبي ودكا التحشیر بالشافع النبي صلى الله عليه
 وآله قال فاطمة عجلت عليه واباها مرة فوادي وبعلمها نور بصير ولا تمزج لها
 امنا وبه وجل مدودين من خلفهم من اعصم بهم نجي ومن خلف عنهم هوى
 شيخنا الشهيد عن الفاضل بن جماعة وهو عن الدين عبد العزيز بن محمد بن ابراهيم قاض
 قضا الدار المصرية عن سندقة الشيخ العالم ابي الفضل احمد هبة الله بن احمد عن اكر
 عن ام المولى زيد بن محمد بن عبد الله بن القاسم بن الحسن بن احمد بن محمد بن
 الصوفي المعروف بالشري عن الزواي شيخ عالم فاضل مفتي الحرمين
 زواي تليد شيخ علي بن عبد العالي واسما ملا فتح الله كاشا وصفا لافات استازله
 لف فابى كبر معروف بنفسه وازموسو ترجمه الخواصر شرح فخر البلاغة ووجه كشف
 التمر كزائف كرهه زائد في ترجمه كرهه كتاب مكلد الاخلاق وعلل الداعي اشج
 طبر بصوا اعتقاد ان شيخ صدوقه في كلام حسن عليه السلام وزواي استاذنا
 كرقصه استازا لاف صفا معروف بغيره الشاذات بحجة كثره ذلك وادع

مضافات
 ملا علي
 زواي

زواي

١٣٧

الزواي ابو عبد الله الحسين بن علي بن احمد الملقب في شمس بقا صاحب تكملة
 وشرح للعقائد الزواي الثمانية ربيع بن خشم وعمر بن حبان وادبره في
 عالم من عبد قيس وابو مسلم بن خولا في مسروق في الامام وحسن بصير واسقون
 بر بد ميلا شند وبعضه نجا السعي عن عبد الله بجلى بل ذكره انه وجد في رباطه
 حضرت امير المؤمنين عليه السلام في هذا الفضا بودند وچهار ديكر بر بابل بودند الزواي
 محمد بن مسلم بن عبد الله بن عبد الله بن الحر بن شمس بن هرق بن كلاب الفقيه المدي
 التابعي المعروف وقد ذكره علماء الجمهور واشوا عليه ثانيا ليعا قبل ان قد حفظ علم الفقهاء
 السبعة ولفي عشرة من الصحن وكرهه فاعز من ائمة علم الحديث وبرو كثر اعر مولانا علي
 الحسين عليه السلام واخلفت كلمات على اشافي ملاحه وقد صدره وفصل ذلك يطلب من
 غير هذا الكتاب توفي سنة ثلثه ودفن في ضيعه اداي بن الحجاز والشام السبكي
 ابو القاسم احمد السبيعي من اعلام النصف بالمغرب كان غاخر المائة السادسة بملا كشر
 وينسب اليه علم الزاير وهو من القوانين الصناعات لا يستحق ان يلقب بسبطين
 الجوزي ابو المظفر يوسف بن قمر او على البغداد العالم الموزن المشهور صاحب
 تذكرة الخواصر في مناقب امير المؤمنين وله اربعة الطاهر من علمه الزواي توفي بد مشق
 خند السبكي قاض القضاة والحقق الدين علي بن عبد الكافي الانصار المحرم
 المعشر الشافعي الاشتهر بالمعروف في كثير من العلوم وله مصنفات اشفا اما الاسقام في

زيارة خلداهم صلى الله عليه وآله في قبره على ابن النجاشي توفي سنة ١٢٠٠ ووالسبب بالصحة
اسم قريش بديار مصر التجاويدي سراج الدين محمد بن محمد بن عبد الرشيد
القاهر من علماء المائة الخامسة كتابه الفرائض يقال له الفرائض التجاويدي وقد
بها الفضلاء وشرحها شرحا كثيرا **التجاويدي** ابو الحسن علم الدين علي بن محمد
عبد الصمد القاضي المصري القوي شيخ الفراء اخذ عن الشاطبي والتاج الكندي شرح الفرائض
وقصائد وادرجه وشرح في التبعين صلى الله عليه وآله توفي سنة ١٢٠٠ في دمشق وافته المنية
قالوا غدا نأق في بلاد الحجاز ونبرل الركب عنانهم فكل من كان طيعا لهم
اصبح منقولا بلبقاهم قلت فلي ذنب فما جعل ياتي وجهه انلقاهم قالوا
الذين انفقوا من شأنهم لا يسمعون من رجائهم والتجاويدي بمصر يدين اليها
الرجل المذكور انه ينسب اليها ايضا من الدين محمد بن عبد الرحمن التجاويدي توفي
سنة صاحب الفصول اللاحق في عا القرون التاسع **السجدي** ابو محمد اسماعيل بن عبد
الكوثر المفسر المعروف بالشيخ النجاشي كان نظير مجاهد في فائدة الكلبي والتعبير
مقابل عن يفسر القرآن الكريم بأرائهم وعن ابن حجر انه صدق في الشرح من المراتب
انتهى والتعبير السجدي تشد يد الله المملوك منسوبة الى سنة مسجد الكوفة ليعبر
المقاصد فيها توفي في حدود سنة ١٢٠٠ في **الستراني** تقي جليل القدر حسن محبوب صاحب
مشيخا زاد كان اربعة عشر عمودا لادبنا اجماع استاز حضرت امام رضا عليه السلام و

ميكند واز شصت نفر از اصحاب حضرت صادق عليه السلام روایت حدیث مفیوده که از جمله
علی بن ابی طالب است که پدرش محبوب و عوض هر هفتی که از علی بن ابی طالب درم بگویند
در شصت نفر است هفتاد و پنج نفر است که **السجدي** شیخ صالح الدين سجد بن
عبد الله شريفي پدر خواهر علامه شريفي قطب الدين است که در فضا حاشا و شريفي
زبان محتاج بوصف نيست کتاب او بوستان از ابن خبر همد که پدر ميرزا شيخ عبد
الفادريکي است بشا سفر کرده و از مشايخ بشا در ادب و فاضل چنانچه در بوستان کتب
در ادب و احكام بگویند شیخ دیر و هم ابا باهر که متع زهر کوشتر باقم زهر حشر
خوشتر باقم و فاضل شیخ حسن اخضا چنانکه در تاريخ او گفته شده که روز جمعه بود
ماه شوال بانديج عرب رخ ص اسال ههای بالندوح شيخ سجد بفتا
او سوجت پروبال قبرش در قبر و دروازه شريفي است و في رياض العلم و قد
السجدي على الشيخ الافندي عبد الله حسين بن عبد الله بن سهل السجدي النقي مؤلف
كتاب المصنف و قد برى بالفتوى و لذلك خرج من قم في اواخر احوال هو لا
من بلدته قم و كان من اصحاب الفاضل عليه السلام **السجدي** ابو العباس عبد الله بن محمد
علي بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب اول خلفاء بني العباس في كرت و محمد في
نقطة التمهيد في وقايع ايام الخلفاء قبل لم يكن احد من الخلفاء يحب مسامحة الرجال مثل السجدي
وكان كثيرا ما يقول انما العجبت من ان يزداد علما و نجادان يزداد جهلا فقال له ابو بكر

اشخاص سنائی

۱۵۲

الشافعی صاحب فاء الوفاء بالحدیث المصطفی و خلاصة الوفاء وغيرها و فائق الشافعی
 السنائی ابو محمد محمد بن ادم الغزنوی عارف حکیم شاعر کامل متوکل صاحب مشهور
 ابودانش از انبیا انجراشما و ظاهر مشهور است که انجاشعی مذهب محبت خاندان نبوت بود
 لکن از طریق تقییر یا بهیون نمیکند باشند و اگر مدعی از بعضی اهلان مبنی بر محبت ضرورت
 و بسبب نبل دشمنان بوده و فائق در غزنین بقول شمس و من اشار به ای
 هواهای تو خدا نکند وی خدا بان تو خدا از ارم و دهها کرده از آنکه عزت
 از این خوار علم کز تو توار نیست اندر جمل انان علم بر بود صد بار غول باشد
 طالم انکار از بشنوی گفت و شنوی گفتار ده بودن بدل کر اندر دو کا و ری
 باشد و ضیاع و عقار که در این فرشته تا کنی سک ز در دور و دور و در بود
 افسری کان نهی نهی بر سر خواص اشرهاد و خواه افشا سائق و فائق
 الله بر زقران عدان و به زانجا بر خود از اگر یاد شایست بر دگر کس تو
 یاد شو و بنام الشیخی فی شمس الدین محمد زاحفاد حضرت سلمان محمد علیه السلام
 از شعر او سمرقند است با حکیم شافعی ملاقات و صاحب نموده و فائق در سمرقند
 خط الشهرة و ردی ابو حفص شمس الدین محمد بن محمد البکری الشافعی الغزنوی
 عارف حکیم مراض معاصر ناصر الله عباسی و فائق در بغداد مشهور خلب السیسی
 ابو الفاسم عبد الرحمن بن عبد الله بن احمد بن علی بن محمد بن لغوی محدث معتبر صاحب

شرح

اشخاص سهرکی

۱۵۳

شرح الحال و اعلام و در قصیده عید تنزیل اشخاص ذکرها شمس الاجل ابن فهد الحلی
 اول علقه الداعی بامان بری مانی الضمیر سمیع انت العدل لکل ما یتوقع یا تن
 بر تخی الشدائد کلها یا من الله المشتکی و المفرج یا من خزان ملکک قول کن
 امن فان الخیر عندک اجمع ملک یوقری ملک و سبله یا فقیه الیک فخری یقع
 مالی یوقر علی بابک حیل فلین مددت قافی یا یاقزع و عزالدین و عویاض
 یا سیر ایتکان فضلك عن فقیرک یجمع یا حاشا لحدک ان تقطع عاصیا الفضل
 و التواهب و سع توفی بک الشیخی السیسی احمد بن محمد بن سید ابو
 عبد الله الکاتب المصنف فی حق مشایخ الرجال انکار من کتاب الظاهر فی من ابی محمد
 ضعیف الحدیث فاسد المذهب محقق الزبیر کثیر الراسل و صنف کتابها کتب ثواب القرآن
 کتاب الطب کتب لغزات کتاب الغارات الی غیر ذلک و السیاد ائمه ابو الحسن احمد بن ابراهیم
 الشیخی الشیخ الجلیل خال الی عمر الزاهد الملقب بالمرکز الناصبی القوی نقل عن خط التهمید
 ده انزال قال ابو بکر بن محمد قلت لا بع الزاهد من هو السبک قال خاله کان بلنضیا
 مکش لبعین سنزیه و علی الوضی فلم استجب له و مکش لبعین سزا دعوه الی السنزله
 لیتجی سیمو سیم ابو الحسن عمر بن عثمان بن قنبر الفارسی البیضا و العراقی البصری
 النحوی استا المروزی علی الاطلاق المشهور بکلامه و کاتبه الافاق الذی قال فی حقها علامه
 العبد الشیخ الجلیل و ان المنقذین و المنقذین و جمیع الناس فی النحوی عیال علیه السلام

دریوش

وبنوه ولا خشد عليه برع وكان شاماً طيباً جليلاً حسن التحيين كان أبوه شراً عموماً
كان خدوده لون النعاس ولهذا يقال له سيواو لأنه كان يعتادهم النعاس أو غيره من النعاس
وروده بعيداً وما ظفر مع الكساة في كلز قد كنت اظن أنا العقر شداً لعمري من الزنوب
فأذا هو هو أو أباهما معروفات شداً وقصه وقصه في منزله بأهلية شداً وعبر عنه
المجلس في الجاني أمة الوضوء المغاند الحق وأهله وكأبه الموصو بالكاتب عموماً عنه بكادها
السيد هو علي بن الحسين الموصو المعروف بالسيد المرتضى الذي يأتي ذكره في علم الهدى
السيد بن باقي هو علي بن الحسين النخاس بن باقي القمي سيد عالم زاهد عابد
فقيه صالح صاحب كتاب خصال المجاهد وغيره ذكر كرهه أن ذكره في درع صاحب بن سيد
معاصره بده بما حقق حله من جنانجه ظاهره بشواذ تاريخ بعض مصنفاته ذكره في
خير أزان فارغته السيد الحزائري عالم محدث جليل محقق متبحر في
نعم الله بن عبد الله الموسوي كرهه بعلامه عليه ومحدث كاشاً وسيد هاشم
ومحقق سبزواري وغيره وصاحب تصانيف نافذة فاشد في جليله ورسائله عقيدة
أولاد وحفادته أهل علم وفضل السيد الحميري هو اسمعيل بن محمد سيد
الشعراء الذي نظم أكثر فضائل أهل المؤمنين عليه كرهه على عن المذاشي أن السيد قد
بالكسار قال من جاب بعضه لعل بن أبي طالب عليه السلام أقل فيها شعر أفله من هذا
مأله فجعلاوا يحدون ويحدثون في حقه وهو رجل عن أبي الرضا المراد علة قدم أمير المؤمنين

نظمه المصنوة فخرج خفاً فاستأب فيه فاضى فلما دعى إليه لم يقصت غراب فخلقت بها ثم
الفاها فخرجت لأفعى منه قال غاظها السيد ما وعدك وأنت تقول يا أبا فافو للبحر
نحفاً في الحب والحباب الأبيات وعن الأغانى قال قال الموصو علي بن أبي حمزة
السيد بن هاشم القمي في ثلثة قصيدة فخلت استوعبت شعره حتى جلس إلى بوفا
رجل داخل أروته فمعه في الشعر فاشتد له ثلث قصائد لم تكن عندك فقلت في نفسي
لو كان هذا يعلم لعندك كرهه في ثلث قصيدة بعد ما ليس عندك كان عجباً فكيف هو لا يعلم أنما
اشتد ما حضره وعرف جليله أن شعره ليس بما يدرك ولا يمكن جمعه كله انتهى وعن شاعراً
القصيدة المذهبة التي شرحها علم الهدى المرتضى رضي الله عنه قال بن شهر آشوب معناه
العلماء وسمع مروان بن أبي حفصة القصيدة المذهبة فقال لكل بيت سبحان الله ما أعجب
هذا الكلام وذكر ابن المعتز في طبقات الشعراء أنه لما في بغداد حمال مقل فسل عن جملة
مبتدئين السيد وقيل له لا تقول شعرنا غريب فقال أقول ما يفهمه نصيبوا الكبر لا يجتأ
إلى التفسير ثم أضاف أبا رباق لم أربأ الذي به مدحت عليها غير محكم فأرحم
وروى عن بعضهم قال كما جلا وساعداً عن ابن المعتز أن السيد تجاء وجلس وحشاً
ذكر الزرع والقمل يتنافه من قبلنا يا أبا هاشم ثم القيا فقال يا أبا لأكبر أن أطيعك
لا أكبر غيرك لا يجتأ لا أكبر غيرك لا يجتأ لا أكبر غيرك لا يجتأ لا أكبر غيرك لا يجتأ
أنا الذي يتنافه من قبلنا حتى يبارقه لغبر مسك في قاصي نورا لله در رجال

سید مرتضیٰ کاشانی مصنف الف

۱۶۰

الفی الخیر المذبح التبتی الامام الزمان المنتهی عصره بالمجلس الثانی صاحب شرح لمفاتیح
فی ثلث مجلدات و کتاب جامع المعارف و الاحکام فی الاجتناب عن احوال و کتب کثیره
المتنیر المحدثه الفقہ و اصول الدین و غیرها و قد ذکر مصنفنا شیخنا المجلد الوکفی
دار السلام و حکم عنه قال ان کثره مؤلفاتی من توجیه الامام الهمام موسیٰ جعفر
علیه السلام فانی لیس فی المناظره المواقف اکثر من ذلک الوقت و فقد لدلک
فکل ما رزمتی من بکدها العلم و توفیه الله عز و جل و رب الاربع و خمسون سنه و قد بقر
والده فی البقعه الکافیه علما و منها التحف التجانیه الشریفیه محمود بن امین
الدین البرزنجی حکم عارف صاحب کتب باریه حکمت و غیره که شرح کرده از اجماعه
که از جمله ایشان است شمس الدین محمد شیرازی لاهیجی متخلص بایره که بقعه خافش
در شیراز است **الشبل** جعفر بن یوسف الخراسانی البغدادی المالک او الامام تولد فی
سامره و نشأ فی بغداد و صاحب الحیثه و الخلاج و خبر النجاج و یحکم عنه نوادر
حکایات توفیه للیلین بقیض من ذی الحجه سنه ۳۳۲ شله بغداد و دفن فی مقبره الخیران
ان کان بقول طول البینه التي مات بها کل یبیت انت ساکنه غیر محتاج الی الترح
و تمکن الیمون یجتنا یوم یلقی الناس بالبحر و یخبر انت غائده قد اثنا
الله بالفرج الشیخ ابراهیم بن زید بن یوسف الکوفی زان صاحب حضرة صفای
و کاظم علیهما السلام و قد استحضرت حضرة صفای علیه السلام و افرموده که اسم تو در کتاب اصحا

اشکاف
شکله

وصیة میر سید شریف پسر شری

۱۶۱

همین است شرف الدین الشولخانی سید سند و کرم عقده الم و جلیل سید
علی بن محمد الله بن شری الدین الطباطبائی الشولخی القمی شارح اثنی عشره صلویه
صاحب معالم و شارح مختصر نافع و ضابط اصیبا و مصنف ادبیکر لید شیخ محمد حسن
شهید ثانی و استاذ عالمه محلی است و فاضل در سنه ۱۲۸۵ و در محفل شرف شرف
الدین المرقی اسمعیل بن ابی بکر الهمین صاحب عنوان الشرف الوافی فی الفقہ و النحو
و التاریخ و العروض و اللغوی و ان کتاب عجیبی است توفیه سنه ۱۳۲۷ صدر الشریف شیخ ابوالقاسم
احمد بن عبد المؤمن اقبیه شارح مفاتیح المحرمی الدی شرحه بقیضه عن کل شرح توفیه
در سنه ۱۲۹۹ خلیف الشریف المرحوم السید علی بن محمد الحیدر الخیرجی
مشهور بمیر سید شریف معروف بفضل و تحقیق صاحب مصنفات معروفه و مانند شرح موا
عصک و صرف میر و تعلیقات بر مطول و غیره و افاض اکبر ان قطب الدین باری علیهما
و استحقاق و دوا من معاصره فکان له استفاضه نور الله و اذ ان حکما و علماء مذهب
شیعه ثمره و فاضل در شیراز و کتب و کتب و خواسته دنیا و ادع کندی و
بلوی که گفت با احوال و صیغه کن که است با ابا جعفر الخویشا در مضمون کلام پدر را بشنود
کنند مرا میر سید شریفان میرزا خوار که رحمت بر دوان باز او یار و وصی است کرد
که تا زمانکه خواهی که راسته و قیامت جان تو شود و چنان استغرق احوال خود
باش که ناید ز کس دیگر ترا یاد و شریف العلماء ملا محمد شریف بن حسن علی

المازند و این مختاری شیخ الفقه العظام و مرجع الفضلاء الفخام استخام العلماء القول
جامع المعقول المنقول مولدش و مدفنش در کربلا می باشد و شرف واقع شده از شاکر داریان
مجاهد و سید صاحب باطن است در حائز مقدس مجلس درس معظمی داشت بجهت کمال
شده در مجلس زیاد از هزار و نفر اهل علم حاضر بوده و از جمله شاکر داریان است
صاحب ضوابط و اخوند ملا افاد و سید و جتاسید العلماء بارون شیخ اجل اعظم
انصار و سید محسن شیع جالبی و اخوند ملا امیرعلی زدی که در اواخر او را ترجیح میداد
بر استادش شریف العلماء و بعد از فوت استادش شجاعت او نیست و درس میگفت تا قریب
به کمال که با استادش محقق گشت و ضوآن الله علیه لم یجمعین فاش شریف العلماء و
که بلا بطاعون سید غفره قبرش در خانه است نزدیک صحیح مقدس حضرت سید محمد
علیه السلام و بطور جنون الشیعی بفتح الشیعی و سكون المعین الهمزة عامرین
شراجیل کوفه است که علمای امامت و ابقاهاست و وفاتش ستوده اند و او را بر عباس
خود گفتند و لکن نزد ما مطعون و مذموم است و فاش در کوفه شمله قد الشعر
الشیخ ابوالمواهب عبد الوهاب بن احمد الشافعی الصفی صاحب البواقیت و الجواهر فی
عقائد الکاتب و الوقایع الا بزار القندی فی اخفاضا الضوحا المکبنة و فی شمله طبع
شلقان علیه بن ابی منصور از اصحاب حضرت صادق علیه السلام و ولایت اسک
محضرت در حق او فرموده که یکدوسته اش نباشد که به بدنامی از اهل بهشت را

پس نظر کند الشیخ محمد بن علی الشلقانی معروف بلی الی العزیز بن همد و ذی
مجه و قلایکی از آن چند نفر است که کذب علی الله تعالی است و کالتزجنا نام عمل
الله فرجه نموند و غیبت صغری و مقاتل منکونان شایع شد و توفیق شریف طبع
و بر استادش ابی و نام مدد در سید در بغداد بقتل رسید و بلاد را و خیر شد پس
ان باقی سوختند و کالی اول امر مستقیماً فخر الحسد للشیخ ابی القاسم المحسن روح
رضی الله تعالی عنه علی و کماله و غیره التحوّل فی المذهب الی التبرک شلقان فیه من بوا
واسط الشلوین ابی یونس بن محمد الشیخی الی اندلسی الخوی الذی جعلوا
لأبی علی الفارسی توفیه با شیلده و شعله و الشلوین بفتح الشیعی و ضم اللام و کون
الواد و کسر الواو و حاء معناه بلغد لاندلس الی شقرا الشماع الحلی الشیخ عمر
الموفی سنة ۹۲۶ م ظلوا صاحب کتاب سفینه نوح الشیعی نقی الدین ابو العباس احمد
محمد القططی الشیعی الخفی صاحب الفاشیة العربیة و علی مغنیه عن الشمله علی قولان و قد
من احوال العلماء و غیرها ذکرها علی سبیل الاستطراد و کان من جملة مشایخ الشیخ توفی
۸۷۲ م صعب و زناه التوفی بقصیده بدیدته الشیعی علی ما حکى عن ضبط الشیعی بضم
و الیم و التوفی المشددة شمیم کریم ابو الحسن علی بن الحسن الحلی الشیعی الخوی القوی
الشاعر لأبی صاحب صفیة حمزة مطالب همذک الحارثی و الشایخ و شروحه علی المقامات
و علی ابن جهم و علی الحارثی و غیره و قاله کلاماً زیاده الناس مجمعون علی استحقاقها

شهيد اول

١٤٤

بعد مولانا الحق طه الاطلاق فجميع فقهاء الاناق ولد سنة ذل وتلد على علامة
العلامة اوان بلو ودهم جماعة كثيرة واجاز مفر المحققين سنة في دار مجاز والسيد
عميد الدين في الحضرة الخاتمة وابن نما بعد هذا التاريخ بسنة وكذا ابن معتبر بعد سنة
وشمل الايام الكرام الشافعي بعد هذا التاريخ الى برك ومن تأمل الى طرق اجازنا
علما شاعرا كثيرا وتشتهر اوجدها جملها او كلها انتهى الى هذا الشيخ المعظم قال في
اجازنا من الجاهل ولما مضى العامة ورواياتهم فاني ارجو من جوارعين شيئا من
علامهم بمكة والمدنية ودار السلام بغداد ومصر دمشق بيت المقدس ومقام الخليل
ابراهيم عليه السلام ومن تأمل في مدحة عمر الشريف هو مثلان وخمسة وسبعون مسافرا
والله الا بوقفاين فوا لفتوى الفتوى الشرعية وانتظاره الدقيقة وتجميع في الفتوى
الغريبة والاشعار القصص الشافعية كما يظهر من مجاميع يعلم انهم الذين اخبرهم الله تعالى
لتكامل عبادته وعبادة بلاده وان كما قيل او يقال في حقهم فهو دون مقامه ومبته وكان
رحم الله جيدا لتأليف وصايفه مشهورة وله شعر جيد وينسب اليه عتيقناينا
عن كل من لا يربطنا وان كثر اوصافه ونفوسه ومن صد عنا حسنة الصدا
والقلا ومن فائنا كنيته انا نفوسه وقوله عظمت مصيبة عبدك اليكسين
في نويع من مهر جوارعين الا ربنا لئلا ذوابك في الدخى **سنة**
وحين فطره بن عن فرج بابك ذواتهم انزلهم جرائي سبوق

او جلدتهم

اشعار
شهيد
اول

ترجمه شهيد ثاني

١٤٧

او جلدتهم لم يذنبوا فرجعتهم ام اذ سوا فعموت عنهم دونه ان لم يكن العفو
عندك موضع للذنبين فابن حسن طوفى وكان في فائدة في بولنجس
التاسع من جمادى الاولى سنة ٧٨٤ وقول بالسيعة صلب ثم رجم ثم ارق بشق
في دولته وسلطنة برقوق بنفوق الفاضل برهان الدين الكلي عباد بن جماعة
الشافعي بعدها حبس سنة كاملة في قلعة الشام حتى ان في مدة الحبس ألف المعتز الذي
في سبعة ايام وفان كان يحضر من كتب الفقه المخصر النافع قدس الله روحه ورحمة
واولاهه كلهم فضلا ونفعا ورضوان الله تعالى عليهم **والشهيد الثاني**
هو الشيخ الاجاز بن الدين علي بن احمد العالم الجليل امره في التقوى والمجاهدة والعلم
والفضل والزهد والعبادة والورع والتحقيق والتجرب جميع الفضائل والكمال ما لا يشتر
ان يذكر وحاشه واوصاف الحميدة اكثر من ان تحصر مصنفات كثيرة مشهورة اوتها الروض
واخرها الروضة التي القها في سنة اثم سنة ايام وكان غالب الايام يكتب كرسا
ومن عجائب امره ان كان يكتب بسملة واحدة في الدواة عشرين او ثلثين سطرا وخلفه في
كتاب منها ما ان كان كانت بخط الشريف من وثقافته وغيرها مع انه قال تليده الشيخ
محمد بن علي بن الحسن العمري في رسالة الزعيرة المرفوعة في احوال شيخنا الشهيد ولقد
شاهدته من سنة وروى الى خدمته ان كان ينقل الخطب على فخا في الليل لها ويصلح
في المسجد ويجلس للتدريس والجمعة كالجملة في اخرها في مباحث عقلها الا وانما

والاواخر

منه
انما فخره به
قام وقوسنا وخطه
الحسين ثم قال
بالحق وكان فليد
الدين فصول بالفتا
من القتل ففصلوا
بوهاء في كرساة
احد من خطه
فمنه في كرساة
كان تاجها فاجاز
خلفه
منه

ترجمہ شہید ثانی

۱۶۸

و کلاً و آخر ذکر آن بزرگوار کان يتعالیٰ جميع مہما شہید ثانی مضافاً الى مہما الواردین
 مصالح النفع المتروکین الیہ مع ان کان غالباً لظاہر الخوف الوجہ لا لظاہر النفس
 القدر والاخفاء الذی لا یسبح الا انسان ان یفکر مع مسئلہ تولدہ ۳ اسوال
 و قتل اهل السنہ و شیعہ حکم عن شیخنا البہائی رۃ قال اخبرہ والدی قد سئل
 انہ دخل فی صلیبہ بعض الایام علی شیخنا الشہید المعظم فوجہہ متفکر افضلہ عن مسئلہ
 فقال یا اخي اظن ان اكون ثانی الشہیدین لا فی رایت الباری عتہ المنام ان السید المرتضی
 علم الکونین علی فیما جمیع فیہا العلماء الانامیۃ یا جمہم فی بیت فلما دخلت علیہم قام
 السید المرتضی و رجبہ و قال لا یأفلد اجلس بحسب الشیخ الشہید فجلست بحسبہ فلما استقر
 بنا المجلس انقہمت و منامی ہذا لیل ظاہر علی ان اكون ثالثاً فی القہادۃ قبلہ فیما جمیع
 ناری و وفاتہ ذلک الاواء الحجتہ صبیحہ و اللہ بہ و فی غیبتہ المقال بہ و شیخ فالد
 الہمام الذہین القدۃ المحرر ذہب الذہین میلادہ شہید ثانی و قد عجز
 خیر عن مضافتہ الشیخ و کذا شیخ الطائفتہ الشیخ الطوسی
 محمد بن الحسن علی الطوسی کہ شدہ راہ جعفر الطوسی و در عصرنا کما فی اطلاق
 میثقی شیخ بر شیخ اجل اعظم علم خاتم الفقہاء و المجتہدین و اکل الثانیین من العلماء انما
 الشہید البہد بامتہ الانامیۃ فی العلم و الحق و الہدایۃ و العز لا جمہاد فخر الشیعہ و ذہب
 الحاج شیخ مرتضی الاضواء ابن محمد امین القزینی النجفی الذی کلف علی کتبہ و مصنفاتہ

ای
 بقال الالاضواء
 لا شہادۃ شہید
 الرجوع بن صید
 الاضواء و فی
 صلیبہ

الشیخ رضی اللہ عنہ

۱۶۹

و تحقیقہ ان کل من ذنا بعدہ من العلماء الاعلام و الفقہاء اکرام و لادش ۲۱ شہد و وفاتہ
 شہد شانی و ہم ۲۲ و ترجمہ شہد شانی کہ مطابق است باہن مصرع بہ عہد رسالہ و
 فراغ سال وفات و تاریخ وفات الحصوص ظہر القفشا و بالفارسیۃ سال عمر شیخ و تار
 وفات شہد شہد ۱۳۸۱ قمر شہد شہد در حجر متصل بد قبیلہ صحن مطہر است در حوالہ
 عدیل خود در عبادت و زہد و صلاح شیخ حسین نجفی من دیوبند مکتبہ از انجمن اہل
 شیخ خورقہ الاسلام نور صاحب مستردک و کما فی اطلاق و یثوق شیخ و دجکت و منطق
 و طب و امثال انہما را ابو علی سینا کہ شدہ راہ سینا در عربیۃ مہماد علم بلا
 اطلاق و میثوق در شیخ عبدالغفار حرجی الشیخ المفیذ و الطوسی و فی اصطلاح
 المکتبہ ابن ابی ہاشم ابو علی الجبائی ان قد تقدم ذکرہ فی الجبائی و المشایخ
 الثلثۃ المفیذ و الطوسی المرتضی رضوان اللہ علیہم لعمین الشیرازی
 معروف بعلامہ شیرازی بیاید در بابیم الصابی ابو اسحق ابن اہم بر ہلا
 الحرانی صاحب کمالات و فضائل ماہر در ادبیۃ و کاتبہ انشاء و شعر ہما کہ یکم
 صاحبین عبا اولئکہ و علا داسنا ابو الفضل بن العیدل و در ہما بنی ارقصم و حکما
 استکمالی و یثوق نیست و فاقش ۲۳ شہد در بغداد و در ثامہ الشریف السید لث
 بقصیدہ الخی و قطا اولیۃ من جموع الایام و اولیۃ کیف خبا ضیاء الناد
 و غائب الناس فقال انما رایت فیضہ حجابہ و سوب است بجران بکل زبلا و شام

الصافی

و تحقیقہ

صاحب ابن عباد

١٧٠

الصابوني محمد بن احمد بن ابراهيم بن سليم الحنفي الكوفي كذا في نسخة
وقال الصاحب عباد هو كافي الحكمة ابو الفاسم سمع ابن عباد
عباس القاطن في حيد صوفيا العلم والكمال والفضل والبقعة والادب الجلال وكان
سمع وحده في العربية ضمت اليها بالانبال يحكي عن تلميذ جلس للاملاء حضره خلق
كثير وكان السقلى الواحد لا يقوم بالاملاء حتى انشا اليرست كل يبلغ صاحب وان كتب حقا
لحملة الى سبعا بعد كان لا يدخل عليه شهر مضى بعد العصر حكا ثمان كان يخرج
من داره لا بعدة لا فغار عنه وكان ثاروا لا تخلو كل ليلة من ليالى شهر مضى من الف
نفس مفرقة فيها وكانت حيلانه وصداقته وقرانه في هذا الشهر مثل ما يجي من جميع
شهور السن وكانت باهر بالعلوم والعلم والادباء والشعراء وحضره عظماء ومنا
فضلائهم اموالهم ومناهم ومناهم مقتضى عليهم ولهذا جتمع عنده من الشعراء والادباء
ما لم يجتمع عنده غيره وعلوه بغير المدح وبالحيلة كان من حسنة من حسن الزمان دقيق
تماما لا اجله والاعيان ذامرة فالت الواسف وجوده اجمل الغمام الواكف
من شرفه بالرى وحمل عشرة الى الاصفى ودفن ببرحمة الله عليه **صاحب ابوب**
الحنان ياب الله والواظم القرظي **صاحب ارشاد القلوب**
حين ابي الحسن لم يستكره الدليل كذا في نسخة **صاحب انوار الفقه**
الشيخ حسن الشيخ جعفر النجفي فخر العالم وكفر وبه الفضل اهل مخر فقه الدمود

القصير

صاحب تيمر المل

١٧١

القصير النجفي المشهور في نسخة صاحب تيمر المل الافندي شيخ جليل
فاضل شيخ عبد النبي قزويني استكره باهر علامه بحر العلوم ان كتاب انا ليع غوده وان
بحر العلوم روايت ميكنه وبالعكس وبحر العلوم وبلغ بلقي ازكابل غوده وابن شيخ وان
شيخ اجل محقق مدني فقيه نبيه شيخ عبد النبي بن سعد بن ابي غري صاحب كتاب عا
الاقوال في معرفة الرجال استكره صاحب فذلك دفايت ميكنه **صاحب**
تفسير البرهان سيد عالم فاضل جليل مدني متبحر فاهم سيد هاشم بن علي
اسماعيل البحراني صاحب مصنفات كثيرة استكره روايت ميكنه از شيخ ترمذاني فاش
صاحب تفسير من الثقلين عالم جليل فاضل نيل فقه حجة مقتر
ورع شيخ عبد علي بن جعفر العربي الحوزي ساكن شيراز معاصر است باعلامه جليل
بكر انا سيد سيد جزاوي است **صاحب جامع الاخبار** ياب الله ودر ذيل
مكارم الاخلاق **صاحب جامع الرجال** شيخ عالم فاضل كامل متبحر جليل
على اكره يلى استكره ان كتاب شريف زاد دعد بيت سال جمع كرهه وان كتاب است
فانده وبه تطبر قاله وبالحيلة بسبب شيخه هذه يمكن ان يصير قري من الف عشر الف حكا
او اكثر من الاخبار التي كانت بحسب المشهورين علما اننا بحول اوضاعه او مرسلة معلومة
الحال ومحمدة معاصر است باعلامه جليل مدني وعقود خواست كره **صاحب الجوهر**
الشيخ محمد حسن بن الشيخ باقر النجفي فخر الفضلاء والادباء والروا الكاثر العلماء الذين من

علي

على جميع الفقهاء بآلief هذا الكتاب الشريف الجامع المنيف الذي هو كتاب الجواهر ككتاب الخزانة
جاءه الله جزاء ثوابه في الدنيا والآخرة وفي غيبة الغافل ثم محمد حسن بن المياق
شيخ جليل صاحب الجواهر عند استيفاء نابه من تمام سلف كان وقفا على التوفيق
بمروى بحمد الله تعالى عن صاحب كشف الغطاء وعن السيد جواد العامل في روى عنه الشيخ
الأجل الشيخ عبد المحسن الطهراني استأخنا العلامة التوفيق رضى الله عنهم صاحب
الحدائق شيخ يوسف بن أحمد بن إبراهيم الجعفي عالم عابد فاضل محدث ورع عالم
مرجع الفقهاء الأعلام فقيه أهل البيت عليهم السلام وفاتش في علمه غفوق وقبره شريف وردوا
مظهر حق الإمام حسين عليه السلام في ذلك قبوه في هذه الاست رواية ميكند از او علامه
العلوم وروايت ميكند از استادش علامه فقيهه الشيخ حسين بن شيخ محمد جعفر طاب
جوارحه وشيخ عبد الله بلادي وعلامه عثمان شيخ سليمان صاحب معراج شرح فخر
شيخ از شيخ محقق فاعده فابيد شيخ احمد بن شيخ محمد بن يوسف بجرايه از پيدوش واز علامه
وازهديت علامه شهيد سيد محمد مؤمن استرآبادي حكى داماد محدث استرآباد صاحب
كتاب التوجه از سيد نواد الدين علي بن الحسين از دويرادش صاحب معالم وملاك
رضوان الله عليهم جميعا صاحب اللذة التظيم في مناقب الأئمة الهدي
شيخ جليل فاضل فقيه عابد جمال الدين يوسف بن خاتم الشامي العاملي تليد محقق حلي
است صاحب الرجال الكبير في المتوسط والصغير سيد اجل عالم فاضل

منكلم مدني ورع فقيه امين زاهد بن علي بن ابراهيم الأسترآبادي است ككتاب الجواهر من كتاب
است در رجال ومجته النفاخ خويه اوستا الكبر محقق فيهما في تحقيقا خود را در رجال
بر او فرموده عباد ومعه معطر بود تاد شمس الشيخ داغ جوفات مؤد نريدك قبره في كبر
جاءه دفعت دوايتان سيد نواد الدين برادر صاحب ملوك ولا محمد امين استرآباد وغيره
شيخ خراساني فرموده كبريات ميكند ما از شيخ زين الدين بن محمد بن الحسين الشهيد زيدش
از او وعفي فاما كبر بن كبر او غير از ميرزا محمد خاتمه بن عبد القير بن عبد الصانع عجل نقاش
است كدر مشقة في رده منة مؤلفه وروايت كاظمين ومعه شرف الخبايا كثر
بود صاحب روضات الجنات ميرزا محمد باقر بن زين العابدين الموسوي
الجوفسي سيد فاضل اديب ريب ملقب بمتبحر خبير فقيه الا نام مرجع الخاص العالم تليد
افا شيخ محمد تقى سيد شمس شيخ است فاقش ١٣٨٠ تسلسل شيخ وقبره شريف ونحوه فواد
اصفها است كتب على قبره قد طار من غير الروايات انما نوا نوح الجنان وابي من
قال الموق في تاريخ رحلته تقطع العلم من فقدان باقره صاحب الرقصة
البهيته في الطرق الشيعية سيد عالم عالم جليل محمد شفيع جليلي است كبراز
شاكروان صاحب مسند صاحب مآهل و محمد الاسلام وشرفيا علماء است فاقش
شاه غفر صاحب باض العلماء عالم فاضل متبحر خبير ونقاد مضطلع
غير من امير زاهد الله بن علي بن الحسين الأصفهاني مشهور بانفك مجته انكر وقى سفر حج

السيد حمزة الرضا

١٧٤

کردار شریف حکم کرد و پس از آنکه بقطیف سفر کرد و با سلطان تبریز تشریف
 مآله را عزیزی و نازان و نمان مشهور و با صد شادان جناب تلید علامه مجلسی و از فضلا مجلس
 ان بود کوار است و کاتبش در حق خودی نظر است **صاحب ناص المسائل**
 سيد المحقق بن سید المدقق بن علامه محمد بن ابی اسید علی بن محمد علی بن ابی العالی مرنندخوا
 محقق بهیچا و داماد او است و کاتب ناص شرح نافع است و معروف است و شرح کثیرا
 شرح صغیر و فاش است که قریب از دیک قیر خاش در دقان حور حضرت سید الشهدا
 علیه السلام است و در رختی القال در تاریخ انجاء گفته و صاحب الرضا سید اجل
 محقق عن خاله الاغاقل بر قد عاش سبعین بعلم و عمل مقصود و الف الرضا حل
صاحب سلاسل الحدید فی نقید اهل التقید عالم فاضل جلیل
 القدر فقید ایدیل بجمع جمیع کالات و فضائل عالم دینی سید فاجد سید هاشم
 حسین عریض بحرانی اول کسی است که نشر و ادعای حدیث را در شیراز و تلک کرد و بر او جماع
 از علماء مانند محمد کاشانی و شیخ سلیمان ماحوز و غیرها سید علیخان در سلاسل مدح
 دبب از او نموده و در آخر گفته اند نشأ بالقرین فکان لهم امثالنا و اصبح للفضل والعلم
 خادما و ارقام انتقل منها الى شیراز فظا لبر علی الغرق و الحجاز و نقلت بها الامامة و
 الخطابة و نشر خبر فضائله المستطابرة فهاهت به المنابر و باهت به الاکار و فاهت به الفضله
 السن الا فلام و افواه المحابرو لم یزل بها حتى اناه اليقين و انتقل الى جنات جنة السموات

والارض

سيد عليخان قمي

١٧٥

والارض عدلت للمحققين توفي سنة ثمان وعشرين و الف تقلت و دفن في مشهد سيد
 الاطام شاه چراغ احمد بن الامام موسى الكاظم ففعلت له المدارس واصبحت ربيع
 الفضل و هم و ارس سقى الله تعالى قبره بناسع الرضوان واسكنه عالي عرق الجنات
 و يعلم انه قد اخذ من اسم كاتبة السيد العلامة السيد هاشم البحراني فالتحق به شرح فهاج
 ابی الحدید كاتبا باسمه سلاسل الحدید من كلام ابن ابی الحدید ومنها اخذ المحقق صاحب
 الحدائق و الف كاتبا باسمه سلاسل الحدید في نقید ابن ابی الحدید **صاحب السلف**
 و صاحب شرح التقيفة السيد البحراني الجوهر المحجب سيد عليخان بن احمد بن محمد معصوم
 الحلي المديني الشيرازي جامع جميع كالات و علوم و در فضل و ادب صاحب مقام معلو
 است و شاهد بر ملاحظه مؤلفات او خصوصا شرح او است بر حجة كامله و لا دشر
 در مدینه طبره سنة ثمان و فاش و دفن في الزنت المشقك قبره در شاه چراغ قرب
 قبر سيد ماجد است و محقق فنانة ابن زكوار غزل سيد جليل نبيل ادب ارباب عبد صالح
 سيد عليخان بن خلف بن عبد المطلب موسوي حوزي است که فاش بنوزده واسطه منتهی
 بشاه چراغ و ابن سید زکوار حاکم حوز بنوزده مثالا و له ماجدش و مصنف اجاب اذارد
 و معاصر است با سید جزاوی رضا حوزی ناصر العمل انتقل است که فرموده کان میکن که
 اکثر اولاد کاتبها سید نعمة الله شوشی معاصر ماخوذ کاتبها ابن سید عالم مقام باشد
 جدا نکه ما بر این در سید لافت و بر جواد بود و بلا نکه و الدان بنوز کوار سید خلف بن

عالم

سید علیخان قمی

عالم فاضل محقق جلیل صاحب مصنفات بسیار است از جمله کتابی است در شرح فقه امامیه
حضرت سیدنا شمس المصطفیٰ بن ابی نقیص مسمی بمطهر الزمان که با اشارت جناب امیر المومنین
استرا با صاحب جلال کبریا در شرح مؤوده و حق تعالی بکشتن از آن دار و دار حق
فرموده و شاید است که من بجهت شکر نعمت انبیا و ائمه را که شیخ ما در مستدرک
از آن شرح نقل کرده در اینجا نقل نمایم قال فی کتبنا فی فضل و جنة القباش عبد المطلب
مرضعة الحب علی کبریا قالت اخذته من رسول الله صلى الله عليه واله حسینا امام زمان
محمد فاروق ما فعلی فیما اخذت من عقیقتی حتی یکی فقال له مهلا بالام الفضل ان هذا
الماء یطهر بها فانی شیخ بن بل هذا القباش قلب الحب **صاحب شرح الکافی**
عالم فاضل متکلم محقق فقیه محدث جلیل ملا خلیل بن العلاء القزینی معاصر علامه مجلسی
که تمام کاف و ادمه بیست سال بقاضی شرح کرده و ناصیه از انصار و فاضل شمس
غفط و بلنکه از برای کافی شریف شرح و شاید بهترین شرح آن شرح
عالم صالح زاهد ماهر محدث جلیل القدیر الحق بن المحدث بن جلاله علی صلح ما و الله
داما عجله اول باشد و فاضل الشیخ غفر قبرش در اصفهان در بقعه مجلسی است
صاحب ضوابط الاصول سید جلیل فاضل نبیل اسید براهم بن سید
محمد باقر الموسوی القزینی الحائری تلمیذ شیخ موسی بن جعفر است و فاضل الشیخ غفر
قبرش نزدین باب صحیح مقدس حضرت امام حسین علیهم السلام معروف است

خبر
شریف

ملا خلیل
قزینی

ملا علی
مانند

صاحب عقبات الانوار سید اجل علامه و فاضل مدعی فقامه
تجید الاسلام و المسلمین و فاضلین و بانیان الطاهرین جناب میر حامد حسین و شمس
است که وجودش از اوقات طهر و نوح شیعه را شیخ عشره بوده هر کس عقبات امام المعتمد
خواهد داشت که در شرح کلام سیدنا و معجنا امامت از صد اسلام تا کنونی واحد و بلا
محقق برانده و بران غلط تصنیف نیز را خنثی و شاهی شاهد معنی است که این احاطه و اطلاع
و سعه نظر و طول باع نیست بر نیاید و اعانت حضرت الزکوة و توجید سلطان عصر حضرت
و حق الله ارواح ائمه و فاضل در حد و حد عشره عشو لکن بمقادیر زنده است که یکسر
در دینارش باشد و خلقی باندگارش به جناب میر سید ناصر حسین خلیفان بن کمال
که در جمیع کمالات و آثار و ارثان پدر و وفایان بجزن تحاد و مصلح ابن بیت است
ان الشیخ اذا سئل فی نفسه و ابن الشیخ اذا سئل عنهما زعمان پدر و انکنا
هد و دود و مانند پدر ما جودش مشغول تنهیم عقبات است و فتاوی الجید مجلد هم
مبینه فرموده و طبع شده ادام الباری بر کات وجوده الشریف و اعان نصره الدین الحنف
صاحب الفصول عالم فاضل محقق مدق شیخ محمد حسین بن عبد الرحمن
الطهرانی الحائری و ادر شیخ محمد تقی است و فاضل الشیخ غفر قبرش در حائری شریف
بقعه صاحب و اطاعت **صاحب فضائل السالست** سید جلیل
عالم فاضل مدق خبر میر سید محمد شرف ابن عبد الحمید احمد الاصفهانی تلمیذ علامه

میر
سید

و مصطفی و اما داست و جید شیخ سید محمد صاحب مؤلفات حسنه و اما فی علم فقه و فقه

صاحب کمال فی بیان دلائل الطبر صاحب کشف الغطاء

علم اعلام و سید اعلام شیخ الفقه العظام شیخ اکبر شیخ جعفر بن شیخ خضر صاحب

است که شش منتهی مدینه و مالک شریک کتاب کشف الغطاء در سفره آیت کریمه و کتاب

فقهی غیر از یکی از معتون فقهیه و شرح قواعد علمیه و ردایه و و این کتاب شریف خبر

از کثرت طاعت و طول باع و حسن سلیمان بن کوا و از برای انجاب قصص حکایات

نافعه است که جای نقل نیست و فاش ۲۲۴ فرجه و غیره و فاش و در جفا شریف و در محله

علاء مزای است مشهور و کان غالب تلذذ علی التبع فی الد و رقه و التبع محمد بن الفکر

و اکثرا الا کثره بشمار و کثرت الاستاذ اکبر و حسن العلوم و بعد عنه غالب فقهی اعصر

ک صاحب طالع الا و از صاحب احادیث و المناهج و صاحب الجواهر و صاحب المسند

و صهریه و صاحب الفاضل السید صله الدین الموسوی العالی و التبع علی بن محمد

الحاشیه علی العالم و بر و عنایه ابناء اجماع الزکام الشیخ موسی بن جعفر الدی کان خلا

للفقه بصیرة و ابینه و کان ابو یقته فی الفقه علی بن عبد الحقیق الشهد و التبع علی بن جعفر

السلم فقهیه شقیقه الفقه لقیه التبع حسن ضوان الله علیهم اجمعین و قد کثرت ترجمتهم فی

القواعد الرضویه و اقوال و خطب ابائهم و انصار احببتکم المکارم سمعت بها و الا کثر

کالین یعشق محمدی نماید که این شیخ بر کوا و غیره عالم فاضل جلیل فقیه نیکو شیخ جعفر

کریم اصطفی و اما صاحب جلاله و شرح لعد است که معنی فاست شیخ جعفر قاضی که تصاویر

و شیخ الاسلامی اصطفی او مقصود بود و اما مدقق خوشنویس بوده و فاش یقرب نجف شرف

ش الله غیر بوده و دایت میکند از او و میر سید البرهم قرطبی و لوا و علا و فی محله و در محله

نماید که این شیخ جلیل بنیر شیخ عالم فاضل شیخ جعفر بن کمال الدین بجرای است که هر چند

کرده و دایت میکند از سید نور الدین طاعی و فاش و رد و در سال هزار و دویست

صاحب کشف الغطاء که شد و الا بلی صاحب کوه مرزا و یا بلی و اقتضا

صاحب محاسن المؤمنین السید السید الجلیل و السید السلول علی اهل الا و

و التفضل القاضی نور الله شریف الدین الحیدر العیسی الشیخ است که کتاب حقائق الحق

و مصداق التواصی صوارم المهرتین و از مصداق او است معاصر شیخ بهائی است اهلیت

او از شهید کردند قبرش در کربلا و هند غازی است معروف **صاحب المجموع**

الشرایق من رزقها الخدای السید العالم الفاضل الصالح العابد السید هبة الله بن ابی

محمد الحسن الموسوی المعاصر للعلامة و کتابه جلیل و کبریا و شمل علی الا و خبا الغریبه و القواعد

الکلامیه و المسائل الفقهیه و الا و دعا و الا و کما و الخطب و احادیث من المطالبات و هو

علی اثنی عشر بابا کل محلل مستر ابواب هو کتاب معروف **صاحب المسائل**

السید السید و الکرن المعتمد محمد بن علی بن الحسن الموسوی العالی الحی است که در مراتب

علم و هذ و دوع و تحقیق و عظمت شأن و مرتبه عالیه رسیده و شریک بود و در درسی با

اسید جوان عاملی

شمرده میشد روایت میکنند از شیخ احمد بن حسن عاملی از سید نورالدین علی الحسینی
والصاحب جلیل درک و از سید علی بن الحسن صاحب فایده و از شیخ حسین والد شیخ بهائی و از
محقق اردبیلی و این جماعت روایت میکنند از شهید ثانی مگر محقق اردبیلی که روایت میکند
از سید علی صاحب رضی الله عنه جمیع وفات که صاحب عالم غره محرم سال ۱۰۸۲
و قریب در جمیع یکی از قریب جیل عامل است نزدیک تربت صاحب مدارک است صاحب
مفتاح الکرامه السید السند و العالم المعتمد الفقیه النبی جواد بن محمد الحسینی
الحسینی العاملی المروی جواد علم الاذکی و صاحب فاضل لایق و جوی فی حلیة العلماء
بسی ماعلا سن السند و فاضل سابقین الى المآلی و فاضل ابدیع من جواد
تلمذ علی الحق البیها و العلامة الطباطبائی و بر عن صاحب الجواهر و فی حدود
عنه صاحب **المقابس** و کشف الفناع الشیخ العالم الجلیل و الفقیه النبی المحقق
المدنی شیخ اسد الله بن الحاج اسمعیل کاظمی تلمیذ است اکبر و محقق و محقق قوی و میرزا
محمد شهر آشاد و اما شیخ جعفر و تلمیذ است و وفاتش ۱۲۲۳ لمرکز و قریب در بقعه و بنا
کاظمی است و اینجا بر آن عالم فاضل کامل الشیخ اسد الله بن عبد الله بن وجیه است
که تلمیذ صاحب قوانین و فاضل و وفاتش ۱۲۳۰ لمرکز و قریب در بقعه و میرزا
است صاحب **مقام الفضل** الشیخ عالم فاضل کامل محقق مدق اقا
محمد علی بن محقق بهی است که مصنف است و وفاتش ۱۲۳۰ لمرکز و قریب در بقعه

۱۸۲

اقا شیخ الطباطبائی
اقا شیخ السید جعفر

سید مجاهد

که فاضله مشهور است صاحب **کرامه الاخلاق** عالم فاضل محدث فقیه
جلیل ابو نصر رضی الله عن حسن بن الفضل بن محمد الطبریزی نجل صاحب جمیع الشی است
و نسبت داده شده با و کتاب جامع الاخبار و بعضی گفته اند که مؤلفش محمد بن محمد شجری است
و علاوه مجلسی احتمال داده که مؤلفش شیخ ابو الحسن علی بن ابی سعد بن ابی الفرج خراط
باشد و بعضی گفته اند تصنیف شیخ جعفر بن محمد و در پیته است و قال شیخنا المحدث
المستیع صاحب المستدرک و الذی یهون الخطب قلما فی من الاخبار المحاجرة الى
النظر فی اسانید هامة ان المعلوم من جمیع ما مر کون من موافقات علماء المائة الخامسة
الدخول فی عموم من ذکاهم الشهادة و فی ذاینه و الله العالم **صاحب المناهل**
سید اجل عظم بحر اخ و صحابه طاهر السید محمد مجاهد نجل جلیل امیر سید علی صاحب
رباض است که ریاست عامه و قریب تاجیه بعد از پدر بن زکوارش بدو انتهای یافت و چنان
قبول عامه داشت که نقل شده که از حوض مسجد شاه قزوین و وضو ساختن هالی ان
شهر جمیع ابناء حوض را باندک زمانجا بجهت تبرک و تقوی و استغفار بر بندند بخوبی بکمال حق
جواب ماند شرح حال انجناب التلمیذ است اسید محمد شیخ چایلی در روضه المعیة
ذکر فرموده قبرش بر پیش در که بلا بجهت در بازار بکر واقع است بین حرم حضرت سید
الشهداء و جنب عباس علمه مال مشهور است و قبرش در پیش جلیل نبیل و رع اقا
سید محمد واقع است جنب بر حسن مقدس امام حسین که بهمین بازار باز می شود

۱۸۳

و فرزند شیخ
عالم جدید فاضل
تلمیذ ابو نصر علی بن
الحسن بن زکوارش
نوشته بر کتب مشهوره
اللاوار فی خزانة
حیات

رحمة المولى عبد الله التستري

۱۸۳

صاحب نقل لرجال سيد طهر ما هر عالم فاضل محقق فقه كامل
مهر مصطفی بن حسین نفر شیشه است در ذیبت می کند از جناب شیخ اجل مرجع الملة والدين
ومرجه الفضلاء والمحدثين جناب ملا عبد الله بن الحسين التستري كرسيد مدكور در
كتاب مذکور در حق او فرموده شیخ واستاماعلامه محقق مدقی جلیل القدر عظیم الشان
بگذرانده عصر وایع اهل زمانه بودند یک احدها را اگر او شیخ از او باشد مناقب فصلا
احصاء نمیشود و روزها صائم و شبها عابد قائم است و بیشتر خوابیدن کتاب تحقیق
ان را از او است و از الله افضل حال المحسنين او را مصطفی است از جمله شرح قواعد
النهی و فائق الشیخ عکاف قال صاحب الروضات و جده بخط جده المجهول و السيد
ابی القاسم جعفر علی حاشیه اربعین مینا الجلیبه ان المولى الفاضل النقی والورع
مولا ناعبد الله التستري قدس لطیفه كان يقول لا يئنه وهو يعظه باي شيء بعد البر
مشايخي و يحيل عامل بالعلم برأي و ما تركت مباحا بل لا مندبنا الى الان حتى الاكل
والشراب والنوم والنكاح او الجماع وكان بهذا الصانع بعد وكان لفظ النكاح او
لفظ الجماع رابع ما عده باصبعه وهو اصدق من ان يتوهم في مقال مع الحقيقة او
محض الحقيقة انتهى صاحب المواقف فيتر عالم جليل فقه صالح زاهد عابد
ورع ملا عبد الله بن محمد بن محمد بن شمس الدين بن شيخ جليل ملا احمد است که
بر شرح لعمده حاشیه نوشته و فائق در ذکر شاه شاه شاه صاحب باطن العلم فرموده

کوشیده

ملا عبد الله التستري
رحمة المولى

الشيخ محمد تقی زلفا نجفی

۱۸۵

کوشیده که کاشایکم بدیه بودند که از انکه او ورع و اتقی اهل زمان خود بود بلکه
ثانی مرجع خلد مقام مقدس در بلی بوده و همچنین بوده و برادرش املا حمد و نور محمد الله
صاحب هدایه المسترشدين شیخ عالم فاضل محقق مدقی شیخ محمد
تقی بن میرزا عبد الرحیم برادر صاحب فضول است و کاتب تعلیم و معالم است فلینجا
داماد شیخ افندة اکبر شیخ جعفر است و از بخت شیخ حق تعالی او را روزی فرمود جناب شیخ
باقر که فاضل جلیل و خلفه بايع تبیل است و انجانب تربیع کرد در خزانة خود را که
صبیه مرضیه است و جل سید صد الدین موسوی باشد و فائق در نجف اشرف است
غشا اولاد و احقا انجانب عیالی و فضلا میباشند از جمله اولاد انام و مرجع النجف
والعام افاض شیخ محمد تقی بن شیخ محمد باقر معروف بافانجی صاحب بیانات و شیا است که
و فائق الشیخ عثمان قمرش در اصفا در بقعه غالبه است و زیك امام زاده احمد
علی بن امام محمد باقر و وفات جدش شیخ محمد تقی الشیخ عجم و قمرش در قمه فوله در قمه
قرمحقق خود است الصایح فقیه فی ابن الصایح صد لافاضل
فاهم بن حسین الخوانساری النجفی صاحب ضرام السقطه در شرح مشکوٰت دیوان ابو
معری در ۱۷ جیم در فتنه فائاد کشته شد صد الموصی الدین الشیرازی
محمد بن ابی الهمیم الشیرازی الحکیم المناقره حکام فارس المجهول الحکام غاف در دروس
شرح اصول کافی و اسفار بعد و تعنی بعضی توقیر انجیل و در کتاب کرامات النجفیه

و غیر

رحمة المولى عبد الله التستري
رحمة المولى

ملا صدق و پسرش

۱۸۶

و غیر از آن نقل شده که هفت مرتبه پادشاه بمکه مشرف شده و در دفعه هفتم که متوجه شریف بود
در بصره وفات نموده در غسل و در نمازها حاضر بودند و روایت میکند از اولاد علمیه
و او از میرزا ملاذ شیخ بهائی و قدس شریفی آنکه فی الحقیقه المقاتل به ثم ابرار ابراهیم صدق لاجل
فی سفر الحج مرضی رحل به قدوة اهل العلم و الصفا بر کمال امانت و بهائی
و عجل جلیل او فاضل بنیل میرزا ابراهیم بن محمد عالم با کمال علوم مخصوص در عقاید و فرائد
بوده و مسلکی بعکس والدش بوده صاحب تفسیر عرف الوقتی و حاشیه بر شرح لمعة
در عشره هفتم بعد از هزار در شهران وفات کرد و سید صدق الدین التمشکی
میر محمد الحسین شیرازی است مخفی غایت که این اسم لقب و بنامی و نفر از سلسله جلیل
سلالات و تشکی است که اجل و سید اجل سید علیخان شیرازی میباشد و آن سید
و المصدقین ابوالمعالی صدق الدین محمد بن ابراهیم و الدعیضات الدین منصوب است که
باید ذکرش و معروف است بصدق الدین کبیر در سنه ۱۰۰۰ عجل بدست طایفه ترکمانان
بقتل رسید و در حقیقت و صدق الدین ثانی محمد بن ابراهیم غیاث الدین منصوب است
الدین محمد التمشکی است که صاحب توبه معروف است که در روایات مذکور است و
هر که طالب توحید ایشان است در جمیع بحال المؤمنین و غیره نماید و لا حازه فللسید
الفاضل العالم علی بن القم الحسین الرضوی و کانت لا حازه بنی السید لایزال العالم
المجتهد المجدد فقیر اهل البیت عبد العظیم بن عبد الله بن علی السید رضی الله عنهم

بشهاده

سید صدق الدین العالمی القمی

۱۸۷

بشهاده المعروف فی مسجد النجف بالرقی سید صدق الدین العالمی هو
السید الجلیل و الحریز النبیل محمد بن صالح بن محمد الموسوی العالمی المولود البغدادی المتأخر
المسکن النجفی الحائز و المذنب و والده اش دخت شریعت بن شیخ محی الدین بن شریعت سبط
شهید ثانی است و انجانبه امام شیخ اکبر است و از مصنفات او است بحال الرجال و کتاب
المستقیم و مستطرفات و منظومه رضاعیه و شرح ان و رساله قوت الایمان و غیره و فاضل
شاید عز سید قمر بنی برقی و در بعضی اشرف در یکی از بحران صحیح مطهر است و روایت میکند
از او شیخ الطائفه شیخ اصف و او از پدرش از جدش سید محمد از شیخ حر عاملی صاحب
و سائل و من احوال انجانبه اجل و ادعای او در کتاب منهجی الاماله و زینب و اولاد
حضرت امام موسی علیه السلام ششم سید صدق الدین القمی ابن
محمد باقر الرضوی المجاور بالقری السری جامع معقول و منقول بالمناو و علوم و در جمیع
احکام شارح و فاضل و غیره است استاکبر و تلذذ کرده و از او تفسیر میکند بالسید السند
الاستاذ توفی دره فی عشر السبعین بعد المائة و الالف الصدوق محمد بن محمد بن
موسی بن بابویه القمی و الصدوق محمد و ابوه علی کاظم و اخوه الحسین کاظم
الشیخ علی التمهید الی ان دانی حبه التمهید الثانی فی النام فقال له بابی الصدوق فان محمد
و ابوه وقد تقدم و نعم ما فی ابن بابویه الصالح الحسن بن محمد بن الحسن العمري الحنفی
القوی النجفی صاحب مجمع البحری و تكملة و صحاح و شرح و بیانا و اخبار و موضوعه

و مصنفها

و مصنفات دیگر است فلوی یکی از مشایخ اجازة سید احمد بن طاووس بلکه علامه است و
 همة من و الصّان بفتح الصاد الملهة و تحقیق العین الحجة و يقال الصّاعان یا لا الفتح
 عمر و قد یمنی جاعل الصّفار محمد بن الحسن الفقیه ثقة عظیم القدر و صاحبان النّیین
 قبل التّطویر الزّوایة صاحب تصنیفات جمیلة مثل کتابها حسین سعید بلکه زیاده تراجم
 بضائر الدّیة است که در دست است و فاش در قم شد نص الصّمد صلاح الدّین
 خلیل بن ابی الاکلیل فاضل الکامل صاحب الوافی بالوفیات و شرح لأمة العجم و فض
 الختام و غیر ذلک و فاش در مشق و در دفع العقبا نقل من الوافی بالوفیات انه
 ذکر الصّمد فيه في حجة النظام انه قال نص النّبی علی الله علیه و سلم علی ان الامام علی ع
 و عرفت الصحابة ذلك و لكن كنهه عن رجل الي بكرضا لله عنهما الصّفي في ابو
 عبد الله محمد بن احمد بن عبد الله بن بقصاعة عن صفوان الجمال تربل بعنده عالم الفضل
 دثانی ثقة جلیل القدر شیخ طائفة فقیه امامیة و رایت می کند زعلی بن ابراهیم قمی و
 رایت می کند زو شیخ مفید و تألیف و غیرها کتب بسیار تصنیف کرده از جمله کتاب
 الامامة و کتاب بوم و لیل و کتاب تجلید متعد و غیر ذلک بن ندیم گفته که او امی بود و من اول
 در شش شمولفات کرده و کان جلایطوا الا معرقا حسن الملبوس کان یزعم انه لا یقر
 ولا یکتب الی منی و ان برای و مکات و منزله رفیع بوده و در سلطان سیف الدّین محمد
 و او همان کس است که در بعضی سلطان اثنافین موصول و امامت میا هله که چون قاضی

از مجلس برخاست تب کرد و همان دستش کرد و مایل کشید بود سیاه شد و دم کرد
دو روز بکوهلان شد و حدش صفوان بن مهران بجا آمد و آنکه جلیل القدر است
که از نیکان اصحاب حضرت صفوان و کلام علیهم السلام بسیار میفرمود و حضرت امام موسی علیه السلام را
فرموده با صفوان کل شیء منک حسن جمیل یا خلاشیثا و احسن و ذکر که اگر او بخاله من
هر روز از شید فذ هب صفوان ذباغ جماله و این را و احکامات مطهره و فکش و این
صفوان هم که است که حضرت شافعی علیه السلام را در شافعیان تعلیم و فرموده و در
معروف بدعا علم را با او داده و قبر بزرگ حضرت مولانا امیر المؤمنین علیه السلام را با او
دشان داده و روایت شده که صفوان مدت بیست سال نماز خود را در میان قبر شریف علی
میاد و ده الصبیحی الحلی عبدالعزیز بن اسحاق بن علی بن فاضل شافعی علیه السلام را
جناب محقق حلی و صاحب فیه بدیع است اصحاب بسیار در مدح اهل بیت علیهم السلام
گفته و من شعر و قول یا عارف الخادیا من بهم ارجو بخانی من عذابا لهم و حدیث
لکم سائر و ستر و قوه هواکم مقیم و قدر من کل القوا ذلکم بزل صراطی
بکم مستقیم و من الله بصرانکم فقد اذن الله بقلب لهم و له مدح و ثناء
علیه السلام و جماله و جلال المؤمنین و جمعت صفوانا لا یصلد فلما دعوت الله الیک
زاهد حاکم حلیم شجاع فانک نامک فقیر خواد و شیم و احسن و شرف و لا حاد
مثلهم العباد خلق بحسب النعم من اللطف و باس بد و ب من الجاد

ظهرت منك في الورق مكافات فافترت بفضل الحشاش ان كذب بها عليك فقد
 كتب من قبل قوم لوط وعاد شيخ صفوي الدين ابو الفتح الازدي ببلي
 سيد صفوي الموسوي عارف جليل كامل جد علاء سلسله عليه صفويه است وازاده مقفا
 وكرامات كنهه اند ديجال المؤمنين واختراب كرامته نقل ميفر مايد وفاضل درسته
 ذكروا ويد شيخ صد الدين موسوي است من درصته في الاما رذكروا لا حضرت موسوي
 جعفر عليه السلام سلسله شريفا شاد مكرهام **الصوفي** ابو بكر محمد بن جعفر عليه السلام
 الشطرنجي المتوفى سنة ٣٢٤ قال ابن التميمي انه كان من الادباء والظراف والجماعين للكتب
 نادم الراضي كان اولي علمه ونادم المكلف المقتدر دفعة فاحدة واهم اظهر واشهر وعهد
 اقرب من ان ينقصه كان من العاب هل فانه بالشرع حسن المروق وعاش الى سنة
 ثلثين وثلثمائة وتوفي مسترا بالبصرة لا تروى خبر في علي عليه السلام فطلب له الخاضعة والعا
 لظلمته انتهى وقال صاحب باض الصلابة علة في المعالم من طبقة الشعراء المنقذ في شعرهم
 لاهل البيت عليهم السلام وقد يطلق الصوفي على ابراهيم بن العباس الصوفي ابن اخ العباس
 ابن الاحنف المتوفى سنة ٤٦٢ رجب بدم من ابي الصهر شمس ابو الحسن سليمان بن الحسن
 عالم فاضل كامل فقيه جليل الفقه تليد شيخ طوسي في سيده تخصصه است ان ابي او مصفا
 است ان جملة قبل المصباح مختصه وصفا التبعه ضياء الدين الرازي ندي
 السيد لاجل العالم العليم والطود لا شهم ابو الرضا فضل الله بن علي بن عبد الله المحمدي

فرید هو واسم ائمه عصره جمع مع علو القبح كمال الفضل والحسب له مصنفات فافتر
 نافعه كرضو الشهاب كتاب دعية الترمذ شرح الرضا الذهبية وغيرها وهو من اساتيد
 شهر اشوب لم توفى سنة ٤٤٨ والشيخ محمد بن الحسن الدلخاني احمد بن ضياء الدين الطوسي في روى
 عن السيد المرتضى الرازي عن جعفر بن محمد لا يريته عن السيد الرضي في المنزه والمفيد
 ويروى ايضا عن السيد المحمدي بن الداعي في السيد عطاء الدين في القصص عن الشيخ ابو جعفر
 الطوسي قال الشيخ متجيب الدين في الفهرس الشيخ النقا ابو الحسن سليمان بن الحسن بن
 الصهر شمس فقيه وجد بن قمر علي شيخنا الموفق ابو جعفر الطوسي في مجلسه في مجلسه في
 المنزه علم الحكماء هم الله ورضائهم منها كتاب النقب كتاب التبيين كتاب النوادر
 كتاب المنع اخبرنا بها الوالد عن والده عنه قال الشيخ في كتاب الاثنا عشرية في
 وصلت الى كاشان قصد زيارة السيد ابي الرضا المذكور فلما انتهت الى داره وقفت
 على الباب هنيئا انظر خروجه فزيت مكتوب على طراز الباب هذه الآية المشعرة بطهارة
 ونقواه اما بعد الله ليد هب عنكم الرجس اهل البيت يطهروكم تطهروا فلما اجتمعت
 به رايته من فوق ما كنت اسمعه عنده وسمعت من جملته من الاحاديث وكنت عنده مقفا
 من شعره ومن جملة اشعاره التي كتبها في منظر الشريف هذه الايات ههنا
 يا معز ومن يا معز او خارج عن ههنا كاشان من امر تقضى وغدا لم يحس
 واليوم عيسى محمد الناصر قد لك العمر كذا يقضى ما اقبل الماضي بالغاير

ابو جعفر مؤمن طاق

١٩٢

طاشكيري **الملك** المؤيد احمد بن المصطفى صاحب التفتاقي التتارني في علماء
الديار العثمانية وشرح العزائم المائة للشيخ عبدالقاهر الجرجاني ومفتاح المتعارفين مؤلفه
العلوم ومن ذلك توفي سنة ١٠٤٠هـ طبع **الطاطري** علي بن الحسن بن محمد الطاطري الحرشي
بن لكيا عبرتيا بايقال لها الطاطرية وكان فقيهاً ثقة فسد من اصحاب الكاظم عليه السلام
واقفي المذهب وجوهر الوفاة في معتقدي مذهبه هو است الحسن بن محمد بن ممانه
الصيرفي الكوفي الواقفي المعصب الموفى شمس رجب طاطري سيف من خصال الصريح
فيها القباب الطاطرية وسيف الجبر الكراسا حله **الطاق** ومؤمن **الطاق**
ابو جعفر محمد بن علي التفتاقي الكوفي صيرفي ثقة ورع عن علي بن الحسين بن جعفر بن ابي
عبد الله عليه السلام والمخالفون لم يثبتوا شيطان الطاق كان كاشف طاق الخامل بالكوفة
البرقي التفتاقي فخرج كما يفتد فيقال شيطان الطاق وكان كاشف العلم حسن المخاطرة وقوله
القاسم من الطاق حسن طبرستان وبن محمد بن التتار شيطان الطاق فيه ما فيه روى
عن ابي خالد الكاظمي قال رايته ابا جعفر صاحب الطاق وهو قاعد عفاؤه وضد قطع العمل
المدينه اذ رآه وهو داني مجيهم ويستلونه فذوقوه منه وقتل رايته ابا عبد الله عليه السلام
تخافنا عن الكلام فقال اهل زمان يقولون فيك لا والله ولكن انا في ان لا اكلم احدا
قال فاذهب طعمه في المراك فدخلت على ابي عبد الله عليه السلام فاجرت بقصته صاحب
الطاق ومما قلت له وقوله اذهب طعمه في المراك فنبسبم ابو عبد الله عليه السلام وقال

بابا

صاحب رسالة المصطفى

١٩٣

بابا خالدا صاحب الطاق يعلم الناس بطبرستان فيقتضون ان يفتكروا في طهر والفتا
مع ابي حنيفة حكايات كثيرة **الطبري** العالم الثقة الجليل والفقير الزبيل التتارني الشيخ
ابو جعفر محمد بن ابي القاسم علي بن محمد الاكمل المعروف بعل الدين الطبري صاحب كتاب
بشارة المصطفى لثبته المصنف وغيره من الشيخ ابو علي بن الشيخ ابو جعفر الطوسي عن ابيه
وبركته عن القطب الرازي وشاذان بن جبريل وقد يطلق الطبري على الشيخ العالم المشهور
الخبر الكمل المحدث الفخر عماد الدين الحسن بن علي بن محمد بن الحسن الطبري صاحب كتاب
البحار في السيرة النبوية الى الوزير العظيم مهدي الدين محمد بن شمس الدين محمد الجويني
صاحب الدواوين في ايام هلاكو خان تاج ختم كتاب الاكمل سنة ٦٧٠هـ وقد يطلق التتارني
على محمد بن جبريل الطبري قد تقدم في ابن جبريل **الطبراني** ابو القاسم سليمان بن محمد ابو
القاسم يكنى ابي رزق حفاظ معروف في عامة وصاحب مصنفات مستأز على كتاب محمد بن راسمي
صحابه وابنه يكتنفه او ابو نعيم صنفها وقد يعبرون عن الطبراني بسند الدنيا وحكمه
انتمس على كثره حديثه فقال كنه نام على البؤرة ثلثين سنة روى باصفاها سنة شمس
والطبراني منسوب الى الطبرية بالانفاق والطبرية من اعمال الاردن وهي بلدة يقرب
دمشق يلقبها ثلثة ايام **الطبرسي** العالم الجليل والكاظم في العلماء الاعلام امين الملة
والاسلام ابو علي الفضل بن الحسن الفضل الطبرسي ابن الفضل وابوه والمدينه الفضل
اعلاه ومجوده الفقيه الثقة المفسر العظيم الشأن صاحب كتاب مجمع البيان الذي قال

وقته

الشيخ
الطاطري
لوقع
ق

كتاب
الطاطري
في
الطاطري

لمين الدين طوسي

١٩٢

في هذا الشيخ الشهيد هو كتاب لم يعمل مثله في التفسير والوسيط والوجيز والجامع و
 اعلام الوري وغيرها توفي بسبب غارة القرم في سنة ١٠٢٥ هـ وحمل نعشه الى مشهد المقدس
 الرضوى ودفن في معتدل الرضاء بطوس وقبره مزاد معلوم لان في مقبرة قلنگاه وقد
 يطلق على بلد العالم الفاضل المحدث الجليل ابو نصر بن محمد بن الحسين الفضل صاحب
 مكارم الاخلاق وقد يطلق على الشيخ العالم الفاضل الفقيه المحدث الثقة الجليل ابو نصر
 احمد بن علي بن اسباط الباطني صاحب كتاب الاحتجاج والكافي في الفقه وهو من علماء
 ابن شهر آشوب المتوفى سنة ١٠٥٠ هـ والسيد العالم الغاية الفقيه الورع محمد بن ابي
 الحسين المرتضى عن ابي علي بن شيخ الطائفة عن ابيه قدس الله رعايتهما الطحاوي
 ابو جعفر احمد بن محمد بن طاهر الحنفية المصنف في غرر الخوارزمي في الفقه وهو من علماء
 معتكفائنا في احكام القرآن واخلاق العلماء وتاريخ كبير وغيره فاشتهر في ذلك
 طحا كحاشية ابي اسحق نصر بن علي بن طوس الطوسي ابراهيم بن علي الحنفية
 المتوفى سنة ١٠٥٨ هـ صاحب الفتاوى الطريحي مصنفه هو العالم الفاضل المحدث
 الورع الزاهد العابد الفقيه الجليل الشيخ فخر الدين بن محمد بن علي بن احمد بن طاهر الحنفية
 الرواسي صاحب كتاب جمع المحققين في المفضل والفخر في الفقه وشرح النافع و
 المشرك وغير ذلك كان عبدا لله زاهدا ورعا ورع محمد بن حسن المشرك عن الشيخ
 البهاقي برواية ابنه العالم صفي الدين والسيد هاشم البجلي والعلاقة الجليلي

مكتبة
الشيخ

الشيخ

خواج نصير طوسي وجلالتان

١٩٥

توفي بالرحمة سنة ١٠٤٥ هـ غفر الله له والجميع في الكتاب وتبذل الدين ابو اسمعيل الحسيني
 علي بن ابي اسفهان عالم فاضل اديب شاعر صحيح الذهن له اولاد ابوا اسود علي استفاض
 برأى واستدعيه بان شعره في ان محاسن اشعاره وقصيدة لامية الجم استكره صفتك وغيره
 او اشهر كرمه اند در سنة ١٠٢٥ هـ مظلوماً دبر بعد دبر سيد الطوسي اذا اطلق
 الشيخ الطوسي وابو جعفر الطوسي في موضع الطائفة تحت اسم الحجل الطوسي من صاحب التفتيح
 والاسبصار وقد تقدم في ابو جعفر اذا قيل **الخواج نصير الدين الطوسي**
 فهو تسمية لفرقة الناجية محمد بن محمد بن الحجل الطوسي المحدث في القمي سلطان العلماء والمحقق
 وفضل الحكماء والمؤلفين في علوم الكبار والافان وجمع مكارم الاخلاق الذي لا يحتاج الى
 التعريف لغاية شهرته مع ان كل ما يقال فيه فهو دون ذلك وذكرنا في الفوائد الوضوء
 وحكايا من اخلاقه الكريمة ان وقد حضرت اليه من شخص من جملته ما فيها بالكتاب كل ما كان
 الجواب اما قوله بان كان اقل من اربع ذوات الاربع وهو تابع طويل الاظفار
 واما انما منسوب الغاية بانك البشارة عرس الاظفار ناطق ضاحك في هذه الفصول والخوا
 غير تلك الفصول والخواص طال في نقص كل ما ذكره فلهذا اردت عليه حسن طويته وتا في غير
 من ربع ولم يقل في الجواب كلمة قبيحة قلت له هذا يبيع من قال في حق رب الله العلامة
 في اجازة الكبر وكان هذا الشيخ افضل اهل عصره في العلوم العقلية والنقلية وله
 مصنفات كثيرة في العلوم الحكيمة والاحكام الشرعية على مذهبه كما مائة وكان الفقيه شامدا

فی الاخلاق نور الله صریح قرأت علیہ لیس الشفاء لا یولی بن سینا بعض المذکرة
فی الهیئة تصنیفہ رحمہ الله ثم ادکر الموت المحموم قدس الله روحہ انہی ولد فی ۱۱۵۱
۹۷۵ھ و توفی فی یوم الغد بر سنة و دفن فی البقعة الکاظیة علی مشرقها الاف
التسليم والتخیر و قبل فی تاریخ و فانیہ الفارسیة نصیر ملت دین یادشا کشور فضل
یکانہ کہ چار و عا د زمانہ ترادہ ببال شمس و عفتا و دیکہ الحجة بر و دیکہ
در گذشتہ و بعد از دیر قال بر بنیاد فی اداب القند العریة فی ترجمہ انہ قد جمع فی
خزانہ کتب ما یوفی علی ارجاء الف جلد و انہ افام النجیر الفلاسفة و وقف علیہا الا
فزی العلم فی بلاد المغول علی يد هذا الفارسی کانہ قد بنی فی ظلمة مدیة انہی یروی
عن والده عن السیاح فی الرضا فضل الله بن علی الحجة عن السیاح فی القصص اذی القضا
محمد بن محمد الحجة عن الشيخ الطوسی قاله **الطنطری** فی ابونصر محمد بن عبدلارنا
صاحب القصیدة الطنطریة المحمندیة باخی البال قد بلبلت بالبلبال بال مدح
بها نظام الدہ لا سرفین ذی السلاجقة توفی سنة ثمان مئة **الطیبی** حسن بن
محمد بن عبدلارنا الطیبی بکر الطاء و الباء الموحدة بعد اثنیة الف و ثمان مئة شیخ فاضل عالم
محدث معتز صاحب خلاصہ علم دہ و شرح بر کشافہ بر مشکوة و بر مصابح و غیر
کونید مرکز کثیر الخباوہ و اموال بسیار داشتہ و دخل تصرف کرد و از اهل علم کما
میتواند از شریعة مقدسہ تعظیم میکرد و پست از صبیح تا بظہر مشغول فی بوجد و از ظہر

تا عصر یحیی شاشغال داشت و دوا و اخر غیر کثرت و فاقش کج شمس ۳۲۳ ذیح
الظاهری ابوسلمان داود بن علی الشافعی الاصفہانی البغدادی تلمیذ اسحق بن
ذاہور است و فاقش بعد از دلاست و دیر شرا بیکر عیال طاهری بنزاز فضلا و ادبا
بوده **العاصمی** احمد بن محمد بن عاصم است کران و کلا و نایبہ مقدمه است حضرت
محمد بن الحسن طایر زمان علی التمدد لافان کرده **العلمری** الرافعی ابن میثم است کہ
گذشت **العبدی** سیدان مصعب شاعر هانت کرا حضرت شاق علی التمدد
روایت شدہ کہ فرمود ای معشر شیعة تعلیم کنید اولا و خوشی تن و از سر عید هانا و اوی
دین خدا است **العتابی** هو کلثوم بن عمرو بن ابوباشامی کاتب شاعر بلج متر
مطرب مقدم من شعر الدلائل العباسیہ و کان اصحاب الزهراء و یخص بام و کان مضوی
التمری تلمیذ و روایت حکمی عن الفضل قال روایت العتابی حاشا بن یک المأمون و قد سن
فلما اراد القيام قام المأمون فاخذ به و اعقد الشیخ علی المأمون فمالا به بهضه و یبدا
و یبدا حتی افکد فنهض فنجحت من ذلك و قلت لبعض الخوفا السوادب هذا الشیخ فنهض
هو قال هو العتابی **العرجی** عبدلله بن عمر بن عروکان من شعراء قرط و من شہر
بالقرنل عنہا کان یشتبہ بام محمد بن هشام بن اسماعیل المخزومی خال هشام بن عبد الملك و ان
لیقع انہ افکد ذلك مسیح حملس محمد ایاہ و ضری حتمات و من قوله فی جہرہ **راشدی**
و ای فضا عوا لہوم کہ یجرب و سدا شمر و عبدلله سدا لکنا و قد شمر عاتسنا انجری

حکایت عن الامام ع قال من بکاس بالبرهه یکنس کتباً وینسخها وینسخها فقلت انما
الکثیر فانما یصل الیه واما التقریر فلام یلک کیف انما یفر وکن حدیثاً لن فاردت
النسب فاعرف عن علی بن ابی طالب فاشهد مثلاً واکرم نفسه انی انما انت
وحققت لم تکره علی احد بعدک قال فقلت له والله ما یكون من الهوان شیء اکثر
تما بدلتها لعلی شیء اکر منها فقال بل والله ان من الهوان لشراً مما انما یفر
وما هو فقال الخلیفه الیک والی امثالک من الناس فانصرف عن اخری الناس
والمرجع اسم موضع بمکه العجید الشاعر اصله ازمر واستمع معاصره سلطانه
محمود وولد له او بوده عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه الاسفراینی
الحنفی الاشعری الا دیب المنطق لیل ملا جلی صاحب مصنفات کثیره استاذ جلی
تعلقات اولست بر شرح جلی ولفظ اکران واستامیر بالفتح مشرفه اما فی نقل
محمد وبقی وفاضل شریف علی کتبه الابی یقال له العصدک ایضاً
القاضی عبدالرحمن بن احمد بن عبدالغفار الفارسی الشافعی الاصولی حکم المذنب
الحق اظهرا دولت شاه خدابنده واز بیت علم وریاست بوده ودر شرا فضاوت
داشت ودر مذهب خود معتصب بوده واز مصنفات مشهوره او است شرح مختصر
ابن حاجه کتاب مواقف که شرح کرده از افتاز زبیر میر سید شریف احمد کاروان
رسید ووالی کرمان او را در قلعه حبس کرد ودر شش ذنوفات کرد واز کتاب

تالیف کرده عقائد العصدیه است که فضلا بان اعتنا کرد واندانج بکسر هر دو سکون
باء وجم ودر قدیم شهره بوده بفارس العطار فی طریق الدین محمد بن ابراهیم التتبا
همان خواجه کش واز رفعا عطار که نظم او است شفا بجش عاشقان حرمین
مقابل عدد سور کلام نوشت سفینه های عزیز و کتابهای کریم و شیخ
عطار را مصنفات مشهوره اثر تو حید و حقائق دینا است واز اشعار او است
ز مشرق تا مغرب کر امام است علی وال واما تمام است که گفته اینجهان و
سناش گذشت زان جهان و صف سناش چه در سر عطا خلاص او را
سرنان راه قده ابر خاص او است چنان در شهرناش با بامد که جنت نا
بحر توانا بامد چنان مطلق شد اند فقر و فاقه کرد و فقر و بدش سر طلاق
اگر عیش و عشرت مصور دوا وید قطره بود بحر احضر چه همیشه طافت مست و
ذهبت کشت مرده بود کسی کفش چرا کردی بر داشت زبان یکشاد چه
شمع وچین گفت لنقل الصخر من قلیل الخیار احب الی من من الرجال
بقول الناس فی الکسی غار فان العار فی ذل السؤال ودر این فی ذم التبا
باخر ودرش ودرین بود کشف شد بدلم مثالی چند که گفت ای مایه هوش
دارم الحق تو سوالی چند چیست این زندگانی دنیا گفت خواجه اسیر یاجنا
چند که گفتش چیست مال و ملک جهان گفت در سر و بانی چند

در قدت نیا

۲۰۰

گفتم اهل زمانه در چند هفت روز بنده جمیع خالی چند گفتم او را مثال بنا چیت
گفت نالی کشیده خالی چند گفتم چیت که خالی گفتم هفت روز عیش و غصه
سالی چند گفتم این نفس را می کرد گفتم چون یافت کوشمالی چند گفتم اهل
ستم چه طاعت نداشت گفتم کرد و سکه و مشغلی چند گفتم اری برای ایشان نیست
گفته داخوت نکالی چند گفتم چیت که خالی گفتم که در پند است حسن علی چند
گویند شیخ عطار صد و چهارده سال عمر کرد و در دست هر کار و وفات کرد و بقول در
مغول بقتل رسید برین در خارج نیشابور مشهور است العقیقه علی بن احمد الغلو
صاحب کتاب بحال معاصر شیخ صدوق است قال بن عبد الله فی احادیث العقیقه منابر
انتهی و الحق انه جلیل معتمد و صفه از رجال و ثوق است العکول علی بن جلیل
الکاتبی الشاعر کان ضریفاً مثل یثرب بر و کان عذبا لفظ قد استنفذ شعری مد
ابو لطف العجل و حمید بن عبد الحمید الطوسی حکم ان المأمون غضب علیه و ظلمه سل
لنا من قفله لقول فرجی لطف کل امری الارض من عرب بین اباد بری حضرة
مستعبر من مکرمه بکتیبا باور و مفتخره و یقال بل هر که از نزل متوار یا
ماند توفی است در بیع علاء الدوله التیمار و قد یقال له علاء الدین ایضا
هو الشيخ الفاروق الکلام احمد بن محمد بن احمد البانی که الصوفی المشهور صاحب قیام
الاعتقاد و سرال البانی ^{العلی} سکن اهل الخال کان من اکابر مشایخ الصوفیه معاصره ^{الشیخ}

علاء الدین
مناقب

میرزا علاء الدین کلستانه علامه

۲۰۱

عبد الوالی الکاشانی و بینهما مشاجرات عظيمة بل یفکر کل واحد منهما الآخر کویند علاء
الدین در ايام شبها بملازمة تاسعون خلی مشغول بود و پدرش ملک شرف الدین در
مرتبه وزارت بوده پس شیخ را جد بر گرفته و از خدمت تاسعون خان دست کشید بخانهقا
رفت و لباس فقر پوشید گویند در اواخر ايام خود میگفت که اینچیز را در آخر عمر معلوم شد
اگر در اول معلوم میکردم که ملازمت سلطان بود کار نکردم و هم در قبا اختیار نمی نمود
و پیش ملوک تمام مظلومان را ساختم و فاش شده قبرش در قریه صوفی آباد قرای
سمنان است علاء الدین علی بن مظفر الکندی اسکندانی الدمشقی العالم
الادیب الشاعر معروف بوزای صاحب تذکرة الکدیر در پنجاه مجلد در فنون عریه
از علمای سده هفصد است و گفته اند شیعه مذهب بوده علاء الدین کلستانه
سید اجل عالم زاهد مبرز از مجتهدین میرزا ابوتراب الحیدری شارح نهج البلاغه صاحب کتاب
الیقین است و ان کتاب شرح رساله حضرت صادق علیه السلام است که برای اصحاب خویش نوشت
و امر فرموده بمیل دست او و نظردان و عمل کردن باین اصحاب حضرت از رساله شریفه را دان
بودند و در مسجدی که در خانه داشتند گذاشته بودند و چون از نماز فارغ میشدند
ان نظر می نمودند و این کتاب میرزا علاء الدین شبیه است کجای عین الحیوة تصدیق
خواهرش علامه علی بن و فاش در بلیت و هفت شل نسله علق العلامه
شیخ اجل اعظم حامی بیضة الدین و صاحب آثار الفیض و نویسنده علاء الشیعه ابو منصور

اين الله علامه حلي

۲۰۲

اين الله جمال الدين حسن بن يوسف بن المظفر القمي قدس الله روحه جلالت شان و زینت
از استعداد کثر شود تصانیفش در علوم و ادب آنکه در نهایت تحقیق و تدقیق است بر تبریز سید
که حجتا کرم ناکر تقسیم شود و با نام عشر نبش از عهد الحیدر صیبه هر روز که کسی شود حجتا
جمع البحرین نوشتن که از بعض فضل نقل است که با فخر خط علامه با صد مجلد از مصنفاتش
بغير انسخه کتب غیرش دیده شده و شیخ ابو علی در منتهی المقال نقل کرده از کتاب ^{العلامة} و صفه
که بعضی از شرح تجرید گفته که از برای علامه قریب هزار تصنیفات است از زبان العلماء
نقل است که جناب اینه الله علامه از تمامی مردم از همدان تا قزوین و اسید حسن مجتهد در
رساله فحاش قدسیه حکایات کرده که علامه وصیت فرمود به جمع نماز روز و ده وعده و غیره
و آنکه حج بنیاد و بجای آوردند آنکه آنجا حج گذارده بودند چنانکه نقل کرده ابن بادر
شان ^{خط} علی که رحمة الله و کانت علامه در بیت ۲۸۴ شهر رمضان سنه ۱۱۸۴ حج و وفاتش
شبه ۱۱ محرم ۱۱۸۴ ذکر و در حوض حضرت امیر المؤمنین علیه السلام مدفون گشت و در غم
المقال و آیه الله ابن بوسنة الحسن بسط مظهر فیه الزمان و علامه ^{حلیل} الذکر
فدیه ولد و عمر و عمر عن ^{۷۷} ^{۲۴} یوفی القاصیدای بعضیهم فی الزمانا یکشف عن قیامه
فی الشاه الاخوه علی سائر العلماء و لا یسع المقام و لا یسب المرام تبایا احوال و دخل ایه
و العلامة لشیرازی بیاید و قطب الدین الشیرازی و العلامة
المجلی بیاید و المجلی علم الهدی هو سید علماء الامم و عیال و اولاده

سیدنا

سید مرتضی رضی الله عنه

۲۰۳

سیدنا الاجل ابو القاسم ذوالجهد بن علی بن الحسن بن موسی الموسوی الشیرازی قدس الله روحه
و الملقب من جهة المرتضی فی الزمان و القاضی العیال بعلم الهدی جمع من القضاة و المجمع احد
و حاشا الفضائل و المجلد و وفاته و اجمع علی فضل الحنفی المولف و اعرف بقدر کل
سالف کتب و قد اخذ من المجلد فی و الکتاب و توشی به و به و له تصانیف و
کالتفاق العز و الدرد و غیره الا نبی و الدیة و غیرها قال اینه الله العلامة و
استفادت کلامیه من زعفران رحمة الله الی فاننا هذ و هو سنه ثلث و تسعين و ستمائة
و هو و کرم و معلمهم قدس الله روحه و جواهره من اجله خبر انهمی قال شیخنا فی
المستدرک و قال الفاضل الشیخ صاحب السید المرتضی علی ما وجد بخط بعض اصحابه
ان مولد السید المذكور سنه و خلف بعد وفاته ثمانین الف مجلد من مقرونة و مصنفات
و محفوظات و من الاموال و الاملاک ما یحتاج اربعین الوصف و حشفت کتابا بقال الفاضل
و خلف من کل شیء ثمانین و عراحت و ثمانین سنه من اجل ذلك سمی بالثمانین و بلغ فی
العلم و غیره مرتبة عظیمه و قد نقابة الشراف و شرقا و غربا و اعادة الحاج و الحرین و النظر فی
المظالم و قضایا القضا و یبلغ علی ذلك ثلثین سنه انهمی و فی غمزة المقال و بسط
موسى الموسوی المرتضی ^{۳۵۵} انشد مولودا و غنلوا مضی ^{۳۴۴} و هو جلیل القدره الدار
و ذوالثمانین ذوالجهد بن و تقدم فی ابن فهد و فی التمهید لثانی مایة علی الله
عماد الدین الطبری کتبه و الطبر النعمانی کتبه ابن ابی عقیل

العزیز

ترجمہ عیاشی

۳۰۴

العربی علی بن محمد بن علی شیخ اصحابی ثقة و از اصحاب حضرت عسکری علیہ السلام
 است بوقت قمری است بنیاد و عمید **الرقی** و رضی الدین ابو منصور
 عبد الله بن حامد الحلی القوی الفقیه الفاضل الجامع الادب لکامل بزرگوار است
 فخار کان من الاحب الصلحاء النعبد من ابناء الکتاب المعروف وهو الذی
 برو الصحیفه الکامله الشجادیز عن السید الاجل بما اشرقت فیها الفائل حدیثا
 فی اولها ماتت عن خط **العمید** السید الاجل المحقق المدق عمید الدین عبد
 محمد بن علی بن الاعرج الحنفی الحلی والده اشرف شیخ سید الدین والد علامه حلی
 و عمید از مشایخ شیخ شهید است صاحب علیه الذی شرح حدیث بحال علامه و
 کثر الفوائد فی حل مشکلات القواعد و تبصره الطالبین فی شرح نهج المسترشدين است
 و لادق شیخه خا و فاقش **الاعرج** دند جازده اش را بنیفا اشرف حمل کردند و
 ابو محمد الدین محمد ابو القوارس عالم فاضل جلیل کاخه لفقیه ضیا الدین عبد الله
 محمد رحمهم الله تعالی **العیاشی** شیخ الاجل ابو النضر الصادق العجیز محمد بن
 محمد بن عیاش العزازی الکوفی التمری عالم فاضل ادیب محدث مفسر قد صدق
 از عبود انطا یفر جلیل القدر و کثیر الکتب و بصیر و ایت است و زیاده از و دیت
 تصنیف کرده که از جمله انهاست تفسیر عیاشی و در اول امر عین همامه بوده و انحا
 بسیار از ایشان استماع کرده در حدیث یافت و از علمای شیعه شد و اوها فتکر

سید
 السید العالم
 فی الدین علی بن
 الاعرج الحنفی
 شهر رمضان
 ۷۲۳
 سنه

عیاشی اتفاق السیاح

۳۰۵

تمام ترک بدیش را که سید هزارا شرفی بوده اتفاق بر علم وحدیث نموده و خاتمه
 مثل مسجد مملو بود از علماء وحدیث و قاری کتب الکی کتاب تصنیف میکرد و یکی
 مقابل می نمود و دیگری نسخ استنساخ می نمود و دیگری تعلیق می نوشت و از او و مجلس
 مجلسی در ایام و مجلسی بر آن خواص حضرت در حد و عصر شیخ کلین است فلان سید
 او شیخ کثی صاحب جلال معروف است و این دهم دفعه مرست و زاد کرده با سبب
 از اسمی که بلو و در حق او گفته قبل از من بنیقیم من فقها الشیعه الامامیه واحد
 و زمانه و غرقا عالم و لکن بنو اسحاق اسان شان من الشان **العینی** قاضی القضا
 بدالدین محمود بن احمد بن موسی الحنفی خوی لغوی صاحب شرح صحیح بخاری و شرح
 شواهد و طبقات الحنفیه و مختصر تاریخ ابن عساکر و غیره از برای او است کلماتی
 غریبه و غیر ما نوسه چنانچه از ملاحظه خطبه شرح شواهدش معلوم میشود و فا
عنه حضرت **الغزالی** ابو حامد محمد بن محمد بن محمد الطوسی الاشعری الشافعی
 معروف بحججه الاسلام صاحب اجبا العلوم و مصنف ادبک علماء در حق او اختلاف
 کرده اند بعضی او را شیعه میدانند و استلال کرده اند بعضی معروف در کتاب
 ستر العالمین او را در جمله اذکت بقل شد حتی سبط ابن الجوزی در تذکره ان ذکر نموده
 و جمله او را سنی بلکه بملاحظه مقاله او در حق بریندا و از عظمای معاندین دانند
 والله تعالی هو العالم بالسرائر و فاقش در ۱۱۴۳ سنه شریفه و در طابان کما و

الشیخ

و یونان از بلاد طوسند دین شد و در تاریخ و فاش گفته شده و نصیب حجتی که اسکند
از این مری پینج حاکم پینج و چار و وفات پانصد و پینج و در غزالی بتشدید
نای و بعضی تجفیف گفته اند **الغیاثی** شیخ جلیل ابو عبد الله الحسین
عبد الله بن ابراهیم وجه الشیعه و شیخ مشایخهم صاحب تصانیف نافع و رفیع و اما
و غیرها کان رحمه الله کثیر التماع غار قبا الرجال و وصفه غیر واحد من علماء العامة
بانه شیخ ترا فاضلی نغانه و ناهیک بر فضلا و مقبزه و فاش الشریک و این شیخ زکوا
والد شیخ جلیل احمد بن الحسین است که بقول جماعته از علما ابن الغیاثی صاحب
اوست که اقوال او در کتب علماء رجال خصوص در مقام جرح و تصحیف و او شایع
و گفته اند کم است ثقه که از شیخ او سالم بماند و گذشته که او در کتب غیاث
الدین بن طلاس سید اجل سید عبدالکریم بن طلاس است که گذشته را بر طلاس
غیاث الدین منصوری استاد البشر و عقل جاد عشر خاتم حکماء
و عوث علماء فرزند جلیل صمد الدین میر محمد بن ابراهیم حسینیه دشته است که از اجلا
سید علخان شهبازی است صاحب مدینه منصوبه در شیراز است گویند در بیست
سال که از ضبط علوم فارغ گردیده و در چهارده سالگی داعیه مناظره با علامه مدونی
در خود دیده در شش که در مقام سلطنت رکعت کفایت شاه طهماسب صفت بود بصد
عظمی سید و ملقب بصد صمدی و مالک کردید و فاش در شیراز و طلاس

الفارابی ابونصر محمد بن طرخان اثری حکیم الفلسفه مشهور و معلم ثانی اصلش
از فارابی است که از بلاد تورک است لکن سبغاد و مصر و شام سفر کرده و اخذ علم نموده
و سیف الدقه حمدانی را با وی عنایت تمام بوده و حکایت زندان او در مجلس سبغاد
بمقامات مختلفه که بعضی مضحک و بعضی میکه و بعضی موم بوده مشهور است و فاش
در حد و در ششم **الفارابی** ابوی علی الحسن بن احمد القسوسی نحوی فارس میلان
العلم و اکادیم المشهور المرجع الی تحقیقاته و توشیفی الکتاب الاکبر و الفواعل العزیز
صحب عضلا الدقه الدلی و علت منزه عنده و وصف له اکیاف و النجلی و المسائل
و هی مشقه علی ثلثه عشر از امرایها فی متمد مولانا امیر المؤمنین علیه السلام و کانت عظیم
احمد بن سبوره علی ظهرها خط مؤلفه ابو علی حکذا اقر علی ابوغالب احمد سبوره
و کتب الحسن احمد الفارابی بخطه و توشیفه در ششم ششم و فی التوین و قد بطلق
الفارابی علی التبع ابی اسحق ابراهیم بن علی الفارابی القسوسی صاحب کتاب شرح الجبر
و غیره و تلیذ ابی علی الفارابی الذکور **الفاضل** ابی الله العلامة الحلی و
الفاضلان العلامة و المحقق الحلبان و **الفاضل** ابی الحسن
ابطالیک قد تقدم فی الا و **الفاضل** التوفی کتبه و **الفاضل**
الحندی تاج القضاة و المحققین عالم فقه و فقه جمعی فی بیاض الدین محمد بن
الحسن محمد لا صفی و احید عصره و عجمه و ذره الذی فرغ من تحصیل العلوم

فاضل هندی و فضل

۳۰۸

معقوفا و معقوفا ولم یکن ثلث عشر سنة و شرع فی التصنیف لم یکن ثلث عشر سنة
مصفاً فی هاتین اکتفاً لانداد جملة کتاب کشف اللثام عن قواعد الاحکام است که
صاحب جواهر اعتقاد عظیمی بایوبوده و از جواهر جزئی بنیشت هرگاه که کشف
نزد او حاضر نبود و نایب میگرداند و از لد ماجدش تاج الرباب العمامة تاج الدین حسن
معروف بملک التاج الامولی حسنی که یکی از مشایخ علاقه مجلسی است و فایده یافت
باصفها ۲۰۰ مص ۱۳۷ غفلت و در ایام فتنه افغان و قهرش در غنچه فولاد است
لکن بقدر وقته نذر و در عزای است مشهور و در جنبه است قبر عالم فاضل حاجی
علامه محمد نایب پلجی بجای علی رضا نایب که شیخ فاضل اسلام نواز و از بعضی حکایات
نقل فرموده تاریخ و قلت حاجی علامه ۱۲۶۳ هجری است و بملاحظه من از او اهل
انزلی فاضل فاضلان تعبیر میکند **الفتال** شیخ شهید سعید عالم نبیل جلیل ابو
علی محمد بن الحسن علی بن احمد الحافظ الواعظ الفارسی التتبا ابو صاحب کتاب
الواعظین و کتاب التتویر فی التتغیر از مشایخ ابن شهر آشوب از علما مائة سادست
ابن داود کفره که ابو المحاسن عبدالرزاق دیکس نبیا بود و از شهید کرد و ابی میکند
از شیخ طوسی و از بزرگواران حسن علی از سید مرتضی **فخر الدین** و فخر الحقیقین
هو التتبع الاجل العالم وحید عصره و فزیله دهر ابو طالب محمد بن الحسن یوسف
مظهر الحق و جهر من وجوه هذه الطائفة جلیل القدر عظیم المنزلة رفیع الشأن کثیر العلم

جید

فخر الحقیقین سید علامه

۳۰۹

جید التصانیف کان والده العلامة بعظمه و یثنی علیه و یعتبه فتنانه کثیراً حجة الله ذکره فی
صله جلد من مصنفات الشریفة و امره فی وصیته التي ختمها القواعد بان تمام ما بقی قصا
من کتب بعد حلول الاجل و اصلاح ما وجد منها من الخلل قبل فی حققة فاراد و کتبها
فی السنة العاشرة من عمره و الشریف بر و عمر والده العلامة و بر و عمره شیخ التتبع مدنی
۱۷۷۱ و فی التتبع فخر الحقیقین مجل فاضل ذاع للارتحال بعد نازل
الفخر الرازی ابو عبد الله محمد بن عمر بن الحسن الطبری الاصل الرازی المولد
الاشعری الاصول الشافعی الفرع المعروف بالامام فخر الدین الملقب باب الخطیب
صاحب التتبع الکبیر الذي احدث به المذهب الصوفي و شهاب الدین الحوی قال الذهبي
فی مبررات الامثال الفخر بن الخطیب صاحب التصانیف اس الذکا و العقبات لكنه
عزى من الامثاله تشكيكات على مسائل من دفاثم الدين تورث الحجة نال الله
ان ثبت الامثال فلوننا و له كتاب التتبع المكنوم في مخاطبة النجوم و صحه مع فعله كتاب
نالميز انشاء الله انتهى و عنه ابن تيمية في المجيزة و هم الفرقة الضالة الها لذكره و قال
الشيخ عبد الوهاب الشعراني في ارشاد الطالبين و قد طلب الشيخ فخر الدین الرازي الطبري
الى الله تعالى فقال الشيخ فخر الدین الکبری لا تطبق مقارفة صنعك الذي هو علمك
فقال يا سيدك لا بد انشاء الله فادخل الشيخ الخلوة و سلمه جميع ما معه من المؤلفات
في الخلوة باعلى صوت لا يطوق اخرجه و قال ابن حجر العسقلاني في لسان المبران في تبيين

الروا

فخر الدین
الرازی

حکیم فرزوسی

۳۱۰

الفراء

الرازی مکان معجمه فی الاصول بقوله من انتم من العجائز فهو الفاء وکان بعامیاء بالالف
الشذیلة ویقتصر فی حلقها حتی قال بعض العارفين بوراثة نقلها فیه وقد ذکره
ابن حنیة فی ح و ذم و ذکره ابن شامة فحکى عنه اشارة بقر و کان ذی فائدة یوم عید
عشرت و سماء نقلت ذلك من العفا قلت وقد روی فی کتاب الترک المکرم الشیخ فی الدن
الملکی المونی ۷۸۸ و سماء انقضاء الباقی فی القصص الرازی **الفراء** و ذکره
یحیی بن زبادة الدبلی القوی القوی اعلم کوفین بوده در علم نحو و از خواص کسائی
ار بوده مأمون و از احترام میفود و او را مؤتب بشاران خود نموده بود و اثنی عشر
کوفی چون مرض بر او مستولی شده بود عقلش زایل شده بود و میگفت انصب انصب
رفعا فزعا و کاهی اطلاق میشد بقر و معاذ بن مسلم کوفی غری مدح از اصحاب
علمی که بعضی از اقراباها گفته اند **الفراء** و سی حکیم او القاسم حسن
محمد الطوسی شاعر معروف صاحب شاهنامه است که در اخبار اهل کیم است که شمس
بروشت هزار بیت و مدت سی سال که اعرش شمس را بشان را بنظم در آورده است شهید
قاضی ابو الفاء در مجالس ترجمه او را نگاشته و این اشعار را زوی نقل کرده که مخالفان و که
در مقام قبح او بودند دلیل رفض او نزد سلطان محمود غزنوی آوردند و بگفتا پیغمبر
راه بخو دل زبیر که اهلین اب شمس چه گفت ان خط و ندر بل روی خداوند
امر و خد و ندای که من شهر علمم در است درست این سخن قول پیغمبر است

کواهی

اشعاع حکیم فرزوسی

۳۱۱

کواهی دهم کابن سخن را ز او است تو کوفی و دو کوشه را و از او است منم بنده
اهل بیت بنی سنان خاکیا یحیی که چشم داری بدیکر سرای بنزد
نحو و سی که بجای که کرت زین بداید کناه من است چنین است و این بسم و راه
من است بدن زادم و هم بدن بکنم چنان دان که خاک و چیدر آباد بکون
مرگ کار نیست جز این در راهی گفتار نیست بنوی علی بخیر و هر دو بود
و فلان دیکر انهم نفون دلت که به خطا مایل ترا نمون اند بجهت خود است و فکر
که در دلش بغض علم است از او خوار تو در جهان زار گیت نباشد مگر به بدش
که بزبان باقی بسوزد نقش و فک فرمودی در شهر و سنان عذر و ادب عام بوده
و ابو مرمر قلاد با خواج طوس عمو مادر و زلف غارت او بامر عید الله خان و زلف خصوصا
شخص و معتبر است و جم و و انام خصوصا شیعة امامیه زیارت و بجای مباد و ندر تنوی
و نقل شده که بعضی از مشایخ فرزوسی را پس از مرگ در خواب دیده که در دروس و در
عالیه است از او پرسید که این درجه را بچه یافتی گفت بیک بیت که در توحید گفتم
بجهان را بلفظ و بپسته تو ندانم چهره چه هست تو **الفراء**
ابو فراس هم از غالب یکی از معریفین شعراء است که گفته اند از اسلام مثل فرزدق
و جریر و اخطل شعری نبوده و روشن کند که اگر شعر فرزدق نبود ثلث لغت عرب نش
بود و از اشعار او است قصیده صبیحة او در مدح حضرت علی بن الحسین علیه السلام

هذه

نسخه

از شاگردان ائمه الله علامه است قواعد الخط خود نوشته و علامه در پیشان اجاره
برای او نوشته و قطعه کور شیخ شهید جازه داده و شیخ شهید رجازه ابن خان فرمود
که من حاضر شدم بخدمت قطب الدین و ذکر بوی می در دمشق ^{بدر} در شیخ و استفاده
کردم از انقاس او و اجاره داده ام را بجمع مصفا قش در معقول و مقول کرده وایت کیم
انها را انا و اجمع مرقبات و اولیذ خاص شیخ امام عمال الدین بوده و نیز از شیخ ^{شهید}
ده نقل شده که فرموده اتفاق افتاد اجتماع من با او در دمشق در احوالات شصت و سه ^ع
چون دیدم او را که در بنای استیجایان و اجاره داده ام را بجمع آنچه جایز است از روایت
ان چس فسات کردم در دوازدهم ذی القعدة همان سال بدمشق و مد فون شد بصفا
چون نقل شد بموضع دیگر و نماز کرده شد و او در قضا فاعله حاضر شد بیعت نماز
بیشتر از معتبرین دمشق و او امامی مذهب بود بدمشق و در بی نصیح می کرد خودش
بهمین و من شنیدم از او و انقطاع او باهل بدت علم اعمی معقول بود **قطب الدین**
الشریفة الشیخ الأمام العالم المتبحر النقاد الفقیه الحنفی المحدث الحق سید هبة الله
ابن الحسن الزاوی که صاحب مؤلفات نافعه و شایسته وایت میکند از ابن الدین طبری
و ابو القاسم طبری و سید رضی و دیگر و سیدنا شیخ الدین ابوالبرکات مشهک و ابن الشجر
و امک و الدخا و اصفیاء الدین طوسی و شیخ عبدالرحیم بغلامه معروف و ابان اخوة بنو
ابن شجر و وایت میکند از فاضله حلبیه سیده فخریه سید رضی و عیسی سید فی

قطب شیرازی و کندی

وذكر ان الله عليهم ودين بعد قطب اوثق دلائل واثبات على اربعة اند وشرح مقتضى الدلائل
نصير شرح کرده بآنکه ابو الفضل محمد بن قطب را و تنگ دعا و الدین علی بن ابراهیم و قطب و شاعر
میباشند و او یکی از مشایخ ائمه اهل تشویب است فافشیه است مثل شرح چنانکه علامه
مجلسی در بحار و از خط شیخ شهاب نقل کرده و در شرح و بدله طبعیه رقم در صحیح و طهر حضرت
فاطمه زهرا عامه مردم و محل زند و راست **قطب الدین الشیرازی**
محمود بن معین مصطلح الکاز و فی الفارسی الشافعی فاضل فهامه لقب علامه تلمذ
خواجده نصیر طوسی است شرح کرده قسم ستم مفتاح و مختصر حایر و کلیات ابن سینا
گویند هشتاد و نه خود را بجماعت گذاشتی و تکیه تصنیف و تالیف کتابه میفرموده باشد
بیدار و روزها را در روز داشتی گویند و در بعضی از شعبه و دست را و سوال فضیلت او
المؤمنین علیه السلام را و او بکر نمودند و در جواب گفت **خير الزورى بعدا لثمن من**
بينه وبينى من في دجى ليل التى أضوء أطدى في ريشه و فافشیه
۷۱۰ فی قبرش نزدیک قبر بضای است **قطب الدین الکوشکدار**
محمد معروف بقطب الحیات است که صاحب کتاب معروفه و اشعار عالم متکلم حکیم بلا
جلال دوائی است که وفاتش بعد از سنه تفسر است **قطب الدین الکیمی**
شیخ فقیه فاضل ماهر و ادیب شاعر و مجرب زائر ابو الحسن محمد بن الحسین بن الحسن البهبهقی
التبائی صاحب شرح نهج البلاغه و اصباح در فقه و الدرد و دافق علم النحو

در فارس نام است که قوشچی بانند زده منظور نظر میرزا الغریب بن شاه رخ بن ابراهیم بود
 کوکان بود که او از آن کتاب میفرمود و از خط عجمت کلمی در شکارگاه قوش خا
 بدست می میلد و این سبب ظرافت او را بآلاء علی قوشچی مشهور ساختند **لقونوی**
 فی الاغلب یطلق علی الشیخ صد الدین الهی العاصم للشیخ الطوسی منسوب الی بلدة قوشیه
 بن الشام و قسطنطینة کذا فی ریاض العلماء و الظاهر انه غرض صد الدین محمد بن محمد بن القوش
 المثنوی ۷۳ شرح صاحب العنکوب و الذی شرح اسماء الله الحسنى بلک اهل الذوق
 و الاشارة **کاتب علی** العالم المتبحر مصطفی بن عبد الله الشیخ بخاری
 خلیفه ابوه من رجال الجند و لما اخرج استخدا کاتبی نظارة الجیش بالکانطول و نقل
 الی بغداد و ارتقى المناصب حتى صار من رؤسا الکتاب کان عالما ادبیا و له جملة عالیة
 فی التألیف و مؤلفات شهیرة کشف الظنون عن اسامی الکتاب الفنون قبل ان یمیر
 ۱۴۰۰ اسم کتاب توفی ۵۸۰ غرغ **الکاتبی** نجم الدین علی بن عرشافی قوشچی
 اعلم عصر خویش بوده بمنطق هندسه و آلات رصد از برای او است مصنفه که
 از جمله اینها است شمسیه که شرح کرده انرا قسطنطین و قنارانی و اوانشاکردی و اجنابا
 خواجہ نصیر الدین است و تلذکره بواجب ان الله علامه محلی نور الله مرقده و
 در اجازة بنی هر دو وصف کاتبی فرموده کان من فضلاء العصر اعلمهم بالمنطق
 وله تصانیف کثیرة قرأت علیه شرح الکشف الا فاشد و له خلق حسن من اطل

کتاب الظنون

کتاب التلذکره

جمله و کان من افضل علماء الشافعية و اذنا بالحکمة انتهى توفی ۷۵۰ غرغ بن سبعت
 سقاء و اما ما ذکره الجلی فی کشف الظنون فی باب الشیخ ذیل شمس تاریخ و وفاته ۴۹۳
 ثالثه شعبان و اربعه فاشتباه منه **الکاشفی** عالم فاضل مولی حسین بن
 علی الیهی هقی السبزواری و اعظم جامع علوم دینیة و فقهیة محدث معتبر خیر شوهر خج
 ملا عبد الرحمن جامی است و او را مصنفات است از جمله تواهر التفسیر مختصر
 الخواهر و انوار السهمی و اخلاق محب و روضه التمهید و غیر ذلک و از او قصید
 نقل شده در مناقب حضرت امیر المؤمنین علیه السلام که این در بیتان است که
 ذوقی سؤال خلیل خلد بخوان و از لایزال عهد جوانش بکن ادا می کرد ترا
 عیان که اقامت نه لا بق است از اگر بوده بیشتر عمر در خطای و این قصید میکند
 تشیع و از آنرا که استدلال بر این بر این شرط عصمت در اقام از کلام مشهوره
 شعبه است و فاقش در ره راه در حد و دست اشراف **الکافی** محمد الدین ابو
 عبد الله محمد بن سلیمان بن سعد المروزی الخفیه است اجلال الدین سیوطی فاقش
 ۷۸۰ ضعف **کافی الکمال** صاحب بن عبنا است که گذشت در صاحب
الکرالیسی ابو علی الحسن بن علی بن بزید الحلی قال ابن المذنب انه کان
 من الحجرة و عارفا بالحديث و الفقه و له من الکتاب کمال الدین فی الحدیث کتاب الکامات
 و غیره و علی علیه السلام من علان و فقه و اسم محمد بن علی ابن صاحب و شمس

کتاب التلذکره

کتاب عزیر الحیدر و تصحیح الآثار بقره کبر الکرچی شیخ اجل اندام ابو الفتح
محمد بن علی بن عثمان عالم فاضل متکلم فقیه محدث ثقة جلیل القدر شیخ مشایخ طائفة
و تلمذ شیخ مفید است دبای شده که شیخ شهید است از او علامه تعبیر فرموده با آنکه از
آیه الله علامه علی علامه تعبیر می نماید و فاضل تعبیر می نماید و این بزرگوار را مصنف
دبای است از جمله کثر القوائد و کتاب تعجب است که طبع رسیده و نخواست منتظر
و دیگر کتاب معد الجواهر است که احقر از ابی فاری بر حرمه نموده ام و بطبع رسیده است
روایت می کند از واقای عبد الغزیز بن ابی کامل و فاقش شمس عظمی الکرچی
بیاید در الکتاب الکرخی ابو محفوظ معروف معروف است که حیث و عرفان
در حق وی عقیده فراوان و از ادبی بی پایان و از استجاب الدعوة و از موالبان
حضرت ثامن الائمه دانند و از برای او خصوص برای سرا و کراماتی نقل کنند
و جمله سلسله خود را با و رسانند و فاقش است و در قریه ریفنداد است
قال ابن الندیم فی الغرر فی ذکر ارجاء الشیاح و الزهاد و العباد المنصور و قرآن خط
ابو محمد جعفر الخلدی و کان بدینسان رؤسا المنصور و ورعاً زاهداً و معصیاً بقول
ما قرآن بخط اخذ عن ابي القاسم المجتهد بن محمد و قال له اخذ عن ابي الحسن البصری الملقب
القطعی و قال اخذ البصری عن معروف الکرخی و اخذ معروف الکرخی عن فخر الدین و اخذ
الفرق عن الحسن البصری و اخذ الحسن عن ابي مالك و لقی الحسن سبعین من التبا

مرف
کرخی

انتهی و الکرخی اسم محل ببغداد و الیه انساب ابی الحسن عبد الله بن الحسن الکرخی الفقیه
العلی بن عثمان الیه و یؤخذ عنه توفی سنة ثمان و ثمانین و بیاید بعنوان المحقق
الکرخی الکرخانی شمس الدین محمد بن یوسف بن علی کرخانی ببغداد عالم فاضل
مفسر حدیث ادیب صاحب شرح صحیح بخاری شرح مواقف شرح مختصر خارج و فاقش
۷۱۸ ذکره ذوق الکسائی ابو الحسن عقیق بن حمزه الکرخی ببغداد المقرئ النحوی القوی
یکی از قرأه سبعه و مؤید بحمد امین پسر و بن رشید بوده در شش نقطه رشید
بطوس سفر کرکسائی و محمد بن حسن شیخ فقیه حنفی هر و هزار وی بودند در یک
روز هر دو در کربلا بودند هر دو گفتند فاقش الفقه و العزیز بالقری و در فهرست ابن
الندیم است که کسائی وفات کرد در شش نقطه در دینو بر یکی از قرأه وی قال العلامة
الطباطبائی عجل الله وده فی ترجمه الکسائی انه اخذ الفکر من حمزه بن حبيب بن ابی
و جبالیه و هو ملقب بکساء فقال حمزه من یقر فقیل الکسائی فقیه علم له و قیل
بل هو حمزه کساء فنبأ ابنه و قال ابن الندیم ان قرأه علی عبد الرحمن بن ابی لیلی
و حمزه بن حبيب فاما خلف فیه الکسائی حمزه فیه یقر فی ترجمه ابن ابی لیلی و کان ابن ابی لیلی
یقر بحرف علی علیه السلام و کان الکسائی من قرأه مدینه السلام و کان لا یقر فی الناس
بقول حمزه ثم اخذ لنفسه قرأه فاقش فیها الناس فی خلافتهم و قال ابی فخر
خطه فی التبیان قال اشرفه رشید علی کسائی و هو لا یراه فقام الکسائی لیلین فله

الاسلام و مرجع المذهب غیر الانام فقہ الاسلام صاحب کتاب کافی و شریعی که ملاذ
و مرجع فقهاء و محدثین و در شوق چشم شهداست این اثر این بزرگوار را جملة مذهب
انامیه در اسما و تالشمه بعد از آنکه حضرت ثامن الائمه علیه السلام را جملة ما تالشمه
شمرده در کتابت شاکله که سال شافری بموافقت عید کبری بود در بغداد وفات فرمود
و فعلا فی شریفش در بغداد در بک جسر مشهور و معروف ز بارگاه است
الکندی تقدم ذکره فی ابی معشر **ماجلو** فی لقب عالم فقیه شریف جلیل
محمد بن ابی القاسم قتی است که صهر محمد بن ابی عبد الله بن علی بن محمد بن علی بن محمد بن علی
بر قاست و نیز ماجلو فی لقب سبط محمد بن علی بن محمد بن ابی القاسم است ماجلو
شاید مرکب باشد از ماجلو و بر و ماجلو وضعی است بیاب مکر معظمه که هر چه بکلمه
می شود در اینجا جمع می شود و بکلمه اعراض می شود است مثل دونک و چونان بزرگوار
از بزرگان قیام و عالم و فقیه و عارف و باریک شعر و جامع کالات و نقد و بده محمد که این
الله علامه در حق او فرموده سیلانی از اصحابنا القیام لهذا او را ماجلو می کنند و با
از اشباع کرم حاصل شده چنانکه کتاب نولود الحکماء ذی الشیبه می کنند و شیب نام
مرکب بود در قمر که در بر داشت صاحب خانها هر دو غنی که از او میخواستند از همان بهر میل
این کتاب را بان بهر تشبیه کرده اند و بدینش ابوالقاسم را بنده می کنند و بنده را بجا
است که اعتماد اجماع می نماید و نگاه می کند که انبیه و شد والله العالی

الماورانی ابو عثمان یحیی بن محمد بن حبیب البصری الامام فی القوی القوی سید
اهل العلم بالقوی العربیه و الثغر البصرة و مقصد مشهوره کان من علماء الامام امیر
ومن عظام السجیل بن میثم و اخذ عن ابی عبد الله و اصحابه و ابی یزید و غیرهم توفی
فی حدود سنة ریح و فی شهر ستاین التیم و کان ابو محمد بن حبیب نحو ثانی و اوله مع
ابو سواد القوی خیر قد کراهه و انحصر الوفاق المذنب من البصرة لیسب شعر غت فی
جانبه و هو را ظلم ان مصابکم جلاد اهک السلام حق ظلم و ما وصل الی
سهر دای و دخل علی الوفاق و اعرب الی بیت علی الصوائف فی ذلك رای الوفاق فوصلته
الاف و هم علی احمد بن داود و رده الی البصرة **المالقی** ابو بکر احمد بن عبد الله
الحسنی نصد المعروف بمحمد قالوا فی البصرة کان نحو فقیها حافظا محدثا ادبیا کاتبا
شاعرا و رعا یرجع العبیه کثیر البکاء معرض عن الدنيا لا یفوه بما یعلق بها و لا یفحک
الا منبیا نادا ثم یعقب بالبکاء و الاستغناء مقصدا فی طعمه و یبسر فات بمصر
خبر **المالقی** منسوب الی مالقیه فی بلادهم و الفاف مدینه بالاندلس **المالوری**
افضی القضا ابو الحسن علی بن محمد البصری البغدادی از فقهاء شافریه صاحب کتاب الدین
و الدنیا و الحاد و تفسیر قرآن و غیره از او حامل سفر اثنی اخذ علم کرده و خطیب بغداد
از او اخذ کرده و فاشق شمس بن و ملون شد یبعدا و مدعیه بلر جوب و المالوری
نسبه الی بیع ما و رد **المالوری** ابو القاسم محمد بن یزید البصری القوی القوی الادیب

ترجمہ متنبی

۲۲۰

کائنات فیضاً مفوضاً صاحبِ نادر و ظرافت اخذ علی المازنی و ابی حامی التیمی و کان
 یبصر بین ثعلب من المناقره فیاضاً بیدها الامثال لکمال المقصود مع القرآن و
 طبقاً الخفاء البصیرین و غیرها توفی بعد دس سالہ در صبر خان ابو بکر محمد بن علی
 اسمعیل العسکری النحوی تلمیذ مبرور و حاج و استاد فارسی و سہرانی و فاضل و شاعر
 المتنبی ابو الطیب محمد بن الحسن الخفایہ الکوفی شاعر معروف و نایب دیوان و زباده
 بچل شرح نقل شد کہ اشعار و شرح خطیب تبریزی است از حافظہ او نقل شد کہ مطلب
 سی و دو دایک نظر حفظ میفود و هر تقریر که از او میسر میدند شاهدان از کلام عرب
 بنظم یا نثر بدین مرتبه ذکر میکردند و فاضل و شاعر محمد بن علی المصطفی بن فضل
 القیصری القسری النحوی صاحب التفسیر التیمی و شرح بسم الله الرحمن الرحیم فی
 مجلد کبر و من شعره ما هذه الالف التي قد ردتتم فذعوم الخوان بالخوان
 توفی ۷۹۰ شہ تعطیل الدین الحلی سید اجل علی بن الحسن بن ابراهیم بن علی بن
 جعفر بن محمد بن علی بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن امام جعفر الصادق
 فاضل جلیل القدر از مشایخ عظام است المجد و سید ابو الفضل احمد بن ابی بکر
 الخازن النحوی الادیب صاحب شرح مفصل و غیره و فاضل و شاعر خلد المجد
 سید عبد الدین محمد الحلی فی ناضل مویج صاحب سنہ المجالس معاصره شیخنا البهائی
 است المجلسی اذا اطلق او قبله الثاني فهو شیخنا الاجل العالم الزمانی محمد باقر

علامہ مجلسی

۲۳۱

محمد باقر الاصفهانی مرقع اندک فی الدین و محیی شریعت سید المرسلین الامیر المومنین
 جامع کتاب بحار الانوار و حلاله شادش زباده از انست که در کمر شود و هیچ اواز مذهب
 بجای رسید که عبد العزیز هملوی کشنده اگر میخواست بدین شهر را بدین مجلسی هر
 در محل خود اهدا و دوزخ را که در فوان از او شده و بداند که کسانیکه تلمذ بر مجلسی کرده اند یا
 از اخبار و روایت کرده اند بفرمان ایشان امر را عبد الله هزار نفر بدین مجلسی بخواند
 فرمود که زبانه را از هزار نفر بدین و بداند که هر چند آیات مصنفات این بزرگوار زباده
 از دو کمر و دو صد و ده هزار بیت است چون تقسیم شود بر اہل علم و شریعتش کہ هفتاد و
 سه سال بوده نصیب هر روز زباده از پنجاه و سه بیت خواهد بود و رفع میرند از
 مؤلفات و عربی و عجم و عالم و عارف و فاضل و زبانه اطفال از علامہ بحر العلوم قدس
 الله روحه و حقول استکبار و وسع صدور که تمام مصنفاتش در دیوان علامہ مجلسی
 درج شود و در عرض آن در دیوان علم او نوشته شود و یک کتاب از کتابها فارسی و عربی
 کہ ترجمہ متون را اخبار است بدادت با سعادتش در سنہ ۱۲۷۰ بودہ کہ مطابقت با حد
 جامع کتاب بحار الانوار و زبانه فرمود در شب بیست و هفتم ماه رمضان سنہ
 و در تاریخ وفاتش کلمات بی نظیر و نقل کفایت کند اگر از همه بهتر این شعر است
 کہ مقتضی است روز و ماه و سال وفات زانو شد و شاعر ۷۰ ماه رمضان چہ
 بیست و هفتش کم شد تاریخ وفات باقر اعلم شد زبانه اگر شاعر ضنا بحجاب

حافظ متنبی

مصنف مجلسی

تاریخ مجلسی

ملا محمد تقی مجلسی

۲۳۲

عده هزار و صد و سی و هفت است چون بیست و هفتش کم شود هزار و صد و
 ده میشود که تاریخ وفات است قمری و قمری در اصفیاء جامع عتیق در بقعه والای
 واقع است و در هزار و هشتاد و پنج است و عمده و است استیجاب دعا در سر قبر آن بزرگوار
 و در رجوع او مدفونند جماعتی دیگر از علماء و صلحاء مانند عالم ربانی ملا محمد صالح فارسی
 و جناب آقا هادی بن ملا محمد صالح و ملا محمد هندی و میرزا محمد تقی الماسی و ملا
 محمد علی استرآبادی رضوان الله علیهم اجمعین و **المجلسی الاول** هو المولود
 الاجل الاجل الافضل الامجد الاعبد جامع الفنون العقلیة و النقلیة و احوا الفضائل الطبیة
 و العلمیة محمد تقی بن المقصود علی الدلالة المجلسی صاحب ثلاثی المعتبرین نقل کرده که
 ملا محمد تقی تلمیذ ملا عبد الله شوشتری شیخ بهاء الدین بوده و در علم فقه و تفسیر و حدیث
 و رجال فائز اهل دهر و در زهد و تقوی و عبادت و ورع و ترک دنیا نالی تلواست او شیخ
 ملا عبد الله بوده و پیوسته در ایام حیات خود مشغول بر پا داشت و مجاهدات و جهاد
 اخلاق و عبادات و ترویج احادیث و سعی در خواص مؤمنین و هدایت غفلان بود
 و بمن هفتاد احادیث اهل بیت علیهم السلام انتشار یافت و سوره هدایتش جمع بسیار
 هدایت یافتند انانی و از مصنف او است شرح فقیر عریض و فارسی شرح صحیفه و
 حواشی بر اصول کافی و غیرها و فائز بن شصت و هفت در شان در تاریخ و
 او گفته شده که از شرح او فائد و بیرون پاکست فضل بر و عکس آن تاریخ و وفات

شیخنا

مجلسی شایع و محمد فیض

۲۳۳

شیخنا البهائی است شیخنا در خانه مستد که فرموده که مجلسی تحمل بر ملا مقبول
 پدر ملا محمد تقی مجلسی است که در اواخر خود را بد میفرموده بعد از ایشان لقب این
 سلسله سید کشته **محب الدین الطبری** احمد بن عبد الله صاحب کتاب
 صفیة النبی هم علی اختلاف طبعها و فائز شیخ محمد مجلسی شایع
 صاحب غریب معروفه که در جمیع کتابها و مجالس ما تم ابو عبد الله الحسین علیه السلام
 در دو دیوانه نصب شده و کویا که از حزن و اندوه آن اشعار نگاشته شده با از خاک و کلا
 سر شده بهر جهت این اشعار مثل صبیح حضرت ابو عبد الله علیه السلام و صبحی صبحی
 نمیشود و این کشف میکند از عظمت و بزرگی مرتبت و کثرت معرفت محمدت کبیر و ادب
 از مصنف او نقل شده مانند صبا به شبایه و جلاله و غیره و آن سال وفاتش نولام
 لکن او را در عصر شاه طهماسب متوجه و محاصر محقق کر که ذکر نموده اند قبرش در کاشان
 است **المجلسی الکاشانی** شیخ اجل عالم فاضل و آه ارباب علم و ادب و عارف حکیم
 متاخر محدث مسلک محقق مدتی محمد بن المرتضی امرا و در فضل و فهم و طول باع و کثرت
 اطلاع بر فروع و اصول و احاطه بر سبب معقول و منقول و کثرت تألیف تصنیف و
 جود تعریف و تصنیف شهر از اشتهار ذکر شود و فائز بن شصت و هشتاد و چهار در
 غصا قبرش در کاشان معروف است **المحقق** قد تبعه عنده بالمحقق الحلی
 الشیخ الاجل الاعظم شیخ الفقه ابی جواد واحد هذه القره و ای واحد ابو القاسم

بیم

محقق حلی و قاضی نسیانی

۲۳۶

بسم الله الرحمن الرحیم بحسب حال انجمن در علم و فضل و فقر و جلاله تحقیق و
 تدقیق و فصاحت و شمر و ادب انشاء و جمیع علوم و فضایل و محاسن اشهر از انستکه
 ذکر شود از برای این بزرگوار مصنف نافع و وفات یافته است مثل کتاب شریع
 الاسلام و کتاب نافع و معتبر این کتب مرجع فقهاء و ملاذ علمایست و فائز و فاضل
 حق و قشر بنفش در حله ملاقات مردم است و پدرش شیخ حسن از فضلا عظیم الشان
 و جدش محمد بن حسن بن سعید از محققین علمای و اکابر فضلاء عصر خویش بود
المحقق الحلی و النسیانی است الحکماء و المنکلبین مرقا لفقهاء و المتحدین
 محط رحال فاضل الزمان و جلیل عظیم الشان المولی الاجل حسین بن محمد صاحب
 شرح دروس و غیره روایت میکند از مولی محمد تقی مجلسی در روایتی است که انجمن
 قبل از بلوغ بجهت تحصیل علم و حکمت و معارف هجرت باصفی اکرم و منزل کرد و در مدینه
 حواجه ملک جنب مسجد شیخ لطف الله واقع در عهد شاه و مشغول تحصیل گردید
 تا بمیرت رسید که اساتذ الکلیه التکلیف کردید و نقل شده که در اوائل سن خود که در
 مدرسه بود یک زمستان سرد و او گشت که قادر بر تحصیل آتش نبود بخاف کهنه
 داشت آن را بر خود می پیچید و در دود بجز خود میکرد دید تا بسبب حرکت گرم شود و
 لکن بعد از رسیدن به تبرکال و علم بقای رسید که شایمان مشفق جلاله غایت سلسله
 دو خود را که چشم روزگار مثل این اندیده برای غیر تقوا و از او معدوم خواست که

فانک

محقق حلی و نسیانی

۲۳۵

لا ین شایع است میلاست که عفو فرموده و قبول فرمائید و فائز در اصفهان اخ
 سال هزار و دویست و نود واقع شد و نفع نواله از نیک مقبره بابا کن الدین مد فون شد
 شاه سلیمان قمر عالی و مرزا و بنا کرد مرد و زیارت او از حامیهایند و شیخ مرحوم
 در خاتمه مستدل سال وفات داشت که نوشته و فرموده که علم حکمت را از محقق بنی
 میر ابو القاسم فندرسکه اخذ کرد و فقیر کو بد که میفرستد که قبرش و نفع نواله اصفهان
 مرزا است مشهور و تاریخ فوش که بر لوح قبرش است سنه هزار و پنجاه است و
 بدانکه در بقعه محقق خوشنود غرا و دود مجل جلیش جمعی دیگر از علمای و فضلا مدفونند
 از جمله جناب عالم فاضل حاج ملا حسینعلی قوچه گانی است که وفاتش در سنه ثانی و ثانی
المحقق السبزواری شیخ عالم فاضل محقق مدقق حکیم منکلفیه عجل جلیل
 محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری اصفهانی صاحب خیر المشافیه شرح الارشاد و کفایه و
 مفاتیح النجاح و غیره است از شاگردان شیخ بهائی است و از بزرگان تلامذه او است
 شهر خواهرش محقق خوند و اصفهان ساکن بود و امام جمعه و جماعت و شیخ الاسلام
 و مدرس مدرسه مولی عبدالله شوشنی بوده و از اساتذ او است بر در عالم من چه
 مانند بهابیه بانی بردار و بکند از نیا به از مشرق جان بر تو نایب نور تا از
 بی تن همی روی چون سایه بر وفاتش منتهی غص و قشرش در مشهد مقدس در
 مدرسه میرزا جعفر است در تاریخ فوت او گفته شده در شهر شریعتی و اوقات از این اجتماع

و کاتب

فانک

ای مشی و ابهر از سر طیلان در کوه محمد یحیی طناب شد
حجی السنن حسین بن سعید است که شد در بعضی المذابی شیخ
 متفرخ مطلق و اهل ابو الحسن بن محمد البصری المذابی صاحب تصانیف کثیره است که از علم
 کان خطب النبی صلی الله علیه و آله و کاتب خطب امیر المؤمنین علیه السلام و کتاب من قتل امیر المومنین
 و کاتب الفاعل است ابن ابی الحدید در شرح نهج از او نقل میکند همچنانکه شیخ مفید
 در زاد و احوال و نقل میفاید و فاقش بن نوید سألک در بغداد و سألک که **المزنی**
 الحسن بن قاسم المصری فقیه نحوی معروف بابن اقسام صاحب شرح مفصل و شرح
 نهج و شرح الفقه است و فاقش عید فطر **محمد موطأ المرتضی** که شد بعنوان
 علم الهدی **المزنی** ابو عبد الله محمد بن عمران بن موسی آخر اشار او به صفای التبحر
 و اسع المعرفه بالروایات کثیر التمعن و توفیه شمس و کتب کثیره مذکور است اما بنانی
 فخر است ابن اندیم **المزنی** ابو علی احمد بن محمد بن الحسن الاصبغی المعروف بالکافی
 المزنی فاضل کامل ادب عاشر شاعر محمد بن شهر آشوب و از اشعار ای اهل بیت
 شمره تلذ کرده بر ابو علی فارسی و شرح کرده حماسه مقامات حیرت و مفضل شاعر
 و فاقش **المزنی** کا **المزنی** ابو علی احمد بن محمد بن الحسن الاصبغی المعروف بالکافی
 بصری و کان من فاضل اصحاب النبی صلی الله علیه و آله و کاتب خطب امیر المؤمنین علیه السلام
 مولانا امیر المؤمنین علیه السلام و کان جاهل فی صفتی و یصح لرجل شایع ازاه الله تعالی

و قال هاشم قال شد و لا و حمل علیه الحرس المزدی فطعن و سقط و قد اذنت بطن فلما
 وقع رای عبد الله بن عمر بن قنبره الی جانبی حتی دنا منی فصرخ و قلت له حتی تبذل
 انیابک فمات هاشم و هو علی صلی الله علیه و آله و ما قتل هاشم بنی التماس علیه خفا
 شد و لا و اصیب بعد عتقا من اسلم من القرام فخر به علی علیه السلام هم قتل جواد فقال
 جوی الله خیر اعصبة انبیاء صلی الله علیه و آله و ما قتل هاشم بنی التماس علیه خفا
 استعمل بن یحیی الشافعی الفقه النحوی صاحب کتاب المختصر فی فروع الشافعی و هو اول
 من صنف فی مذهب الشافعی توفی بمصر و سألک در بغداد و سألک که **المزنی**
 استعمل بن ابراهیم المزنی من مزیة قبله من قبائل البکر اخذ عن الشافعی و لم یکن فی اصحاب
 الشافعی فقدر من المزنی و لا اصح من البویطی اسمی و یوسف بن یحیی **المزنی** شیخ فاضل
 فقیه و لا کاد باه و عیان الفضلاء و رضی الله عن ابن الحسن بن جمال الدین احمد بن یحیی
 الحلی قدس الله روحه و روایت میکند از ابنه الله علامه و ابن و او و از پدرش و روایت
 میکند از شیخ شمس محمد بن الله و فاقش عز و بعرفه ۵۷۰ و توفیه و در بعضی شرف
 و عز یک مدو است بر خطه از بطون بنی اسد که معروفند و از فلام شعبه بوده اند
المستغفری ابو العباس جعفر بن محمد بن ابی بکر اللثمی الترمذی خطیب حافظ
 مفسر محدث صاحب کتاب جلال النبی و شمائل النبی و دلائل النبوة و غیره است و کاتب
 خطب النبی و همان است که جواد خواجه نصیر الدین طوسی نقل در اذاب المتعلمین از فرموده

سک آن کس است که هفتاد اسم برای سک نداند شریف چون این ششصد و نوزده
 طلبد و امتحان نمود و حیدر و عجمی و دهرش یافت پس از آن ابوالعلاء پیوسته
 بحضور حاضر شد و در ذی قعدة یافت و در عید و شعری مجلس سید معری دگشت
 مدت یکسال و هفت ماه در بغداد اقامت نمود پس از آن معری رجوع کرد درین راه
 فضائل شریف را از او جویا شدند معری این دو بیت را گفت که با سائلی عندها
 قاله **الاهل والرجال العاری من القار** لو جئته لوانت الناس في رجل والدهر
 في ساعة والارض في دار **ب** چون معری در محل اقامت انداخت عزت را خبر کرد و مشغول
 شد بقصد و گمان بقول **انتم ان اهل الماء الجاري** و کواکب السماء حیث كان اعین
 و في غماه يقول بعض الشعراء **او هو نفس** ابا العلاء ابن سلیمان **ان النعمی اولاد**
احسانا لو ابررت عینک هذا الوکی لم ير اننا نكفنا نانا **و** معناه قول فیما
 الذین الکاشفین حیقا عن درم **ب** از اهل زمانه پاک شد خوشتر در کوشش
 عزت را میدن خوشتر **ب** در فضا علاج جهشت بکنی **ب** اوضاع زمانه را ندیده
 خوشتر **ب** و فاش در معری **ب** و درها را بجا رفت گفتند که صد هشتاد
 شاعر بر ملا و کرد آمدند و در بگفتند و دست ختم قران بولی او بگفتند فرستادند و
 هشتاد و چهار شاعر از او شیره گفتند و معری بقیع میم و عن بکی از قری شام است
معری الدین من علافة العلماء **و** میر محمد الاصفهانی فاضل کامل جامع علم و عمل و معانی

محقق کرد که است و چون میر غیاث الدین منصور از صلا رت عزت شد صلا رت مفید
 شد بهر معری الدین **من کور معین الدین المصیری** هو الشیخ الاجل سالم
 بدو در آن علی المازنی **الامامی** بر سخن ابا المکارم بن زهره و ابا المحقق الطوسی **ب**
الشیخ خلیل المصیری ابو عبد الله محمد بن احمد عبد الله الكاتب بصري شیخی جلیل از
 وجوه اهل لغت و شعر و ادب حدیث است شیعی من مذهب صحیح لا اعتقاد بوده و اشعار
 بسیار در لفظ اهل بیت علیهم السلام گفته و چون قیصر بر قتل ایشان مینموده او را میفهمید
 این شهر را شویب و مناقب از اشعار او بسیار نقل کرده از بعضی اسانید معلوم شود
 که او از مشایخ این خالوید است که در ده شاعری وفات کرده و له قصیده در بیتمها بالا
 مدح حضرت علیا علیه السلام و له کتب کثیره **المفید** ابو عبد الله محمد بن محمد بن النعمان
 عبد السلام البغدادی شیخ المشایخ الجملة و در کتب و رسائل المذخر الشیخ و محلی التبعه
 علیهم الحق و دلیل و منار الدین و سبیل اجتمع فی خلاص الفضل و انتمت الیه
 و باسرة الكل و انفق الجميع علی علمه و فضل و فقه و عدل و تقیه و جلاله که در ده
 المحاسن **ب** من المناقب حدیثا **ب** خاطر حاضر الحوائج **ب** اسع الروایة **ب** خبر بالاحیاء و الرجال
 الا شاعران و اثنی اهل زمانه **ب** بالحدیث و اعرفهم بالقد و الکلام و کل من تاخر عنه
 استفاد عنه و قال ابن النعمان فی عصر انتمت بیاسة منکلی الشیعة الیه و مقدم فی صفة
 الکلام علی من هب صحتا **ب** دبقی القنطرة **ب** فاضی الخاطر **ب** اهدی فرایة **ب** راعا **ب** انهمی و قال

جلال الشيخ مفيد

٢٤٤

بعض علماء العامة في عصره هو شيخ مشايخ الأمامية زبير الكلام والفقه والمجمل وكان
 ينظر أهل كل عقيدة وكان كبير الصلوة والعبادة والصلوة والعبادة وكان
 شيخا راجعا يخاف اسمها شتا وسبعين سنة وله أكثر من مائة مصنف كانت جنازة
 مشهورة شيعية ثمانون لقاصا من أروافض الشيعية وأزاح الله من أهل السنة وكان كثير
 التفتيش والتفتيش والأكل على العلم وكان يقال له على كل ما أتى من وقال الشريف أبو
 الجعفي وكان تزوج بنت المفيد مما كان المفيد ينام من الليل إلا جمعة ثم يقرب
 أو يطالع أو يبدس أو يلوها انتهى توفيل هذا الثالث من شهر رمضان سنة ١٠٣٣ هـ
 الكاظمية في طريق الرجل مشهور في غيبة المقال وشيخنا الفقيه محمد عدله النوع
 هاد محمد بن الصادق السعيد وبعد عزه من المفيد ^{١٠٣٣} ^{١٠٣٣} والمفيد الثاني
 هو الشيخ الأجل العالم الفاضل الكامل الفقيه المحدث ثقة الشيخ حسن محمد بن الحسن الطوسي
 أبو علي بن شيخ الطائفة صاحب كتاب شرح التمهيد وكتاب الأمان في الدارين من مدينة الأندلس
 وعمرها ينتمي إليها أكثر الأجازات والمفيد الثاني ^{١٠٣٣} ^{١٠٣٣} عن العلماء أبو الوفاء
 عبد الجبار بن عبد الله بن علي المقرئ المتباعد من الرازي فقيه الأصحاب أبو قريظ علي
 الشيخ أبي جعفر الطوسي جميع تصانيفه وقر على الأديان الرابع بر وعنه السيد فضل
 الرازي ^{١٠٣٣} ^{١٠٣٣} والمفيد الثالث أبو ربي هو الشيخ الأجل عبد الرحمن بن
 أحمد بن الحسين الخزاعي المتباعد من أبي ربي الشيخ صاحب الأمامية في الرأي الحافظ

مقدم على جلال الشافعي

٢٤٥

الواعظ الثقة صاحب التصانيف الكثيرة عم والشيخ أبي الفتح الرازي حسين بن علي محمد
 بن محمد بن الحسين والشيخ والكرام وسال الأديان الرابع وعنه رضوان الله عليهم أجمعين
 وكان من سافر في البلاد شرق وغربا وسمع الأحاديث من المؤلفات والمخالفين بر وعنه السيد
 المرتضى والمجيب إنا الداعي الحسيني وابن أخيه الشيخ أبو الفتح الخزاعي رحمهم الله ^{١٠٣٣} ^{١٠٣٣} مقدم
 الأديان ^{١٠٣٣} ^{١٠٣٣} شيخ أجل عالم زباني ومحقق فقيه معتدل في الأديان محمد بن علي الفقيه
 كرم الله وجهه وثقوه وهدهد قدس بر تبه سيدة كرتوصيف شوق دوا ومثل زده شود قال
 المجتهد والمحقق الأديان في النوع والثقة والزهرة الفضل بلغ الغاية في الأصول والسمعة
 في المتدين في المناجون جمع الله بينه وبين الأئمة الطاهرين انتهى وفي منتهى المقال أحمد
 محمد الأديان في وجه الله أمره في الجلالة والثقة والأمان أشهر من أن يذكر فوق ما هو حوله
 العبادة كل متكما فقهنا عظيم الشأن جليل القدر رفيع المراتب أروع أهل زمان وأبعدهم انظام
 له مصنفاته كتابها الأحكام وقدره في شهر صفر سنة ١٠٣٣ هـ في شعبين في شعبين في شعبين في شعبين
 الغزوي انتهى من مصنفاته شرح على الأديان لم يصنف مثله عند الشيعة ثم تولى الأديان
 أن ينكر أو اهتمام ودرقضا حاجا نقل شد كدريك مغري أو اسفا حواد كاظم بن محمد بن
 علي كرام كرمه بود وصاحبش هرا بود چون خواست حركت نماید كي از اهل بغداد كعادته
 بوي داد كرمه بنحيف لشرف برساندن بر زكواران كعادته واكر من كان بياد به بنحيفه من و
 مكره بساوار كشت في فرمود كرمه من ازمكاران عمل فقيهه انا شتم فقيهه كرمه كرمه كرمه كرمه

في صاحب العلم
 ذكر من زده
 منه

ملا محمد امين کاظمی سیرت الازدی

۲۴۸

از حب علی علیه السلام وافتدای حضرت نیکو المقدس کاظمی الفاضل الفقیه
الصالح الجلیل الموفق محمد بن ابی محمد علی کاظمی صاحب مدنیہ الحجتین الوتر علیہ السلام
المعروف بشیخ کل کاظمی و هو معاصر شیخنا الأجل الشیخ الخیر العاملی و تلید الشیخ الطریحی
هو غیر انفاضل الحقیق المدقق الماهر الموفق محمد بن بن محمد الاسترآبادی زید کذا لفظه
والموفق بن ابی العشر النواع من المایة الا انه بعد الالفه مصنف کثیر من الفوائد الملیة
المقیر بنی تقی الدین احمد بن علی الورع صاحب کتب کثیرة منها تاریخ مصر المحیط بالو
والاعتیاد بذكر الخطوط الا انار اصله من بعلبك و یعرف بالمقرئ بنیة الی حارة کانت فی
بحارة المقادیرة توفی سنة ۸۴۵ هـ المکوری ابو زید عبد الرحمن بن محمد صالح الطریحی
صاحب شرح مقدمه جوزیه و شرح الفقه و غیرها استاذ هری را و بنی انفل و یکدی فاش
سنة ۸۴۵ هـ هکذا التخال ابو زید احسن شایان عبد الله بغدادی شاعر ادیب غنوی
مرکز نصیح و فہم و لودنی بود و بعضی قرآن بخوکرده و در تحصیل علم مسافرت بیلادق
از مصنف او است حاکم و عماد و مقصد و غیر ذلک و فاش ۸۴۵ هـ شرح المناوی
الشیخ عبدالرؤف صاحب شرح شمائل النبی ص للزکری و شرح شمائل القضا فی توفی سنه
غلا متبحر الدین شیخ فقیه ثقف و الفاضل جلیل محمد حافظ صدق ابو الحسن
علی بن عبید الله بن الحسن بن الحسن بن علی بن ابی ابراهیم القاسمی شیخ الاصبهان
صاحب کتاب فہرست معروفہ کہ جمع کردہ بدان علمای نامیہ از زمانہ شیخ طوسی و زمانہ

خود

شیخ متبحر الدین و متبحر

۲۴۹

شیخ
محمد بن
محمد بن
محمد بن
محمد بن
محمد بن

خود و متبحر بن ذیل فہرست شیخ است و متبحر بن ذیل مؤلفان او است کک
الاربعین عن الاربعین من الازدیعین فی فضائل امیر المؤمنین علیہ السلام شیخ معاصر
شہر اشوب است و کثیر الروایہ و المشایخ است و مشایخش زیادہ از صد نفر است از جمله
ابن ابی است شیخ ابو الفتح زکریا و شیخ ابو علی طریحی و سید مرتضی زکریا و سید فضل الله
راوندی و والد ماجدش و پدرش شیخ بابوہر بن سعد بن محمد بن الحسن بن الحسن بن ابی ابرہ
و غیر ذلک و از کسانیکہ راوندی زکریا و شیخ شافعی است و از ذلک کردہ در تذکرہ
ناریج علما و قرین و اولاد و ملج و ثنائی و بیافند و کفند کردہ و از ذلک شد و وفاتش
۸۴۵ هـ رتقہ بودہ متبحر شیخ ابو القاسم محمد یعقوب امغانی شاعر معروف است
کہ حکیم اندک عمر و بیافضل از اساتید شعرا شمار شدہ چون در بد حال مملک فلک
المعالی امیر متبحرین شمل المعالی قابوس و شملک بودہ متبحر تخلص متبحر و بعد از
فوت امیر متبحرین عبد حکیم ابو القاسم عنصر سیدہ بمعرفہ ابو محمد مستطان محمود غفر
راہ یافتہ و در محفل سلطان مسعود بن سلطان محمود رتقہ حاصل نمود و مملک سلطان
مسعود و امنای دی کردید سال فاش نام الا انک در حد د سنہ چہا صد و پنزد
بودہ و دیوان و مکرر بطبع رسیدہ المتوکل المتوکل جلال الدین ملا
محمد بن محمد الطی الحکیم العارف الشاعر الرزوی صاحب کتاب مشرق اصلش از بلخ است لکن
چون زمانیکہ شیخ مشرف شد در مراجعت گذار ش بیلادق و افتاد و در قصبہ قونو

حل

صلوات انکدامه و فرمودی شد در ذکر محبت شیخ عطار و شمس تبریزی را
 و مشهور با علم امر حاکم الدین چلبه قونوی نوشته و فاقش شمس جمع با خعب قبرش در قصبه
قونو است المهلبي وزیر ابو محمد الحسن بن محمد بن شمس منتهی میشود مهلبی بن
 ابو صفوان دی که در زمان عبدالملک مروان قتل او در خراسان بود و چلبه وزیر معاویه
 دیلمی در بغداد بوده و مکرر وسیع انصاف عالی هم و فاضل و ادیب کامل بوده کوسید پیش
 از آنکه بوزارت برسد در کمال فقر و فاقه بوده بخدا که وقتی آنها گوشت کرد هیچی حراز
 همه فقر و تنگدستی ممکن نشد و او که گوشتی بدست آورد و یا شتهای خود برسد لاخیر
 تمویز کرد و این آیات بگفت: الاموت بیاع فاستبره فهذا العیش ما لا یخیر
 الاموت لذیذ الطعم باقی یخلصنی من الموت الکریه باذا ابصرت قبراً من بعد
 وددت لو انی تمایلیه: الارحم المهن نفس حر تصدق بالوفاء علی اخیه
 و فاقش شمس در طریق واسطه واقع شد و جنازه اش در مقابر قریش ریخته
 رفت جدش ابو صفوان ظالم بن سراق از کذا در جناح حضرت امیر المؤمنین علیه السلام بوده که
 در بصره وفات یافت و انتخاب بر روی نماز گذاشت المیهبندی القاضی حسین بن
 معین الدین فاضل متکلم عارف فاضل صاحب هدایه الاثریه و شرح کافیه و شرح شمس
 و شرح دیوان حضرت امیر علیه السلام مبدل قریش بزرگ است و نزدیکی نزد المیهبندی
 ابو الحسن بن عیسی که از متکلمین امامیه در زمان مأمون معتصم است و معاصر است

ابو الهذیل بل شیخ معتزله بصری و از برای او است مناظره با ملا حاده و مخالفین از جمله شیخ
 مفید و نقل فرموده است که دو نفر علی بن میثم وارد شد بر حسن بن سهل و دعا ابیکه یکی
 از ملا حاده در پهلوی حسن نشست بود مردم از او عظمت و احتشام عظیم داشتند علی
 گفت امری در پیش من است بدم گفتند چه دیدی گفت یک کشته دیدم که بدن و ملاح مردم را از
 جانب جلوه غایب میکرد و هیچ ناخدا و کشیانی با او نبود امر من ملحد را احسن گفت
 اصلحک الله کوش محمد بن عمر مدله که دیوانه است گفت برای چه گفت بسبب آنکه خبر
 میدهد که کشته که خوب بمرد است و با عقل و شعور و قوت و حیلندار و مردم را
 بخودی خود بداند و انشا از اب عبود میدهد ابو الحسن گفت این مطلب غیر است و آنکه
 این ابیکه را از شما میباید و آنکه مدبر و مخالفان را بفرستد و همچنین دو سید که گاه
 درخت چکونه مکر میشوی که کشتی بدن و ملاح حرکت کند اما این عجائب اسما و زین را
 بدن و خالق و صانع اعتقاد میکند این ملحد خجاست و منم شد و بداند که ابو الحسن ملحد و کور
 نشین عیثم غار میرسد قال ابن اندیم قول من حکم فی مذاهب امامیه علی بن اسمعیل
 میثم التمار و عیثم من اجله اصحاب علی علیه السلام المیهبندی ابو الفضل احمد بن محمد
 احمد نیشابوری ادیب فاضل صاحب کتاب جمیع الامثال و السامی فی الامامیه است و جمیع
 الامثال را مختصر کرده اند جماعی و فاقش شمس شیخ قریش در نیشابور است و عیثم را
 بفتح میم و سکون یا معنیو است بمیلان و زید بن عبد الرحمن که محله بوده در نیشابور

میر خوارند محمد بن خلود شيرازي مجتهد موزع مطلع فاه صاحب ضد الصفای میرزا فکینا
واللؤلؤ والخلفاء مثل بر مقدمه و هفت قسم و فاش شمس غم محض کرده از پیش خوانند
صاحب حبیب السیر فی الخصال البشیر المیرزا جان ملا حبیب الله باغی شیرازی اشعر
شافعی اصولی منطق صاحب تعلیقات بر شرح مخضر عصک در وقت نظر حد ذکا و همت
دو عطا العالی بوده معاصر است با ملا جلال دوانی که در بعد و سینه وفات کرده و باغی
اسم محل است شیراز ملا میرزا الجرائری سید اجل عالم فقیه محدث حافظ طایب محمد بن شرف
الدین علی الموسوی از شاگردان شیخ محمد بن علی بن خاتون عاملی است از برای او است کتاب بزرگ
در حدیث که جمع کرده در آن احادیث کثیره و غیره روایت میکند کتاب از او شیخ
الاجل شیخ عسکری المیرزا الشیرازی رئیس الاسلام و نائب الامام و محدث الاحکام
و انیر الله علی الانام مجتهد شریعتی سید الانام حجة الاسلام الحاج میرزا محمد حسن حبیب الله
احمد الله بحجته و اذ السلام امر بجانب عظمی شان و جلالت قدر و کبر علم و فهم و حیا
و متانت سیاست و وفاداری و خلق و مقام اوصاف حمیده بالا ترا از آنکه ذکر شود حکایا
از اخلاق که هم زمان بر کوار نقل شده که اگر جمع شود کتابی با فای بیش و در معاصرت
در سامه وفات فرمود و جنازه شریفش را حمل نمودند تا نجف اشرف و در جوار حضرت امیر
المؤمنین علیه السلام سپردند و شعراء و پیامبر شری را می انجذاب کشیدند المیرزا الشیرازی
معروف بعلامه الزیاده المحقق و قدوة المدققین فاضل کامل متبحر در علوم محمد بن الحسن

شیرازی اصطفی امر بجانب رجالات شان و کثرت حفظ و وقت نظر اشهر از آنکه ذکر شود
صاحب باض العلماء از انجذاب تعبیر میکند با سادنا العلامة حاجی محمد علی اردبیلی در
جامع الزوارة و شیخ حسن عباس بلاغی نجفی در تبیع المقال سادین و ثناء بلیغ از او نموده
مصنف آداب اذ در آن جمله تعلیقه بر معالم است و بدانکه ابن زکوان ساکن نجف اشرف بود
شاه سلیمان صفق و از اصطفی اطلید پس در اصفهان متوطن شد و ترویج فرمود در مجلس
اول را و فاش شمس غم قمرش در مشهد مقدس در مدتی ستمین نجف است المیرزا
القاسمی گذشت بعنوان ابوالقاسم التاشی ابوالحسن علی بن عبد الله بغدادی
مصری متکلم شاعر شیعی است کتابی در امانت تالیف کرده و در مدح اهل بیت قصائد
بسیار گفته و فاش در بغداد در شهر الشیرازی شیخ فخر معتمد ابوالعباس محمد
العباس بن محمد بن عبد الله بن ابراهیم بن محمد بن عبد الله نجاشی صاحب کتاب الجامع روایت
که جمیع علمای طاعقین بر او دارند از افضل کتب جالبه میدانند و قول و اهدد بر اقوال
میدارند و لا در شمس شعب و فاش پیش از وفات شیخ واقع شده به ساد در قریه عسکریه
ششمه موافق کلمه ان الرحمن علیه و جدش عبد الله نجاشی زیدی بوده پس در جمیع عجم کثرت
و دلی اهل او بوده و حضرت صادق علیه السلام برای او رثا الهواذیر را نوشته که شهیدان را
در کشتن لایق و انرا ذکر نموده و بر اعلای الدین کشته اند از شرح فرموده بحال الامتة
الوصی الاسیر ای که گذشت در الوصی بحال الدین الکبری ابوالحسن احمد عسکری

تجلی

تقریر
کتابخانه
بنیاد
ای

خوارزمی است صاحب مجالس المؤمنین نام او را محمد گفته و گفته که در وقت تحصیل با هر کس
علی کریم میگردید و غالبیامد بدین سبب و زاطا آنکه بری لقبه اند بعد از آن بیست
کثیرا استعمال هامة را انداختند و دیگری گفته و شیخ وی تراش نیز از القاب است بیست
آنکه نظر بر هر که میافتا بدین مرتبه میرسد در مشایخ شیخ بدست معقولان بقتل و سبید
نجیب الدین قد بطل علی ابن سعید الحلی و قد تقدم ذكره و قد بطل علی محمد بن
جعفر بن محمد بن علی است الحق الحلی و الشیخ سید الدین و الدلالة السید احمد
و فی الدین بنی طاموس و هو والد الشیخ جعفر بن محمد صاحب غیر الاخوان و فی التوفیق الاکثر
۲۰۰ عده قال الحق الکرکی ذکر الحق الحلی ما هذا لفظه و اعلم ما یخبر بقره اهل بیت
الشیخ الفقیه السید الا و محمد بن علی الحلی و اهل اشیا الامام الحق قدوة الناس و فی
الدین محمد بن ادب الحلی العلی بن اده و فی التوفیق السید احمد
محمد بن جعفر الشیخ صاحب الزکری عن شاذان بن جبرئیل النخاس ابو جعفر احمد
محمد بن اسماعیل المصنف مقربا فی فاضل نحوی خالوی زیبا است مصنفه و بیجا است از
جمله فقه قرآن کریم و کافی بدعربیت و شرح معانی سبع و لغز الیقین و ناسخ و نسخ
و غیره لهذا خاند که علم خود را از اخفش اصغر و میر و ذجاج و ابن ابی اسفند قطره و وفات
۳۳۸ شمس در سبب فاشر نقل است که در کوفه در کمار و دینل شسته بود و وفات در کوفه
ابو و قطع شعر میکرد و موافق عرض عوامی از انجا میکند شت خیال کرد که خاص بخوار

ابن شیل فی این کلمات سخن زید که اب زیاد نشود تا جناس کن کرد در کلام مجزیه یک وی شد
و یابی بر وی در داود و امینل آنکند دیگر خبرش معلوم نکشت **القشای** ابو عبد الله
احمد بن علی بن شعیب حدیث کبار المحدثین من اقامه صاحب کتاب الخصائص و السنن احدا
الست حکلی آنرا فی دمشق و نصف کتاب الخصائص من آثار ابراهیم المؤمنین علیه السلام آنکه
علیه السلام و قبل الم لا نصف فی فضائل الشیخ فیقال دخلت علی دمشق و المخرج عن علی
بها کثیر نصف کتاب الخصائص من آثار ابراهیم المؤمنین علیه السلام و فی فضائل الشیخ و
من السجده ثم قال و ابی عن اخیه من دمشق الی الی الی فمات بها و قبل آنرا قال احمول فی
مکه فحل بها فوفی بها و هو مدفون بین الصفا و المرق و کان وفاته فی سنة ۳۲۷ هجری و
تألیفها اوله و القصر لم یلد فی النجاشی بن ابراهیم سرخس پوتام و بینا و بین ابیوردیه و
القشای نجم الدین ابو حفص عن محمد الترمذی صاحب عقال القشیر است که
فضلاً بران حواشی در شرحها نوشته اند و از جمله ایشان است ملا سعد نفی زاده و هم
از مصنفان اولست طلبه الطلبه و قد فی تاریخ سر قند و فائش ۳۲۷ هجری تکرار نصیر الدین
الطوسی گذشته در الطوسی نصیر الدین القاشی شیخ حکیم عالم فاضل
علی بن محمد بن علی از جمله متکلمین اصحاب و کبار فقها است و کلامش در کاشان شده و در
حله نشو و نما کرده معاصر بوده باعلامه و فخر الحقین و فائش ۳۵۰ هجری در فقه
نور الله در مجالس احوال و تالیفات او انکاشه قال و قال السيد محمد الاول علیه السلام

الحاشیة طریقتی الائمة علیهم السلام

منع الانوار فی مقام نقل اعراض اشارت باب الاستدلال بجمیع عن الوصولی مرتبه تحقیق
الحال ات معت هذا الكلام من العلم العامل بالحکیم الفاضل نصیر الدین الحاکمی کان
يقول غایة ما علمت فی دة ثمانین سنة من عمری ان هذا المصنوع يحتاج الى صانع و ههنا
یقین عجائز اهل الکوفة اکثر من یقینه فلیکم بالاعمال الصالحه ولا تنفارقوا طریقت الائمة
المعصوم علیهم السلام فان کما مساواه فهو هی و سوسه و ناله الحشر و اللذات و
الوفوق من الصمد المعوی **النظام** ابو اسحق ابراهیم بن سیاحصر ادیب متکلم شاعر
از رؤساء مغزله و صاحب اقوال فاسده و استاجا حظ است در زمان هرون الرشید
و در کتاب حسنه که بعض علماء نوشتراند بعض کلمات و یه تون بره النظام کشاد
لقب لا ینکر ان یظم الخزنه فی سوق البصر و یبید بها و اباه عنه ابو نواس بقوله فقال لمن یبکی
فی العلم فلسفه حفظک شیئا و غایت ههنا شیاء **نظام الاستر ابادی**
از افاضل شعرا استر اباد و از جمله ابواب کمال و اهل سداد است قصائد و مدح اهل
بیت علیهم السلام سروده قاضی نور الله در رجاء السحوال و ابابا رة از اشعار و نقل
کرده و این چند شعر از یکی از قصائد و است علی امام معلای هاشمی که بود سوا
منقبش بر ریاض دید خود و زجب و است بر وزجر انرا طاعت امید مغفرت
از حق که ابراز عفو و نچیزند هدیه محبتش در حشر مکاشفات جبهه ریاضت
منصور که ز دل سواد معاصی برون برده مهرش چنانکه مایه ظلمت زشت بخور

مدح ابی القاسم
علیه السلام

نظام الدین ساوجب تلخیص بها

النظام الاسرع التباویق القتی نظام الدین حسن بن محمد بن الحسن عالم فاضل
مقر عارف صاحب تفسیر که معروف بنفیر بنشایو و شرح شافیه معروف و شرح نظام و
شرح تذکره خواجہ نصیر الدین و غیره که اصل او و موطن اهل دین و اهل و بلد او بود و
لکن نشو و نما و وطنش بنشایو بود و از علمای باس ماء ناسلمت بعضی ضبط
شعیه داده اند با و **نظام الدین الساوجبی** عالم فاضل فقیه محدث و
محمد بن الحسن القرشی پدرش دوست شیخ بها بود چون وفات کرد شیخ بها نظام الدین
را از بنی فرمود و چون شیخ بها وفات کرد شاه عباس اول و اعظم داشت و با مرشاه
کتاب جامع عباسی تمام کرد و از برای او است مصنف ادبیری مانند زین العابدین
کشور استادش و نظام الاقوال و رساله در و بیخ نماز جمعه و غیره که و با بر بن کواری
بعد از عزل ملا خلیل قرطبی از اندلس در ههنا بعد العظیم منصبی و در آن بقعه
مبارکه منتقل شد و در ههنا وفات یافت و **نظام الملک الطوسی**
اهل یو علی حسن علی بن اسحق در خدمت ایل رسلان و ملک شاه مرتبه رفیع پیدا
کرد و چون تمام امور ملک شاه بدست او بود و بفقه او و صوفیه اعتقاد عظمی داشت
و با ایشان عیالست می نمود و بیاز اول وقت ههنا می داشت بخوبی که هرگاه صدای مؤذنه
بلند میشد از جمیع کارها خود دست میکشید و بعبادت مشغول میشد و فقره داشت
و اخذ کرده بود و با طهارت و دل و مساجد بنا کرده بود و کوی و اولی که است که

حکیم نظامی قل شعاوی

ملا دس کرد و فاش باصفهان ۴۸۵ هجری قمری شیخ ابو محمد شاعر حکیم مشهور
کرد طبقه مخالفان است که وفاتش در ۵۱۲ هجری قمری است و از متاع طبع او است کتاب خیرین
الاسرار و غرر و طاسعلا و است بر حدیث کودکان و خود پرست رهاکن کار خمار بود
مستی و چهره غریبی گذاشت و باکرانیت نیتا بدید که چون مخالفان نیت است
عمر باشد تا بجلد یا چهل و نه روز و یو و ال پس از پنجه نباشد تر در سق
بصر کدی پذیرد پای است بر چهره شامد فستامد پدیدار چهره عفا داد ایلاد
التانکار به نشان و نو چون در رسید با صحنه کار از کیف کشید از انجا که
بعد منزل دشا بود که بصورت زندگان سکه حیا کاهو کردید بکران
چون هر کرد بر چهره عوسا آمد سیک پدید آمد نشان اامیک بر پذیر شد
بنا گوش کفن پوش هنوز این پذیر بیرون ناری از گوش قال الفی حله الله علیه
والله ابنا و اربعین رزق قد فی حصا ابنا و الخمس و اذ اذ لقم و عازا اقرم ابنا و التین
هلوا الى المختل اعاد لکم ابنا السبعین و عدا انکم فالوفی و کشت عدا بر عهد انچه منا
بالینجالت النجانی که شد بعنوان این از زینب نقطه پس ابو عبد الله است
محمد بن عرف از دی واسطی غوی قلی و علی و علی مبر است حاکم اقطران بود و در مجلس
خو باشد ابقران مجید میفود و از متاع طبع او است کتاب لعل ابقران و کتاب امثال ابقران و
المنع و دعو و قصیده در غزلیات ابقران و وفاتش در ۴۲۲ هجری قمری است که در کلام المنع

قاضی ابو الفرج محمد فرہانی

عن ابی جعفر قال ان اكثر الاحاديث الموضوعة في فضائل الصالحين انما هي من رتب في ولدي ابی جعفر
وضموا لها اجل الشرف ليلهم **التمري** منقول من سلم است که در باطن این عجا اهل بیت اطهار
بود و مع ایشان بسیار گفته و کن در ظاهر با هر من بشید اطهار دوستی و عدلی و میگوید
نا انکره تاد حق او ز دهر من سعایت کردم هر چند مرا کرد و از ابی کشتاد و قبل از انکه بدست آید
و کشته شود و وفات کرد **النفلی** حبیب بن برنیاست که روایت میکند از سکوة و
مرحی شاعر و ادیب بود و موردی که داشته و درهما خجاف و وفات کرده شیخ فائق شوق کرده و از
در خانه مستدک **النهروانی** ابو الفرج القاضی معانی بن ذکریا الذی قال فی جمعه
خطب بعد از مکان من علم الناس فی قنبر بالفقرة واللغة و احسن الادب قال غیره اذا حضر القاضی
ابو الفرج فقد حصل العلوم كلها و قال برانی شدم تروا و حدیثی من ذهاب الحیجر الطبر و حفظ
کثیر و مع ذلك مفتی فی علوم کثیرة مضطاع بها اشار الیه فی فی ثمانية الذکا و حسن
الحفظ و سرعة الخاطر فی الجواب انتم فی از ابو حنیة و حیدر نقل است که گفته قاضی ابو الفرج
یا ان فی نور دانش و فرط فضل از فقر و بریشا بیهوش کمال رسید بود و بعد که در موسم و شای
دو جامع رضا با فتا خوا بیده بود و چون انرا را بنیال و علما اند ناس بر نیاس که
نمودار بود که بپندند را شکفت میاورد من پیش رقم و از ابی بن کلمات تسلیت فادام
مهاذیها الشیخ و صبر فانک بعین الله تعالی امری من و مسمع و با جمع الله تعالی
لا حد شرف العلم و غیر الخال چون ابو الفرج این کلام شنید گفت ما لا بد من الدنیا فلیس

انگاه دوشهری ز عنت روزگار و شکایت از بلجی خود افتاد نمود از برای ابو الفرج
اشعار است از جمله دردم از باب حد کفنه الاثالی که گاه حاسدا اندر کمری من
اسات لا دب با ساند علی الله فی فعله لا نکت لم نرض له ما وهب فجاءه العبد
ردی و سدا علیک وجوه القلب بر از مصفا و است کتاب المجلس الا نهی و فا
دو نهروان در غنم و نهشتن شخص و نهروان نایب و سبی است فایم بعد دو واسط
الواحدی ابو الحسن احمد التتایور القسری القوی اشاعره و واحد من
کان نظام بکرمه و یعقله له من المستقا البسط و الوسيط و الوجه فی القبر ایضا الترتول
شرح دیوان المینی و شرح اسماء الله الحنی توفی بها بور و شرح الواسطی
یطلق علی جماعه منهم الشیخ ابو عبد الله محمد بن ذیل الواسطی من جملة المتکلمین و کبار علم
البحر علی الجبای المتوفی عنه و منهم الشیخ ابو عبد الله الحسن بن عبد الله الفقیه المعانی
للسیلة بقصده **الواعظ القزوينی** الموفی رفیع الدین محمد بن مولانا فایح الله
عالم فاضل شاعر محمد صاحب کتاب ابواب الجنان شاگردان عالم جلیل و لا غلیل قزوینی
است فافتش در ماه رمضان ١١٩٩ غنم و غنم جلیلش محمد شیخ فایح از هافاضل کما
واعظ است بعد از یزدی در مردم زاد مسجد جامع قزوین موعظه میفرمود کتاب ابواب
الجنان را و تمام فرموده معاصر است با شیخنا اکمل شیخ سراج العالمی رحمه الله **الواقف**
ابو عبد الله محمد بن یحیی و اقل الموفی بنی هاشم صاحب خدایه معروف است بامو

باوی عنایتی بود و او را اگر می بدشت زمان قاضی عسکر همد بود و فاش در بعد د
سند و قال ابن الندیم ان الواقفی کان یشیع حسن المذهب بلزم القبر و هو لا یکن
دکان علیا علیه السلام من معجزات شیخ علی الله علیه و الرکاء الموفی حاجی الموفی
لعینی مریم و غیره و لکن من اکتب **الوراق** علی بن عیسی است که کشت در کما
و معنی وفاق در این اندک هم کشت **الوثر** المغربی فاضل جلیل حسن
علی بن الحسن است که شیش منبری میشتی بهر از جو و مادرش فاطمه بنت نعمانی
صاحب کتاب غیبت است از برای او و موافق است از جمله کتاب خضائص علم قران و
رسالة اخبار شریع له تمام و اخبار شریع جزئی متبیه و فاش بیضا فایحین سلسله
شیخ در جو از حضرت امیر المومنین علیه السلام بخاندن **الوشاء** الحسن بن علی بن باد
الوشاء الجلی الکوفی من اصحاب الرضا علیه السلام و عن احمد بن محمد بن عیسی قال خرجت
الی الکوفی فطلب الحدیث فلیقت بها الحسن بن علی الوشاء فسلطه ان یمخرج لی کتاب العدل
درین الفلا و ابان بن عثمان الاخر فاخرجهما الی فقلت له احببنا فخرجهما فافال له رحمت الله
و ما عجلنا ذهب فاکتبهما و اسمع من بعد فقلت لا من الحدیث فافال لو علمت ان هذا
الحکامه یكون له هذا الطلب لکن سکت من فانی اذ کنت فی هذا المسجد فتماشی شیخ کل یوم فکنت
جسم من محمد علیه السلام و کانی هذا الشیخ عیسی من عیسی هذه الطائفة و کنت قد یطوّل فی
علی الله علیه و محمد بن احمد اسحق الاخر فی القوی حدیثا لکنا الطراف المذکور و فیرتابن

هنا بقي ملاعب الله في حواجره ولا جاني صاحب كتاب طعن في استكماله رفاقه
 بغير فاسد واورده وفاقش سنة ١٢٧ هـ في اهراسي معروف بانكا اهراسي الحسن
 علي بن محمد الشافعي صاحب لواع الدلائل است وفاقش سنة ١٢٧ هـ في اهراسي احمد بن
 محمد بن محمد زود شافعي ابن فرسان ميدان لغت عربي است ومضاجت كره بالبو
 از هري هري صاحب تهنيد للغز وترادوا شفاغت جسته وازا واخذ كره و
 تصنيف كره كتبنا قصود لغت عرب واز مصفا واز است كتاب لغز بين كرم جمع
 كره واز عرب لغز لغز بحديث بنوي ورا وفاقش سنة ١٢٧ هـ في اهراسي
 وقد شمر هذه النسبة الشيخ الافلام سليم بن قيس الهلالي من اصحاب امير المؤمنين عليه السلام
 صاحب الكتاب المعروف وقد ذكره العاتق والحاصري في كتب جاهل وكتبه لا تركا
 يرى الهلال كاع من ميزان الاعتدال للذهبي الهندي في الموضوع بالفاضل كذا
 در فاضل همدك وكاهي المطلق ميثوبه شيخ شهاب الدين احمد عمر همدك شاح كا
 كوفات كره ودر سنة ١٢٧ هـ في اهراسي ابو اسحاق عبد الله بن اسحق بن زياد المحمدي
 الشريفي انكا مشايخ وداوي علوم ظاهر وباطل است واز مصفا او اسكندرية الجنا
 وعبره البقاع في معرفت حواله في اهراسي وروى ابن ابي حنبل الصاحب في الدلائل في
 فضائل القرن العظيم وغير ذلك وفاقش سنة ١٢٧ هـ في اهراسي

وقد فرغ من تصحيح هذه النسخة في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٧ هـ في اهراسي

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وسلامه على عباده الذين اصطفى وبعده فلقد ساعدت التوفيق على
 الاجتماع بحضرة العلامة الجليل والجماعة المندرجة تحت راية الاسلام والمسلمين والصادق
 بانار الاثمة الفخر الميامين والصادق ببلد في فضل السنة الطاهرين ذلك النوع النقي
 من تمثيل التوفيق كان شخصا عموما اعني شيخنا الحاج شيخ عباس القمي
 واز في مصنفاته الممتعة وكتبه القيمة لا كبري هان على غزارة علمه وطول اعمه فتشيعي على
 فضائله وتجدد بدمعة اطلعه والذي جعلني اقد هذا الرجل منزله ما توفقت له
 من الاستفادة من حضرة بهاء الدين محمد بن محمد الرائد ودرى الصادق خلال هذه السنين
 التي حظوت بها من اوصيائه ومن هدايتك الفوائد التي اقد وهبتها لولا
 وقوف على كتابه (كحل البصر في سيرة سيد البشر) وطالما كنت على التفرغ في هذا
 التوفيق وانهم الفرس بالقيام بهذا المشروع الجليل ولا من فرصه حق تحققت

في مكامل خلق النبي

٢٤٣

بالقول فلما انزل الوحي بآية فوجت فوق ما رجو وروح ولفظ دغوت بشركها
مؤلف نافع لاخرنا المؤمنين حدثت نفس التي راء طبعه ولكن حال دون
بعض الشؤن الخاصة فالت حضرت ان في الباب الثالث منه الذي هو واسطة
العقد من ابواب وجملة الحقا بكتاب (هدية الاجتافي المعروف بالكنز واللقاب
الانساب) المشرف على الخرج من تحت الطبع فاجاب لما طلبت شكر الله سيرة
نقل الله سبحانه ان يوفق رؤدا الهدى للاستفادة منه وبه طبعه تمام انشاء الله تعالى
قال الامام ابي ظلمة الباب الثالث في مكامل خلق النبي
وسيرته وما ادب الله تعالى به قال الله تعالى ان وانقل وما يسطرون ما انت
بسمك يمجنون وان لك لاجرا غير ممنون وانت اهل خلق عظيم اعلم وقيل الله تعالى
ان الاخلاق الحيدة والاداب الشريفة التي اتفق جميع العقلاء على تقبيل صاحبها و
تعظيم المنصف بالخلق الواحد منها فضلا عما فوقه هي التي يمس الخلق وهو لا يعتد
في قوى النفس واصفاها والنوطة فنادون اميل الى مخرف طرافها انجيمها فان كانت
نبتا صلى الله عليه وعلى آله وسلم في كمالها والاعتدال في ما فيها حتى انشاء الله بنقل عليه
فقال وانت اهل خلق عظيم فان النبي في خلق وفي علم ولا كرم
وكلمهم من رسول الله منس غرام الجوار شفا من الدم فهو الذي تم معناه وصوته
ثم اصطفاه جيبا بارك الله في شريك في محاسنه فهو الحسن غير منقسم

قال

في مكامل خلق النبي

٢٤٥

قال السيد جعفر البرقي في الرضا المولود كان صلى الله عليه والراكل التاج خلقا وطلا
ذا فاض صفات سيرة موع القلعة ليعين اللون مشرا بحجرة واسع العين كحلها الله لا نقا
قد منع الرشح حاجبا مقل الانساو واسع الغم فطاع الجيب ذاجته هلا ليد سهل الخذل
بري في انقر بعض احد بكلا حسن العزيب اناء بعيدا بين المنكبين بط الكهين عجم الكراديس
قليل ثم العقبت اللحية عظيم الرأس شعرا الى الشحمة الاذنية وبين كف يدها من النبوة قد
عنه النور وعلاه وعرة كالقو لو وعرفنا طيب من التفحات المسكية ويكفافي عشيته كانما
يتختم من صلبه رتقاء وكان يصانح المصالح بيده الشريفة فيجد منها نار النور اشد
جمهية ويصنعها على بأس الصبية يعرف من يد من بين الصبية ويداه يلاو ونهجه
الشريف تلاقى القمر في الليلة البدر يقول ناعنه لم اقبله ولا بعد مثله ولا يشراه
وكان صلى الله عليه واله وسلم شديد الجاوا لتواضع ينصف فعله ويرقع ثوبه ويحلب
شاة ويبر في خدمته اهله بيرة رجة ويحب الفقراء والمساكين ويجلس معهم ويعود صفا
ويشبع جوارحه ولا يحقر فقيرا او فقرا فقرا واشوا وقيل العكس ولا يقابل احدا بما يكره
مع الاطعمة العتوية ولا يهاب الملوك ويغضب الله تعالى في رضى لرضا ويشتي خاف
ويقول علوا ظهري للملائكة ارفعوا وركب العبر العزى البغلة وحمار البعض للملوك اليه
اهذا وصعب على الحجر المجمع وقد في مفاصل الخراش الاذنية وراودة الجبال
بان يكون له ذهابا فانه وكان صلى الله عليه واله وسلم يبد من لقيه بالسلامة ويطلب

ويقص

في مكارم اخلاق النبي صلى الله عليه وسلم

٢٤٥

وبعض الخطب المحبوبة انما اهل الشرف يكون اهل الفضل ومن لا يكون الا حقاً لله تعالى
 ويرى ان بعض العلماء كان النبي صلى الله عليه وسلم اكثر الصراحة والابتهال دائم السؤال
 من الله تعالى ان يرتبه بحاصل الاذات بمكارم الاخلاق فكان يقول في دعائه اللهم حسن
 خلقى وخلقى فيقول اللهم حبيبى وكرامى الاخلاق واسمى الله دعائه وانزل عليه القرآن
 اذ بهر فكان خلفه القرآن وادبه به مثل قوله عز وجل خذ العفو وامر بالعرف واعرض عن الجبار
 ان الله يا امر بالمعروف والنهي عن المنكر وبني عن الفضل والترك واليعنى وصلى ما
 اصابت فاعف عنهم واصف ارفع بالتي احسن الى غير ذلك ثم لما اكل خلقه خلقه
 انى عليه فقال له انك اخلق خلقك عظيم فانظر العليم فضل الله كيف اعطى ثم انى ثم رسول
 صلى الله عليه وسلم الخلق ان الله يحب مكارم الاخلاق فيبغض مبغضها وقال له بئس
 مكارم الاخلاق ثم رغب الخلق في ذلك اشدد رغب **اقول** ولنتبع الى جملة من
 اخلاقه صلى الله عليه وسلم التي التقطتها من الاخبار ومن كتب علماء الفريقين فذكرها المختار
 من الله المنابذة **اقول** المحل والاختصاص والعفو والعتق والتبعية والكره هذا كله من الله
 تعالى به فقال عز وجل خذ العفو وامر بالعرف واعرض عن الجاهلين ولا تخفوا بآياتهم ولا تخفوا
 وان كل جليم قد عرف من ذل ولا تحفظت عن عفو وهوصلى الله عليه واله لا ينزع كره الاذى
 صبراً وعلى سرف الجاهل الا حلاً قال القاضي عياض في الشفا ورواه اكثر رابعه ورواه
 يوم احد حتى قتلت على اصحابه شديداً وقالوا لودعوا عليهم فقال اني لم ابعثكم انا ولكن بعثكم

في جليل عفوكم

٢٤٦

وردة اللهم اهدني في كل شيء وصبراً في كل شيء وودعاً في كل شيء وكرماً في كل شيء وعلماً في كل شيء
 لقد غامر على قومه فقال رب لا تترك على الارض من الكافرين شيئاً واولوهم عفو علينا انما
 من عندنا وانا فلقد دعى لهم لودعوا في جهنم وكسرت رايك فابيت ان تقول لا خير فيكم
 اللهم عفو لعمى فاتهم لا يعلى قال القاضي انما في هذا القول من جماع الفضل ودينا الا
 وحسن الخلق وكره النفس وغاية الصبر المحل ان يقص الله عليه على التكرار عنهم حتى عفوهم
 ثم اشفق عليهم ودمعهم ودعا لهم وشفع لهم فقال اللهم اغفر واسمى الله عفوهم حتى عفوهم
 يقول لعمى ثم اعتد عنهم بهم لهم فقال انى لا يعلى وروايت عن ابن عباس انك كنت مع النبي
 صلى الله عليه وسلم في الرحيل فوجدنا في الرحيل فوجدنا في الرحيل فوجدنا في الرحيل فوجدنا في الرحيل
 البر في صفحة من صفحته ثم قال يا محمد اهل على علي بن أبي طالب من مال الله الذي عندك فالتك
 من مال ولا مال ايك منك النبي صلى الله عليه وسلم قال يا مال الله وانا عبد ثم قال
 ويقاد منك يا امير المؤمنين فاصلت به قال قال لمارك لانك لا تملك باليسرة اليسرة ففصلت
 صلى الله عليه وسلم امر ان يحمل على بهر شرب على الاخر انتهى **اقول** والتجسس على حرمه وعفو
 عند الفتى كره من ياتى عليه في حرمه فاحرى عليهم كفاً قومه من لادى حرمه فاقا قومه
 ومصابرة لشدة التمسبب معهم الى انظر الله عليهم وحكمهم فيهم ولا يشكوا في ذلك فاشتموا
 وابادة خضر ثم فنادى على اصح وعفو وقال ما تقولون انما قال لكم فوالجراح كرمه وبارك
 كبرهم فقال قول كما قال في يوسف لا تشر عليهم الاية اذهبوا فانتم الطلقاء وعفو عن جماعة

في غفره عن جميع أعماله كان الياح عنهم

٢٤٨

كثيرة بعد ان كان يا ح دهم ولم يقبلهم منهم عكرية ان جعل ان كان يشهد باله في ذلك رسول الله
صلى الله عليه وآله وقال لا تقاطعوا علي عمارته وفيهم صقوان بن امية بن خلف وكان اباهم شدا
على النبي صلى الله عليه وآله وفيهم هبار بن الاسود المطلب هو الذي روى عن زيد بن ثابت روى
الله صلى الله عليه وآله في الفاتحة اظنها فاحار رسول الله صلى الله عليه وآله في ذلك فذكر انما عند
الى النبي صلى الله عليه وآله من مؤمنه وقال وكان اباي الله اهل لثرك هذا ان الله تعالى والنقد
باعت من اهلكه فاصفح عن جهل دعا كان سبناك عني فاني مقربك فعل معني بدني فقال رسول
الله قد عفوت عنك فاحسن الله اليك حيث هذا الى الاسلام والا سلام بحسب ما قبله
وهنا هذا اخر من حديث سعيد بن المسيب عن **محمد بن حمر** قال سمعته قال سمعته قال سمعته قال سمعته
اسلم قال له النبي صلى الله عليه وآله لا ارحمني قال نعم قال اخبرني كيف قلت عني فاخبرني فكم وقال
عني سمعت عني وفيهم عبد الله بن ابي نجرى السهمي كان يحج رسول الله صلى الله عليه وآله
بكره ويعظم القول فيه فنهى رسول الله صلى الله عليه وآله عن ذلك فاعترضه فقبله
فقال لعن الله من لم يسلط الله على رانق ما فقتلنا ابور اذا بارى الشيطان في سن
ومن قال ميله مشور من الحزم والعظمة بوتي ثم قلبى الشيمه لثك نديبر وقال الضاني
ابيات كثيرة بعثت فيها ما في لعنتك اليك من الذي اسديت انا في الضلال الهميم فافتر
قل لك والداي كلاهما زلفوا نكلا حم مرحور ولقد شهد بان دينك صادق
حق وانك خال العبا جهم وعني عن هند وابي سفيان مع ما جرى عنهما على رسول الله

من الأذنة

في غفره رسول الله صلى الله عليه وآله

٢٤٩

من الأذنة من الأذنة البيان وقد اقبل انظر انما حشر وهو من محاسن اعداء رسول الله
صلى الله عليه وآله القتل امير المؤمنين صلوات الله عليه بامر النبي صلى الله عليه وآله في الصفراء في قولهم من يد
الشدة بئنه قتل اباينا نا حشر او عطفها منها احمرا كان نجل بحبيته في قومه والفضل فضل
ما كان له لو سفت منها من القية وهو المفضل الحق لو كنت قباله فبذلنا من باعها
يقول ولدك وينفق فانظر اقر من اصب في سيلة واحتمل ان كان عني يعني
ذوي ان النبي صلى الله عليه وآله السامع الا شفا قال الوصع فقبل ان اقبله ما قبله
ومن عظم خبره صلى الله عليه وآله في الغفره عن اليهودية التي سمعت في الثاوية انها
ابجع من اباي عليهما قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله في اليهودية التي سمعت انما قال لها
ما حملك على ما صنعت فقال لست اقل من كان يدا لم يفكر وان كان ارحم الناس قال فعني
رسول الله صلى الله عليه وآله عنها **واذا الجحى والكر من السخا** ان كان صلى الله عليه وآله
لا يجاز في هذه الاخلاق الكريمة ولا ياتي بها هذا وصف كل من عرفه قال امير المؤمنين عليه
كان رسول الله صلى الله عليه وآله لرجل الناس كفوا اكرمهم عشرة من جلاله فخره واحبه وعن النبي
صلى الله عليه وآله انه انما اصيل الله وعلى ابي ابراهيم ربه الشوا والبرهاني والفضل والحفا
وما شئ بعض الحما لله عز وجل من الجمل وسو الخلق وانما ليس له العمل كما يصدق اهلن العسل
ودع عن اصاده عليه السلام ان رسول الله صلى الله عليه وآله اقبل الى الجحش فقسم فيها الكرم
وجعل الناس يسلون فيعطيهم حتى تجوه الى شجرة فاخذ برده وجلس ظهرا حتى جوه

وهي

حق
من وعليه
اغراض واحد
اغضب
فمن

في جمل النبي وسخا من كنه

٢٧٠

وهم يسلون فقال لها الناس ردوا علي بندي والله لو كان عندك عدد شجرها من نفع القعدة
 بديكم ثم ما ليقون جبا ولا لاجل لا يخرج من الجحيز ان ذى القعدة قال فما رايت تلك
 الشجرة الا خضرا كما تبارش عليها الناد اقول الجحيز لا خلاف فكذلك له واحدا الحد لا يكون
 عينا وشيئا ونداء اهل الادب يخطونهم ويكونون الصبر يخففوا الزاد وهو موضع
 بين مكة والطائف حتى لمعكرا اقرب والا موال التي قمت بهم هي غنائم حين ولعظم
 واسداه من الابل وكذا اهل البصرة قال في مرض مو للعباس بلعم لم والله فقبل صليته
 وتجنزعه في نفضه بنى قال العباس لم والله عنك شيخ كبير وعيا كثيرا وانت تترك الريح
 سخا وكروا عليك وعد لا ينقض بعتك قال الشيخ لا نرى قدامك كم سخي متعاقا
 قوما وكذا اشرف الطباع سخاها وهبات لعقبي هبات كليون حتى يطهاها
 وقال ابو بصير اكرم خلق بني زائدة خلق بالبحرين مشرك بالبحرين ثم كان له في
 والبند في شرف والفرح في كرم والد فرح في كانه وهو مرة في جلالة في عنك
 حين نلقاه وفي حاتم قال جابر بن عبد الله رضي الله عنه ما سئل رسول الله صلى الله عليه
 والرفق قط فقال لا وصدقنا بعد ان اتى التوصل الى الله عليه السلام فقال ما عندك مني
 ولكن ابع علي فاذا اجابنا شي قضينا فان عمر فضلنا لرسول الله ما كلفك الله ما لا تقدر عليه
 قال فلو ان النبي صلى الله عليه وسلم قال الرجل انفق ولا تخف من ذي العرش فقل انا قال فبقم
 التوصل الى الله عليه وسلم عرف السر وفيه وجهه حاشا ان يخبر الى كل امره او يخبر بخبر من

اقول

في كتاب الرضا الى النبي عليه السلام في الجحيز

٢٧١

اقول ولما اعجبا كلام هذا الرجل ولا الله وتلقاه بالقبول استشهد برواينا ابو الحسن في
 طيعة في كتابه الى الجحيز الجحيز اهل قبل فقد ذكرنا الصدوق في النظم رحمة الله عليه قال قرأت
 كتابا في الحسن الرضا الى الجحيز في كتابنا يا با جعفر يعني ان الموال اذا ركبته اخبر جمل الباب الصغير
 واقام ذلك من يحملهم لنيلنا لملك حديرا فاسلك بحق عليك لا يكن مدخلك من غيرك
 الا من الباب لك في اذا ركبته فليكن معك ذهاب ففهم لا يلبس احد الا اعطيه ومن
 سالك من عمومك ذنبه فلا تعطه اقل من خمس دينار او اكثر اليك ومن سالك من عمالك
 فلا تعطها اقل من خمسة عشر دينار او اكثر اليك انما يريد ان يضعك الله تعالى
 ولا تخش من ذي العرش اقنار اقول ولقد سرنا سخاوة من رسول الله صلى الله عليه وسلم
 الى هطه صلى الله عليه وسلم في مخرج الذهب ان سألنا وقد فعل عبيد الله من العباس بن عبد المطلب
 وقال قد فعلت بل قد فعلت الله فاني سئل ان عبيد الله بن العباس اعطى سائلا الف درهم واعطى
 اليه فقال وابن انا من عبيد الله قال يا ابن ابي الحبيب في كثرة المال قال فيها جعفا قال
 ان الحبيب لو لم يردت وحسن فعله فاذا فعلت ذلك كنت حسيبا فاعطاه الف درهم واعطى
 اليه فقال لما سئل ان لم تكن عبيد الله فانت خير منوان كنت هو فانت ابو خير منك من
 فاعطاه ايضا فقال لست كنت عبيد الله انك لا سمع اهل همدان وما خالك الا من همدان
 محمد رسول الله ثم فاسلك بالله انت هو قال والله ما اخطأت الا باعرا من الشدة
 بين جوامع ولا لا ففقد الضو الجحيز والهيئة المنيرة لا يكون الا في بني اوعتره بنو

واما

الذي
 في
 عبيد الله

ذاك الذي لم يزل عليه عيسى بن مريم عليه السلام ميكائيل الفلقيلوهم
سراويل واما الحيا والاعضاء اي التغافل عما يكره الاثنا بطبيعة فكان
صلى الله عليه وسلم بالحق الامعي فاعزنا بالقد المعلي قال الله تعالى انكم كنتم كنونون في الدنيا
وقال ابو عبد الله كان رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يسل شيئا الا اعطاه وقال كان
اشد حياء له عندنا في هذا ما رواه اذ اكرم شيا من شيا في وجهه صلى الله عليه وسلم الطيف اليه
رفيق الظاهر لا يشانه احد بما يكره حيا وكرم نفس كان اذا لم يجر احد يكرهه بقل بالان
يلو كذا ولكن يقول ما بال اقوم بصوتك كذا ويقولون كذا فهو عنه لا يتيه فاعلموا وتوعدنا
انكم كنتم شيئا لا يثبت بغيره وجه احد انتم كما يكره فاعظروا الكلام البر بكم واما حسن
عشر تهنيتي وادب ويط خلقه صلوات الله عليه وسلم مع اصناف الخلق فحسب انتم شيئا
الصحة كان المؤمنون يكرهون اذا وصف رسول الله صلى الله عليه وسلم وقال كان الخواص
كثا واما الناس صلوات الله عليهم واما الناس لهجة واما فهم في ثوابهم عريكة وكرم عشره
بدنه ما هو من الطاهر من اجتهاد او مثله لا يملكه الله رد القائل فاعظروا
انما للدين الى ما فيه من كرم الاخلاق والقيم وكل اية الرسل انكر ان يها
فانما انصلت من نورهم بانه رشتهم فضلهم كواكبها بظهورها نوارها للناس في
وقال الحكم النظار اي ختم بينهم رسل حلواي بين طر اول اي خازنو
توتيا بينش روشن توجشم افريش اي سبار كاكونش فاشتهر قاريون

اي صلته بن عقل وتمام محرابه من اسماء امي شجيرة فتجبر ما نه هفت
فلتجنبه وانه سرجيل توفي وجعله جلد مفضو توفيه فطبلند سلطان
كاشانه شاهنده كنو حلة اي كنو فنام تومويد بالفاسم احمد محمل
وذكر العلماء في خلافة انه كان يوق الناس لا ينفهم ويكرم كرم كل قوم ويوبل عليهم
اذا انما كرمي فوفاكره وحق الناس بجزس منهم من غير ان يطوعوا احد منهم بشرة ولا خلفه
بفقد اصحا ويطع كل جات انصبه لا يجب عليه ان احد الاكرم عليه من الجاحض
حتى يكون هو المنصف عنه من له خاكره رده الالبها او بمجور من القود وسع الناس خلفه
ويطرفنا لهم باوصار واعنده في الخلق سواء وكما يجيبه في عما يقبل الحق ولو كانت
كرافا ويكاف عليها بفضيلة عز وجل ولا يفض نفسه وينفذ الحق وان كان لا ينفذ
وعلى اصحار من عليه لا تضابا لشركي على الشركي وهو في تلة صاحبنا الى انا واحد
في عدم من معرفة قال انا لا ننصر من مشرك وكان دائم البشر رحل الخلق بين الجانب
بخط ولا غلط ولا اختيار ولا فاش ولا عتبا ولا ملاح يتغافل عما لا يشهد لا يوبل منه
وقال الله تعالى فما حرم الله لنسلم ولو كنت غظا غلظ القلب لا نفصا من حركات
وقال تعالى ادفع بالتي هي احسن الآية فمن ان قال خذت رسول الله صلى الله عليه وسلم
عشر من قال له لافقط واما قال شي صنع له صنع ولا شي تركه تركه وقا
كان لرسول الله شجرة بغير عليها وشجرة للشجرة وبما كانت واحدة وبما كانت لبنا

وكانت شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة
او كان شجرة

القص
مكرر في شجرة
الخير

في مكان خلق الله صلى الله عليه وسلم

٢٧٦

وربما كانت الشجرة خزانة فيها الخصال فذلك الذي قاله صاحب التفسير صلى الله عليه وسلم في القصة فنانا
بعض اصحابه عافني بعض اصحابي فحدثني في ذلك بعد المشاورة فقلت لبعض من كان معه هل كان
النبي صلى الله عليه وسلم في مكانا اودعا احدهم لاذن بليلة لاجلها الا الله من علم
النبي صلى الله عليه وسلم ولا يجدها فبينا نأفصح صائما واستلغينا عن اول ذكرها
حتى الساعة وقال عافني ما كان احدا من خلقنا من رسول الله صلى الله عليه وسلم ما ادخل احدنا ولا
اهل بيته الا قال ليلى قال جبريل عبد الله ما يحب رسول الله صلى الله عليه وسلم القصة
منذ اسلمت لا تاتي الا بئس وكان ياتي اصحابا وبها الطم وبجاءهم وببئس ما ياتيهم
بجلبهم في حجره ويجيب عوة الحق العبد الا ترو المسكين يقول في القصة المنيعة
يتبع الجنان وقبل على المعلقة ولا يرفع على عبيد وامانه في كل ما كل ولا يلبس الا بانه احد
حرا وعبد اذ انما معه حاجة لا تظفر ولا غلب لا يجلس مكانا ولا يتقدم مطرق ولا
يصرف وجه احد قبل الحق ولو اتها جوعه لم يرض بغيره ولا يفض نفسه وعن ان
كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا فذل الرجل من اخوانه فليداهم شل عن فاكنا غنا عا دوا
انكاشا هذا ذره وانكاشا برضا عاده وودوا انهم لا يبيع احدا بمشقة معاذ الا انما يحمله
فان لم قال فلان ما في يدك في الكمال الذي نريد ففهم قوم من اهل المدينة الى طعام
صنوه ولا صلاحة من فاني عودتهم فلما كان في بعض الطريق اذ ركبهم شاربان
فلما ذروا من بيت القوم قال الرجل القاس ان القوم لم يدعوك فاجلس حتى تذكر لهم مكانا

في مكان خلق الله صلى الله عليه وسلم

٢٧٧

ولما نادى بهم ليترك عودتهم ففهموا انهم كانوا في سفر فامروا بخلقنا ففهموا ان رسول الله
عليه وسلم قال في الخبر على سبيل ما اودعوا احدهم لاذن بليلة لاجلها الا الله من علم
النبي صلى الله عليه وسلم ولا يجدها فبينا نأفصح صائما واستلغينا عن اول ذكرها
حتى الساعة وقال عافني ما كان احدا من خلقنا من رسول الله صلى الله عليه وسلم ما ادخل احدنا ولا
اهل بيته الا قال ليلى قال جبريل عبد الله ما يحب رسول الله صلى الله عليه وسلم القصة
منذ اسلمت لا تاتي الا بئس وكان ياتي اصحابا وبها الطم وبجاءهم وببئس ما ياتيهم
بجلبهم في حجره ويجيب عوة الحق العبد الا ترو المسكين يقول في القصة المنيعة
يتبع الجنان وقبل على المعلقة ولا يرفع على عبيد وامانه في كل ما كل ولا يلبس الا بانه احد
حرا وعبد اذ انما معه حاجة لا تظفر ولا غلب لا يجلس مكانا ولا يتقدم مطرق ولا
يصرف وجه احد قبل الحق ولو اتها جوعه لم يرض بغيره ولا يفض نفسه وعن ان
كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا فذل الرجل من اخوانه فليداهم شل عن فاكنا غنا عا دوا
انكاشا هذا ذره وانكاشا برضا عاده وودوا انهم لا يبيع احدا بمشقة معاذ الا انما يحمله
فان لم قال فلان ما في يدك في الكمال الذي نريد ففهم قوم من اهل المدينة الى طعام
صنوه ولا صلاحة من فاني عودتهم فلما كان في بعض الطريق اذ ركبهم شاربان
فلما ذروا من بيت القوم قال الرجل القاس ان القوم لم يدعوك فاجلس حتى تذكر لهم مكانا

في مكارم اخلاق النبي

٢٧٨

بصلة الاخفقه صلوة وسنة عن حاجته فاذا فرغ مما اوصاه به وكما اكثر الناس يتسماوا
نفسا ما يزل عليه قران ويخطبه ويذكر ان كان عند المدينة باقون رسول الله صلى الله عليه
عليه واله اذ صلى الغداة بآبائهم فيها المأخوذ في بانيه لا غرض فيه ما رويها كما ذكر في
الغداة الباردة يريد به التذكير وكان يوقى بالصبي الصغير ليدعوله بالبركة او يسميه
في اخذه فيصغره حجر تذكير لا يلهو به بالالصبي عليه فيصعب بعض من داه حين بال
فبقول لا من موافا الصبي فيلحقه بغيره ثم يفرغ من دعائه او تسميته فيبلغ سر
اهله به ولا يروا انه يتاد بول صبيهم فاذا انصرفوا غسل ثوبه بعد فدخل رجل المسجد
هو جالس وحده فخرج له فقال الرجل في المكاسفة بارئ الله فقال ان حق المسلم على
المسلم اذا راه بين الجلوس اليه ان يخرج له ويؤان عليا عليهم صاحب جلالا ذميا
فقال له ذلك ابن ابي عبد الله قال اي الكوفة فلما على الطريق الذي عليه عليه السلام
فقال له ذلك البرقي عمن بعد الكوفة قال لي فقال له ذلك فقد ترك الطريق فقال قد
فقال له فلم يلد معي وقد علمت ذلك فقال له علي عليهم السلام تمام حسن الصبي ان شيع
الرجل صايفه اذا فارق وكذا لما مرنا بيننا فقال له هكذا امركم فيكم قال نعم فقال
له ذلك لاجرم انما تبع من تبعه لانما الكرمية وانا اشهدك اني على دينك فخرج الك
مع علي فلما عرفه اسلم اتي نفس لا يمتد بهداه وهو من كل صوة فقلناها
لا تجل في صفها احد طرفا مني الصوة التي لراها ما عمن ان قول في ذي معا

عليه

في شقيقته رافقة صلى الله عليه وسلم

٢٧٩

عليه الكون كما احبها تلك نفس عزت على الله قدرا فارتضاها لنفسه واصطفها
خافه العلم فان لم يوتها احمد من بوناها واما الشقيقة والى
والرحمة لجميع الخلق فقد قال الله تعالى عن ربي عليه ما عنتم حوصص عليكم بالمؤمنين
دؤف وحيم وقال نعم وما ارسلنا الا رحمة للعالمين قبل من فضلهم ان الله تعالى اعطاهم
اسماء فقال المؤمنون دؤف وحيم دؤف ان اعلم بالسلطان يطلب من شيئا فاعطاه ثم قال الحق
قال الاعرابي لا ولا اجملت فضض المملوك قاموا اليه فاشاء اليهم ان كانوا ثم قام ودخل منزله
دارسل اليه وزاده شيئا ثم قال احسن اليك قال نعم فخر الدالله من اهل وعبر خيرا فقال له
التي هم انك قلت ما قلت في نفس احسن من ذلك شي فان احببت فقل بين ايديهم ما قلت
بين يدك حتى يذهب في صدمهم عليك قال نعم فلما كان الغداة والعشي جافا قال ان هذه
الاعرابي قال ما قال فرزناه فرحم الله من اكد لك قال نعم فخر الدالله من اهل وعبر خيرا
فقال عني ومثل هذا مثل رجل له ثلث ثوبت عليه فابيعها الناس فلم يزدوها الا نفوسا
فناداهم صاحبها اخلوا بي بيني فاقوا فاني لرقق بها منكم واعلم فتوجه لها بين يديها فافا
لها من فقام الا أرض فترها حتى جئت لست لاخت شدة عليها راحلها واسكن عليها ولدي
ترككم حيث قال الرجل ما قال فقتلتمو دخل النار ودفع العلاء بن الحضرمية قال للمنية
ان لي اهل بين احسن اليهم فليسوف اصلهم فيقطعون فقال رسول الله ارفع بالآل

احسن

في وفاته تواضع صلى الله عليه وسلم

٢٨٢

فقام رسول الله صلى الله عليه وسلم فجلس بين يديه وكان يجلس إلى يمينه مولا أبو طالب
مرضعه بصلته وكسوف الفاتات مثل من يقرب من قربه أفتيل لا أحد في ذلك خذ بحجة رضى الله
عنه التي قالت له ثم اشترى الله لا يخرج بك الله أبدا أنت لنصل الرحم وتعمل الكل وتلك البعثة
ونفري الضيف من على التواب **وَأَقْوَأُ ضَعْفٍ** صلى الله عليه وسلم
على من يبره وفقره وتبذره لكل من اشتد التلقاضا وحسبنا خير بيان يكون عبد رسول
مؤاضعا وعلما رسول ولا يقصمنا عنه شيئا فاختار أن يكون عبدا مؤاضعا رسول
أبوا ما خرج علينا رسول الله صلى الله عليه وسلم كالمؤاضع فقال لا تقوموا
كما تقوموا لأفهامهم يعظم بعضهم بعضا وقال من لم يكن شخص جليلهم من رسول الله وكانوا
إذا رأوه لم يقوموا إليه لما يعرفون من كرامته وكان إذا دخل منزلا فعدوا في المجلس من يده
وكان من يجلس على الأرض يأكل على الأرض يقول إنما أنا عبد كل كما يأكل العبد ما جلس كما
جلس العبد قال الصادق عليه السلام ما أكل رسول الله صلى الله عليه وسلم من طعام من طعام الله
عز وجل نيا حتى يقبله الله إليه مؤاضعا لله عز وجل قال من لم يبره برب رسول الله صلى الله
عليه وسلم وهو يأكل وهو جالس على المحضيق فقالت الحجرة والله أنك لنا كل أكل العبد
جئت فقال لعنه رسول الله ومن يحل أن يعبث عبيد قال فلو لم يعبث من طعامنا فما طعامنا
فقلت لا والله إلا التي في فلك فخرج رسول الله صلى الله عليه وسلم من فمنا وها أنا كلنا قال أبو
عليه وسلم فما أصابها ذاء حتى فارقت الدنيا ردها عنه عليه السلام كان رسول الله صلى الله عليه وسلم

على

في تواضعه صلى الله عليه وسلم

٢٨٣

على الحمار موثقا إذا أكل على الحضيض مع العبد من أدلة السائل به وكان يركب الحمار ويؤلفه
عبده أو غيره ويؤلفه أكله من فرائضه بغيره وكان يوم من يومه على حمار يحمل من لده عليه كان
من ليف وعن أبيه عليه السلام قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم يريد حيفا فإذا بالفضل بن العباس قال فقال احملوا
هذه الفلاخ على قال فاعتق رسول الله صلى الله عليه وسلم من خلفه على الفلاخ ثم قال يا غلام خذ الله تجده
لنا ملت يا غلام خذ الله يكفك غاسوا ورواؤه أسامة في حجة الوداع حين دفع من
الموقف وأدرك الفضل لما دفع من المشرك قال لا ترمي وأذا لحاظ من منه أن آل بيته
التي صلى الله عليه وسلم التثنية وثلاثون مقسدا قال أهل البيت كان في يدي من هذا أهله
الحم ويجلس على الطعام محقر وكان لطيف أصابعه لم يتجاسر قط على أن يرفع ثوبه ويضعف
ويجده بقدره البيت ويعقل العبد يعلف ناضحا ويظهر مع الخادم ويحرم معها ويجعل يديها
من التوق ويضع ظهره بالليل بيده ويجالس الفقراء ويؤاكل المساكين ويتألمهم بيده وأما
عَدْلُهُ وَأَفَانَتُهُ وعنه محمد بن الحنفية صلى الله عليه وسلم أنه من هذه الخطايا عكس
له بذلك محاذق وأعله فكان يتي قبل يوتى لأبيه في يده وتوعد الوذائع فروع ربه
أراد الحجرة خلف عليا عليه السلام لقضاء بؤرة الوذائع التي كانت عنده ولمّا اختلف في ربه عكسنا
فمن يضع الحجر كملوا أوله أخلاهم فإذا بالتي دخل ذلك قبل يوتى فقالوا هذا محمد هذا آل بيته
به وعن الربيع بن خثيم قال كان يخاطبهم في الجاهلية يقول أسلو في قصص وآثار الله ورسوله
فترى في الجاهلية نبي رسول الله قال أبو جهل كلام لحيته فشاخ عبد الله فكانت آية نبي

أصلحه

الحجرة
التي
في يديها

الصلوات مستورة وصلى عليه حتى اذا بلغ المذبح واكرمته فاستوى له راسه وركب ابا جهم قال
لن يصلي الله عليه الا ان لا تملك ولكن نكدة شجاعت من نزلت فانه لا يكون بؤسك الا بوقيل ان
الخصم يرسف لظن ابا جهم بكونه ابا الحكم ليس باعز عن غيرك بمع كلامنا فخرج
محمد بن ابي ادم كان يقول ان محمد بن ابي ادم كان في مكة فخرجت من مكة فدخلت
فقال انتم ثم نزلوا الكوفة في اهل بن جهم قال قال لا وقال له لعل الخويصرة في كلامه عند
غنائم حين ويملك اذا لم يكن العدل عندك فعد من يكون منكم عن غار فحما الله عن قال كنت
غنيمة اهل وكان محمد بن ابي جهم في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة
العدو قد صبحته محمد وهو قائم يثبته عن من اشتهر قال في كنت فاعذ بك فذكرت ان ابي جهم
واذا وقلمه وصمته وثبته ومنه وحسنه صلى الله عليه وسلم في ذلك
عنه اصحابه والوفاء والتكليف مع ما رواه كان في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
وكان غاضظا نظره الى اهل من نظروا الى اهل مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
لا يملك عليه يثبته ويوسع عليهم فان اهل مكة لم يكن في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
لا يملك عليه يثبته ويوسع عليهم فان اهل مكة لم يكن في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
التي لم تبق في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
التي لم تبق في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
التي لم تبق في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة

وايهما اصل النكر ويقول ان اذا احدثكم من مجلسكم جمع فهو اهل بمكانه كان لا يجلس الا في مكة
على ذكره فاجلس اليه احد من بني جهم فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
وكان اهل بيته المقتبس من مشكوة ذلك فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
الحسن الرضا علي بن ابي طالب فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
رجل طوال ادم فقال له السلام عليك يا بن رسول الله رجل من محبيك ويحبني اباك و
اجل ذلك علي لم تسلم مصداق من الحج وقا فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
ان في حقه الى تلك والله على نعمة فاذا بلغت تلك فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
فقال ابا جهم حملت الله واقبل على الناس فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
فقال انا دوني في الدعوى فقال له سليمان فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
واخرج من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة
ونفقتك فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة
لذلك خرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة
سمعت محمد بن رسول الله المستر الحسن فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
مفقولا ما سمعت قوله الاول فخرجت من مكة فدخلت في مكة فخرجت من مكة فدخلت في مكة
فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة
التي لم تبق في مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة
التي لم تبق في مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة فخرجت من مكة

۲۸۱

في هذه وصلة عبادته صلى الله عليه وآله

وقال علي بن الحسين إن جدك رسول الله صلى الله عليه وآله قال لعنه الله من سبني فانا آخر
 ظم بدمع الأجنحة الروقة بدا في هودا حتى حشا شمع الشارد والقدر وقيل له انفع لهذا وقد عفر الله
 لك ما تفكر من ذنبك وما نأخر قال فلا أكون عبدا شكورا ورزاة كان اذا قام الى الصلوة
 يجمع من صدق انيز كان في الرجل قال ابن هاله كان رسول الله صلى الله عليه وآله يقول
 الاخوان دائم الفكرة ليست له راحة وقال ابو ذر رضي الله عنه قام رسول الله صلى الله عليه وآله
 بورد وقوله قل ان تعذبهم فاعذبهم عذابا دونا وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم ولما
 قال رسول الله صلى الله عليه وآله لا بين مسواقر اعل قال فتحت سورة التنا فلما بلغت فكيف اذا
 جئنا من كل امة بشهيد وجئناك على هؤلاء شهيدا رأيت عيناه تنفان من الدمع فقال
 لحسبك الان والحمد لله اولا وآخرا وطا هرا ديا طنا

صفح سطر غلط صحیح سطر غلط صحیح

۱	۱۶	القدير	القدير	۱۸۱	۳	یس	ولیه
۲۴	۱۳	الحما	الحما	۱۸۵	۱	ید	دیل
۱۶۷	۴	بیدر	بیدر	۱۸۶	۴	رخل	ارتخل
۱۷۰	۴	لح	لح	۱۹۰	۱۶	الاشیم	الاشیم

قوله قال الشيخ منتخب الدين في ثلثة اسطر اخوها والده عن
 (كان في اخر هذا الصيغة في نسخة الدين الراوندی كسبها سبها)

طبع في المطبعة الرضوية في النجف الاشرف سنة ۱۳۴۹

